

**Ntum wi ndzəŋni wə wi kə kəm
 Jisəs si
 Jən
 n̄i nyaka
 Gia yə yi kə i Kiŋwakti ki Jən
 kələ mə**

Ntum wi ndzəŋni wələ Jən n̄i nyaka kə i chusi a Jisəs kə Ja yi Nyə yə yi n̄i kə i kin'yisi wə, yi kaŋa kə kiŋgəksi, a num yi yə yi n̄i fiəni chu mi wiwəm. Kiŋwakti kələ mwi dzakaki a ntum wi ndzəŋni wələ kə num bə n̄i nyaka ka bəni bə bə faki ki bi bùm a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, a num wi waiŋ Nyə, a bə ka j̄lə shóm i wi wə, ma bə ni kwati nəni kə ki bi tsə ka kə (20:31).

Gia yə Jən nyaka i kiŋwakti kələ mə fiəni nyaka chukuli kə kəm kinya kə ki kə nəni kə ki bi tsə kaa kə, yi num kəm Klistus. Kinya kələ kə mbum bi Nyə biə bi yisi i liə, bi num i bəni bə bə kə bə bum a Jisəs kə dzəh yi Nyə, wi num ȷkəŋ, wi num nəni. Dzəh yidəkə yə Jən n̄i nyaka kiŋwakti kələ yεiŋ lansi kə chi chi kə i chusiki si Jisəs n̄i dzəki gia yə bəni kiəki i nəni kələ mə i lani si gia yi kiŋ'waka kə.

Kifwu kigia kə ki kə i Kiŋwakti kələ mə

1:1-18 Kin'yisi kəm Ja yə yi n̄i fiəni chu mi wiwəm

1:19-51 Kəm Jən Julibəkə bəh bwa bə mbaŋ bə Jisəs bə ninshiŋ

2:1-12:50 Kəm si Jisəs n̄i nyaniki fəki nəm wi

13:1-19:42 Kəm kaŋ yi Jisəs yi kiŋgəksi i Jelusaləm bəh i kəmsiki fεiŋ

20:1-31 Kəm si Bah Jissəs n̄i dza i kpi mə, chusi
gwu i bəni bu
21:1-25 Kiŋgəksi: Jissəs chusi gwu i bwa bu bə
mbaŋ i Galili

Ja fiəni chu mi wiwəm

¹ I kin'yisi wə a n̄i kə num Ja si num l̄. Ja yiwə n̄i
kə bəh Nyə, Ja yiwə num Nyə.

² Wi n̄i kə wi si num l̄ i kin'yisi wə bəh Nyə.

³ Nyə n̄i maa bieŋ̄ bichi tsə i kaŋ̄ yi wə. Fięŋ̄
fidəkə kəkə na fimu fiə Nyə n̄i maa wi kəbi.

⁴ I wi mə kə nəni, ayaka nəni kələ num baiŋ̄ni i
bəni wə.

⁵ Baiŋ̄ni biwə baiŋ̄ki i jisi wə, ayaka jisi biwə kəbi
i nyumsi bi.*

⁶ Mi widəkə n̄i kələ wə Nyə n̄i faaŋ̄, yəli wi num
Jən.

⁷ Wi n̄i dzə i dzaka kəm baiŋ̄ni, bəh i been̄ nsaka
wi baiŋ̄ni biwə, ka wi fə bəni bəchi bi j̄lə shóm i
baiŋ̄ni biwə wə.

⁸ Jən mwi n̄i kəkə baiŋ̄ni biwə. Wi n̄i dzə a been̄
nsaka i baiŋ̄ni biwə.

⁹ Baiŋ̄ni bi ŋ̄kəŋ̄ biwə biə bi chusiki baiŋ̄ni i bəni
bəchi n̄i dzəki lə i mbi wələ mə.

¹⁰ Wi n̄i kələ i mbi wələ mə, mbi wələ num Nyə n̄i
maa tsə i kaŋ̄ yi wə, ayakalə bəni bə bə kə bə mbi
wələ nəki kiə kə wi.

¹¹ Wi n̄i dzə i mbu, ayaka bə nəki dzə kə wi.

¹² Ayakalə, bəni bəchi bə bə n̄i dzə wi, jiə shəm i
yəli wi wə, wi nya ŋ̄ga i bə a bə nūmki bwa bə Nyə.

* ^{1:5} Na yaka, jisi biwə kəbi i kiə wi.

13 Ayaka bwa bə Nyə bələ kəkə bə bə bwə biəli mwa mi chwəŋkijun, nabə i kiŋkəŋ ki mi wə, nabə mbwə wi mi wiwəm. Bə bwə bə biəli a num mbwə wə akə wi Nyə.

14 Ja yiwə n̄ fiəni chu mi wiwəm ka nəki i buku kintəəŋ, num wi jikə bəh kiŋkəŋ ki Nyə bəh ŋkəŋ. Ayaka buku yein kiŋkəknı ki. Kiŋkəknı kiwə num ki Wain wi shəŋ wə wi nyə i Ba wi wə.

15 Jən n̄ num mbeeŋ nsaka kəm wi, ka wiliki dzaka a, “Wələ kə mi wə mihi ni dzakaki kəm wi, dzaka a, ‘Mi wə wi dzəki i mihi jum kəkniki lə tsə mihi, kəm wi n̄ kələ na ka mihi numki.’”

16 Si wi kə wi jikə bəh kiŋkəŋ ki Nyə, wi ka nyaki bukumbəinj bəchi bəh kiŋkəŋ i kiŋkəŋ bəinj.

17 Bukumbəinj kiə a Nyə n̄ nya bənchi tsə i kanj yi Muses wə. Ayakalə, mbum bi Nyə bəh ŋkəŋ dzə ka tsəki i kanj yi Jisəs Klistus wə.

18 Mi widəkə kəkə wə wi num yein Nyə. Akə a Wain wi wimu wə shəŋ wə wi num kəmsi i Ba wi kpəŋ wə wi fə bukumbəinj kiə wi.

*Mi wə Jən Njulibəkə n̄ kə wi
(Matiə 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

19 Yələ kə già yə Jən n̄ dzaka i jəbi wə kifwu ki Bəju i Jelusaləm n̄ faaŋ bətii mfə già bəh bəni bə Ləwi a bə tsə békə i Jən a, akə wi ndə a.

20 Jən n̄ ka nəiŋma dəkə i chukuli kimbikə kibə. Wi n̄ dzaka bəh dzaka ki a, “Mih kəkə Kimbwili wə Nyə n̄ kaka.”

21 Bə bikə i wi a, “Wə kə la ndə? Akə wə Elaja ma?” Wi chukuli i bə a, “Mih kəkə Elaja.” Bə ka chu bikə i

wi a, “Akə wə wə Mi wi Ntum wi Nyə wə ma?” † Wi nəinjma.

22 Bə ka chu bikə i wi a, “Wə kə la ndə? Wə dzaka la a nə kəm bə gwu ya? Fûku ka buku kwati gia yə buku kə fiəni tsə chukuli i bəni bə bə si faanj buku.”

23 Jən ka chukuli i bə si Isaya mi wi ntum wi Nyə n̄i dzakaki a,

“Akə mih ja yə yi wiliki i chwa a,
‘Bə lūmsi dzəh yi Bah a yi nūm chən̄.’”

24 Bəni bələ kə num a n̄i faanj Bəfalasi bə.

25 Bə ka bikə i Jən a, “Wə kabə num kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, wə num kə Elaja, nabə Mi wi Ntum wi Nyə wə, wə ka bə juliki bəni i bəkə kəm nə la?”

26 Jən ka chukuli i bə a, “Mih kə mfiŋ a juliki bəni i bəkə mə, ayakalə mi widəkə kələ i mbəiŋ kintəəŋ wə mbəiŋ kiəki kə wi.

27 Wi kə wə wi dzəki i mih jum, na mih kpəiŋni kə i shwali duz yi yigvu.”

28 Gia yələ yichi n̄i dzə di a num i Bətani i kiwun̄ ki Bəkə yi Jədan wə i di biə Jən n̄i juliki bəni i bəkə.

Jən chusi Wainj Jaka ki Nyə i bəni

29 Si chəkə ni buku wəə, Jən yeiŋ si Jisəs dzəki, wi ka dzaka a, “Mbəiŋ tsəiŋ, wələ kə Wainj Jaka wi Nyə wə wi dzəki bwiliiki chu bi mbi wələ!

30 Wələ kə wi wə mih n̄i dzakaki kəm wi a, ‘Mi widəkə dzəki i mih jum kəkn̄i tsə mih, kəm wi n̄i kələ na ka mih numki.’

31 Mih mwı n̄i kiəki kə wi. Ayakalə, mih ni dzə ka juliki bəni i bəkə ka bəni bə Islae k̄e wi.”

† **1:21** Bəju bəduli n̄i wəkəli mi wi ntum wi Nyə wə Elaja a wi fiəni dzə keiŋsi dzəh yi Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, (Mala. 4:5), bədəkə wəkəli mi wi ntum wi Nyə aka Muses (Dit. 18:15).

32 Jən n̄i k̄ wi dzaka a ŋgainj k̄ mbeen nsaka wiw̄, ka dzaka a, “Mih n̄i yeinj Kij'waka ki shi dzə bεiŋ ka kimbumi, dzə num i wi w̄.

33 Mih mwi n̄i kiəki k̄ wi. Ayakalə, mi w̄ wi n̄i faaŋ mih a mih dzâ jûliki bəni i bəkə a n̄i k̄ wi dzaka i mih a, ‘Mi w̄ w̄ ni yeinj Kij'waka shi dzə i bεiŋ ka num i wi w̄, ak̄ wi w̄ wi ni juliki bəni num i Kij'waka ki Bainj ni w̄.’

34 Yələ k̄ gia yə mih n̄i yeinj, ka numki mbeen nsaka wiw̄ a mi wələ k̄ Waiŋ Nȳo.”

Bəni b̄ bə n̄i yisi num bwa bə Jisəs bə mbaŋ

35 Chəkə buku w̄o, Jən ka chu numki i feinj i di biə wi n̄i k̄ bəh bwa bu bə mbaŋ bəfa.

36 Wi dza yeinj si Jisəs nyaniki tsəki, ka dzaka a, “Mbeinj tsəinj, wələ k̄ Waiŋ Jaka wi Nȳo.”

37 Bwa bu bə mbaŋ bə bəfa b̄ wəkə si wi dzaka yakadəinj, dza ka biəliki Jisəs.

38 Jisəs fiəni gwu yeinj si bə biəliki, ka bikə i bə a, “Mbeinj nəŋki nə?” Bə chukuli i wi a, “Labay, w̄ nəki faiŋ?” (Yeli wələ a Labay k̄ a, “Mi wi Lanini wi Mbum.”).

39 Jisəs chukuli i bə a, “Mbeinj dzâ yεinj.” Bə tsə ka yeinj di biə wi n̄i nəki. Bəh bə shi feinj fuu dzə jum. Jəbi w̄ bə n̄i biəliki wi a n̄i k̄ ka mbiəŋə mina i fijəbi.

40 Mi wimu widəkə i bəni bəfa b̄ kintəəj b̄ n̄i wəkə si Jən dzaka ka biəli Jisəs, a n̄i k̄ num Andulu w̄ waiŋnih Samən Bita.

41 Andulu wiw̄ nyə akisəkə tsə nəŋ waiŋnih wi Samən, fuku i wi a, “Buku si yeinj Kimbwili w̄ Nȳo n̄i kaka” (a num a Klistus).

42 Ayakadəinj, wi ka dzə dzə bəh Samən i Jisəs. Jisəs tseinj wi ləəə, ka dzaka a, “Wə kə Samən waiṇ Jən. Bə ni bəəŋki wə a Səfas.” (Yəli wələ a Səfas kə a Bita).‡

Jisəs bəəŋ Filib bəh Nataniał

43 Chəkə buku wəə, Jisəs yεinj a ŋgainj si kələ i tsə i kimbu ki Galili wə. Wi tsə ka yεinj Filib, dzaka i wi a, “Wə bıəli mih.”

44 Filib wələ n̄i kə mi i kwili wi Besayda wə. Kwili wələ n̄i kə wi Andulu bəh Bita.

45 Filib tsə nəŋ Nataniał dzaka i wi a, “Buku yεinj lə mi wə Muses n̄i nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi wə kəm wi, bəh wə bəni bə ntum bə Nyə n̄i nyaka tə kəm wi. Mi wələ kə num Jisəs wi Nasali waiṇ Yəsəf.”

46 Nataniał chukuli i wi a, “Gia yindzəŋni yidəkə kələ i buku dzə i Nasali a?” Filib dzaka i wi a, “Dzə yēinj.”

47 Jisəs dza yεinj si Nataniał dzəki i wi wə, wi ka dzaka i wi kəm wi, “Mbeinj tsəinj, mi wələ kə na mi wi Islae wi ŋkəŋ. Nəni kintəkə kidəkə kəkə i wi wə.”

48 Nataniał bikə i Jisəs a, “Wə nyani dəinj ka wə kiə mih?” Jisəs chukuli i wi a, “Na ka Filib tseinjki i dzə bəəŋ wə, asi kə num mih si yεinj lə wə i chwəŋ ki kpεinj wi fig wə.”§

49 Nataniał chukuli i wi a, “Labay, wə kə Waiṇ Nyə! Wə num ŋkuŋ wi Islae!”

50 Jisəs dzaka i wi a, “Wə bum mih i liə kəm mih dzaka i wə a mih si yεinj wə i chwəŋ ki kpεinj wə a? Wə bi yεinjki lə gia yimbum yi tsə yələ.”

‡ **1:42** Yi num a Tə. § **1:48** Kpεinj wi “fig” wələ i tumi ki Islae wə kə bə dzi mintam miwə.

51 Jisəs chu dzaka i wi a, “Mih fukuki ɳkəŋ i mbein a, mbein bi yein lə si bəoli weli gwu, bəchinda bə Nyə yaka chu shi, i mi wə yeli wi kə Wainjmi wə.”

2

Jisəs kwuni mwi i mbih

1 A dzə num i kaŋ yitali wə, bə ka fəki bini bi ndzo wi minjkpaŋa wimfian, a n̄i kə i kwili wi Kana wə i kimbu ki Galili wə, ayaka nih Jisəs num feinj.

2 Bə n̄i kə bə laka tə Jisəs bəh bwa bu bə mbanj i bini biwə wə.

3 Mbih dza kaa, nih Jisəs ka dzaka i wi feinj a, “Bə chu kaŋaki kə mbih.”

4 Jisəs chukuli i wi a, “Minjkpaŋa, yələ kaŋaki i fə nə bəh mih a? Jəbi wuŋ ka kpəŋ dəkə.”

5 Nih wi ka dzaka i bəni bə gaani a, “Gia yichi yə wi ni dzaka a mbein fə, mbein fə.”

6 A n̄i kə bikəŋə bisə num feinj num bə kəiŋsi bəh təh. Kəŋə yələ n̄i kə yə Bəju n̄i jiəki mwi yein a bə wəkəki gwu yibə yein yi baiŋ i Nyə nshiŋ. Kpəŋə wimū n̄i dzəki lə mwi ka bəlita mbaŋnanitanj ntsə bəte (75) i tsə buku bəlita gbi jwəfi ntsə bəte (115).

7 Jisəs ka dza dzaka i bəni bə gaani bəwə a, “Mbein t̄kə ſiksi mwi i kəŋə yələ mə.” Bə ka jiə mwi i kəŋə yiwə mə yi jikə.

8 Wi ka dzaka i bə a, “I liə mbein t̄koli midəkə mbein tsə nyā i fwu wi bəni bə gaani.” Bə ka təkəli tsə nya.

9 Fwu wi bəni bə gaani wə ka dzə məm mwi miwə, wəkə num mə fiəni lə i mbih. Wi bə məŋ a mələ mbih nyə faiŋ na. (Ayakalə, bəni bə gaani bə bə n̄i təkə mwi miwə n̄i kiəki lə di biə mə buku).

Ayaka fwu wi bəni bə gaani ka bəəŋ nyum miŋkanja wimfiaŋ wiwɔ,

¹⁰ bikə i wi a, “Bəni si yisi gaa fibə num mbih mi ndzəŋni i bini wə, i jəbi wə bəni mu fwuli, bə ka gaa mə mə ndzəŋki kə. Wə ka yiŋni jiə mbih mə mə ndzəŋki ka dzəki bəh mə num i liə a?”

¹¹ Kələ n̄ kə kinchəsi ki ninshiŋ kə Jisəs n̄ fə yi chusi kiŋkəkn̄i ki. Wi n̄ fə yi num i kwili wi Kana wə i kimbu ki Galili wə. Si wi fə yakadəin̄ yi chusi kiŋkəkn̄i ki, bwa bu bə mbaŋ ka jiə shəm yibə i wi wə.

¹² Si yəmaka n̄ tsə, Jisəs ka nyə shi tsə i Kafanaum bəh nih wi bəh bwa bə nih wi bə nyuku bəh bwa bu bə mbaŋ, bəh bə nə dzə feiŋ i kaŋ yidəkə wə.

Jisəs kəŋŋ bwili bəni bə shi i juŋ yi fəni yi gia yi Nyə mə

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Chəkə bi Dzini bi Bəju bə n̄ bəəŋki a Ntsədaŋ n̄ kəmsiki dzəki, Jisəs nyə yaka tsə i Jəlusalem.

¹⁴ Si wi n̄ tsə buku i juŋ yi fəni yi gia wə, yεiŋ bəni bə taŋni bəna' bəh shwáŋ bəh bimbumi bəh bəni bə bə n̄ kwuniki kpə num bə numyi i kuku feiŋ.

¹⁵ Wi dzə bəkwu ka keiŋsi figbaŋa yeiŋ, kəŋŋ bwili bə bəchi tasi bəh shwáŋ bəh bəna' bəwə i juŋ yi fəni yi gia wə. Wi chu shuku təkə kpə wi bəni bə bə n̄ kwuniki, chini shi bibaŋ bibə,

¹⁶ dzaka i bəni bə bə n̄ taŋni bimbumi a, “Mbeiŋ dzə bəku bəh bieŋ bielə fa. Kiə mbeiŋ ki dzə kə juŋ yi Bah wuŋ i fləni i juŋ yi shi wə.”

¹⁷ Si wi dzaka yakadəin̄, bwa bu bə mbaŋ ka kwaka gia yə bə nyaka i Kiŋwakti ki Nyə wə a, “Kiŋkəŋ kimbum kə mihiŋ kaŋaki i wə dzu ki kələ i wə mihiŋ num wəɔni.”

18 Kifwu ki Bəju ka bikə i wi a, “Gia yə yi chusiki kinjəkni ka, yə wə kə i fə i chusi i buku a bə nya ŋga i wə i fə yələ akə na nə?”

19 Jisəs chukuli i bə a, “Mbəiŋ shâkyi juŋ yi fəni yi gia yələ, ma mihi ni dzə kaŋ yitali mihi fiəni dzasi yaksi yi i bəiŋ.”

20 Bəju bəwə ka dzaka i wi a, “Yi n̄i dzə j̄ia mbaŋnyani ntsə bəsə i maa juŋ yi fəni yi gia yələ, wə bə dzaka mfia a wə kələ i dzə a kaŋ yitali i fiəni dzasi yaksi yi a?”

21 Ayakalə, juŋ yi fəni yi gia yələ Jisəs n̄i dzakaki, a n̄i kə num gwu yi.

22 Ayakadəiŋ, jəbi wə wi n̄i dza i kpi wə, bwa bu bə mbaŋ ka kwaka a fa kə gia yə wi n̄i dzaka. Bə ka bum gia yə yi kə i Kiŋwakti ki Nyə wə, chu bum ndzaka wə Jisəs n̄i dzakaki.

23 Jəbi wə Jisəs n̄i kə i Jelusaləm i Dzini bi Ntsədaŋ biə wə, bəni bədulì n̄i jia shəm yibə i yeli wi wə kəm bə binchəsi biə wi n̄i fəki ki chusi kinjəkni ki.

24 Ayakalə, Jisəs n̄i ka jia dəkə mfi bi i bə, kəm wi n̄i kiəki lə bəni bəchi si bə kə.

25 Wi n̄i nəŋki kə i wəkə gia yidəkə yə mi wiwəm widəkə fukuki i wi kəm mi, kəm wi n̄i kiəki lə fiəŋ fiə fikə i mi wiwəm shəm.

3

Jisəs dzaka i Nikədəmus kəm mbwə wimfian

1 Mi wi mbaŋ wi Bəfalasi widəkə n̄i kə bə bəəŋ a Nikədəmus, wi num mi i mbaŋ wi kifwu ki tumi ki Bəju wə.

2 Mi wələ n̄i dza dzə i Jisəs nchəkə, ka dzaka i wi a, “Labay, buku kiəki lə a wə kə mi wi lanini wə wi nyə i Nyə, kəm mi widəkə kəkə wə wi kə i fə kinchəsi

ki gia yələ wə fəki lə, yi chusi kiŋkəkn̄i ki Nyə, Nyə kəb̄i bəh wi.”

³ Jisəs chukuli i wi a, “Mih fukuki ɳkəṇ̄ i wə a, a kəb̄i a bə bwə lə mi, i mbwə wimfiaṇ̄ wə, wəmaka mi kəkə bi yeiṇ̄ ɳkuṇ̄ bi Nyə.”

⁴ Nikədəmus bikə i Jisəs a, “Yi kə i num na dəiṇ̄, i chu bwə mi num wi ta lə a? Wi kələ i chu fiəni liə i nih wi shəm̄ ka wi chu fiəni bwə wi a?”

⁵ Jisəs chukuli i wi a, “Mih fukuki ɳkəṇ̄ i wə a, a kəb̄i a bə bwə lə mi i mwi mə bəh i Kin'waka wə, wi kəkə i bi liə i ɳkuṇ̄ bi Nyə wə.

⁶ Mi wiwəm bwəki mi wiwəm, kiŋ'waka bwə Kin'waka.

⁷ Kiə dzaka ma wəmki wə, a mih dzakaki i wə a bə kaŋaki i bwə mbəiṇ̄ bəchi i mbwə wimfiaṇ̄ wə.

⁸ Fiékə si tsə asi yi kəŋki, wə wəkə si yi tsəki, ayakalə wə kəb̄i i fuku a yi nyə faiṇ̄ na, yi tsə sə faiṇ̄ na. Yi kə a lin̄ i mi wichi wə wi kə num bə bwə wi i Kin'waka wə.”

⁹ Nikədəmus ka təmki a, “Yələ kə i nyani dəiṇ̄ a?”

¹⁰ Jisəs chukuli i wi a, “Wə kə mi wi lanini wi bəni bə Islae, wə kiə kə yələ a?

¹¹ Mih fukuki ɳkəṇ̄ i wə a, buku dzakaki gia num yə buku kiəki, beeŋ̄ nsaka wi gia, a num yə buku kə buku yeiṇ̄, ayakalə mbəiṇ̄ bum kə gia yə buku dzakaki.

¹² Mih kabə fuku gia i mbəiṇ̄ a num yi fa kuku mbəiṇ̄ bum kə, mbəiṇ̄ bi nyani na dəiṇ̄ i bum yə mih dzakaki a num yi tumi ki bəiṇ̄ wə a?

¹³ Mi widəkə məŋ̄ wə wi num yaka i bəiṇ̄. Akə shəŋ̄ a wi wə wi n̄i nyə dzə fəiṇ̄ ka shi dzə fa kuku, mi wələ kə mi wə yəli wi kə Wain̄mi.

¹⁴ Asi Muses n̄i shəŋ̄si juŋ̄ yə bə n̄i kəiŋ̄si bəh

chwaka i kpεiŋ bεiŋ i chwa, yi kə a liŋ asi bə kaŋaki i ni shâŋsi mi wə yeli wi kə Waiŋmi,

¹⁵ ka na ndə wə wi kə wi jiə shəm i wi wə, wi ni kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə.”

¹⁶ Nyə n̄i kəŋ mbi wələ nalə, ka faaŋ Waiŋ wi wimū shəŋ, a na ndə wə wi jiə shəm i wi bi laka kə, wi bi kwatiki num nəni kə ki bi tsə kaa kə.

¹⁷ Nyə n̄i ka faaŋ dəkə Waiŋ wi i mbi wələ wə a wi dzâ sâka bəni a bə gbo nsaka. Wi n̄i faaŋ a wi dzâ bwili bə num bwilini.

¹⁸ A na ndə wə wi kə wi jiə shəm i wi wə, bi gbo kə nsaka. Ayakalə, mi wə wi ka jiə dəkə shəm i wi wə, wəmaka gbo lə nsaka, kəm wi ka jiə dəkə shəm i yeli wi Waiŋ Nyə wə akə a wi shəŋ.

¹⁹ Yələ kə dzəh yə bə bi təiŋki nsaka wiwə yεiŋ, kəm baiŋni kə bi dzə i mbi wə, bəni yinjni kəŋ fibo num lə jisi tsə baiŋni. Bə kəŋki yakadəiŋ kəm kimfə kibə kə kichu.

²⁰ Na ndə wə kimfə ki kə kichu wi si baiŋŋ lə baiŋni, wi kəkə i buku dzə i di biə baiŋni kə ka kimfə ki ma ni chusi.

²¹ Ayakalə, na ndə wə wi fəki gia yi chəŋ wi si dzə num i baiŋni wə, ka kimfə ki ni chusiki a, akə ki mi wə wi kə bəh Nyə.

Jən dzaka a Jisəs tsəki lə ŋgaiŋ

²² Si yəmaka n̄i tsə, Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nyə tsə i kimbu kidəkə wə i Judea. Bəh bə tsə ka num feiŋ, wi ka juliki bəni i bəkə.

²³ Jən tə n̄i juliki bəni i bəkə i kwili wi Ənən wə i kəmsi i Salim kəm mwi n̄i kə feiŋ nalə. Bəni ka dzəki wi juli bə i bəkə.

²⁴ Yələ gia n̄i num maka bə fah Jən i juŋ yi nsəŋ wə.

25 Bwa bə Jən bə mbaŋ bədəkə bəh mi wi Ju widəkə ni dza yisi kiŋgukuli kəm bə gwu yi wəkəni i bainki i Nyə nshinj.

26 Bwa bə mbaŋ bə Jən nyə tsə yeinj Jən, dzaka i wi a, “Labay, mi wə mbəinj wi n̄i kə i waka wi Jədan wəyaka wə wə lansi dzaka kəm wi yaka, bə wi yaka wi juliki bəni i bəkə, bəni bəchi tsə num i wi.”

27 Jən chukuli i bə a, “Mi kəkə i num fien fidəkə maka a fə Nyə a wi num fi.

28 Mbəinj mwi kələ i beeŋ nsaka wuŋ a mihi n̄i dzaka a, mihi kəkə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka. Ayakalə, bə n̄i faan mihi a mihi tsə i wi nshinj.

29 Nyum miŋkpaŋa wimfiaŋ kə mi wə wi kaŋaki miŋkpaŋa wiwə. Nseinj wi nyum miŋkpaŋa wiwə wə wi num beeŋ kəmsi i wi wə wəkə ja yi, si num bəkinsanlı na bəh ŋga si wi wəkə ja yi. Yi kə a liŋ si mihi kə i liə num mihi jikə bəh kinsanlı.

30 Wi kaŋaki i kəki tsəki a ninshinj, mihi dzə i jum wə.

31 Mi wə wi nyə beeŋ wi tsəki lə bəni bəchi. Mi wi kuku kə mi wi kuku, gia yichi yə wi dzakaki akə yi fa kuku. Mi wə wi nyə i tumi ki beeŋ wə tsəki lə bəni bəchi,

32 wi beeŋki nsaka wi gia a num yə wi kə wi yeinj ka chu wəkə. Ayakalə, mi widəkə kəkə wə wi bumki gia yə wi dzakaki.

33 Mi wə wi bumki gia yə wi dzakaki, akə wi wə wi chusi a ŋgainj təbi gia wiwə a Nyə dzakaki ŋkəŋ.

34 Mi wə Nyə faan si dzaka shəŋ a ja yi Nyə, kəm Nyə nya Kin'waka ki i wi kimfəkəli kəbi.

35 Tii Waiŋ kəŋ Waiŋ, ka nya bieŋ bichí i wi kaŋ.

36 Na ndə wə wi kə wi jiə shəm i Waiŋ wələ wi kwati lə nəni kə ki bi tsə kaa kə. Mi wə wi wəkəki

kə i wi bi kwati kə nəni. Wəmaka mi kə num shəm yi Nyə bəkə lə bəh wi.”

4

Jisəs bəh miŋkpaŋa wi Samalia widəkə baŋsi i dzəŋə yi mwi wə

¹ Jisəs ka kiə a, Bəfalasi wəkə lə a ŋgaiŋ nəmki lə, mbaŋ wi bəni dzə ŋgaiŋ juli bə i bəkə tsə Jən.

² Ayakalə, a n̄ məŋ dəkə Jisəs si wi n̄ juliki mbeinj i bəkə, a n̄ juliki num bwa bu bə mbaŋ shəŋ.

³ Jəbi wə wi n̄ kiə yakadəinj, ka nyə i kimbu ki tumi ki Judea wə, ka fiəni tsəki i ki Galili wə.

⁴ Wi n̄ kaŋaki i tsə dzəh i kimbu ki Samalia wə.

⁵ Wi tsə buku i kwili wi Samalia widəkə wə bə bəŋə a Sika, wi num kəmsi i khə wə Yakəb n̄ nya i waiŋ wi Yəsəf.

⁶ Dzəŋə yi mwi yə Yakəb n̄ chum num feinj. Si Jisəs n̄ kə wi nyani lə nalə ka bəh, wi ka num kəmsi i dzəŋə yi mwi yiwə wə. Jəbi num wi si num ka mbiəŋə jwəfi ntsə bəfa nshifəkə.

⁷ Miŋkpaŋa widəkə i feinj Samalia dza dzə i təkə mwi feinj, Jisəs dzaka i wi a, “Nyā mih bəh mwi mih mu.”

⁸ A n̄ kə num bwa bə mbaŋ bə Jisəs tsə i kwili kintəəŋ i taŋ bieŋ bidzini.

⁹ Miŋkpaŋa wiwə bikə i Jisəs a, “Wə kə mi wi Ju, mih num mi wi Samalia, wə nyani dəinj na ka wə nywaki mwi i mih a?” Miŋkpaŋa wiwə n̄ dzakaki yakadəinj, kəm Bəju n̄ nyensiki lə bəni bə Samalia.

¹⁰ Jisəs chukuli i wi a, “Wə kabə kiə kinya kə ki kə ki Nyə, bəh ŋkaiŋni mi wə wi dzakaki i wə a wə nyā ŋgaiŋ bəh mwi, ma wə tsa wi, a wi nyā wə bəh mwi mə mə nyaki nəni jəbi whichi.”

11 Miñkpañja wiwɔ fiəni bikə i Jisəs a, “Bah wuŋ, wɔ kañaki kə fięñ fidəkə ka wɔ təkəli mwi yεiŋ, dzəŋə yi mwi yiwɔ liə nalə, wɔ ki dzəki faiŋ mwi mə mə nyaki nəni jəbi wichi a?

12 Yi kə a wɔ tsəki lə tii wibuku Yakəb wə wi n̄i chum jiə dzəŋə yələ i buku, na wi mwi n̄i muki lə mwi yεiŋ wə, bwa bu mu, nyám yi mu tə a?”

13 Jisəs chukuli i wi a, “Mi wichi wə wi mu mwi mələ, kindəŋ ki mwi bi fiəni wəmki lə wi.

14 Ayakalə, na ndə wə wi mu mwi mə mih nya i wi, kindəŋ ki mwi bi chu wəmki kə wi. Mwi mə mih ni nya i wi mə bi fiəni chu ntəŋ wi mwi mə mə bukuki i wi wə jəbi wichi, mə dzə nya wi bəh nəni kə ki bi tsə kaa kə.”

15 Miñkpañja wiwɔ ka dzaka i Jisəs a, “Bah wuŋ, nyā mih bəh ɣkaiŋni wi mwi mələ, mə kindəŋ ki mwi bi chu wəmki kə mih ka mih ma chu dzəki fa i dzə tâkə mwi.”

16 Jisəs dzaka i wi a, “Tsə bəoŋ nyu wa ma mbεiŋ wi dzə.”

17 Miñkpañja wiwɔ chukuli i wi a, “Mih kañaki kə minyuku.” Jisəs ka dzaka i wi a, “Wə dzaka ɣkəŋ si wə dzaka a wə kañaki kə minyuku.

18 Wə kə wə si kaña lə bənyuku bəte, wə mbεiŋ wi kə i liə a məŋ nyu wa. Gia yə wə dzakaki akə ɣkəŋ.”

19 Miñkpañja wiwɔ dzaka i Jisəs a, “Bah wuŋ, mih yεiŋ i liə a wə kə mi wi ntum wi Nyɔ.

20 Bətii bəbuku n̄i shiki tsaki Nyɔ i ɣkwuŋ wələ wə, ayaka mbεiŋ Bəju dzaka fimbεiŋ a di biə bəni kañaki i tsâki Nyɔ kə a i Jəlusaleм.”

21 Jisəs chukuli i wi a, “Miñkpañja, bum gia yə mih fukuki i wə. Jəbi bi dzəki lə wə mbεiŋ bi tsaki i Ba Nyɔ a chu num kə i ɣkwuŋ wələ wə nabə i Jəlusaleм.

22 Mbəinj bəni bə Samalia tsaki fiεŋ fiə mbəinj kiəki kə, ayaka buku Bəju tsa fiεŋ fiə buku kiəki, kəm mbəinj tsəki dzəh i Bəju wə.

23 Ayakalə, jəbi dzəki lə, ayaka wi dzə lə wə bəni bə bə tsaki Nyə ɳkəŋ ɳkəŋ bi tsaki Nyə Ba i kiŋ'waka wə bə i ɳkəŋ wə.* Fa kə ɳkaiŋni wi bəni bə Nyə Ba nəŋki a bə tsaki i wi.

24 Nyə kə kiŋ'waka, bəni bə bə tsaki i wi, kaŋa i tsaki i kiŋ'waka wə bə i ɳkəŋ wə.”

25 Miŋkpəŋa wiwə dzaka i Jisəs a, “Mi kiəki lə a Kimbwili wə Nyə n̩i kaka dzəki lə, wə bə bəoŋ a Klistus. I jəbi wə wi bi dzəki, wi bi fuku bainſi lə gia yichi i bukumbəinj.”

26 Jisəs dzaka i wi a, “Mih wələ mih dzakaki i wə akə wi wiwə.”

27 A jəbi wiwə wə, bwa bə Jisəs bə mbaŋ ka fiəni dzə. Dzaka wəm bə a wi dzakaki bə miŋkpəŋa. Ayakalə, mi widəkə i bə wə nəki bikə kə i wi a wi nəŋki nə a, nabə a Jisəs dzakaki bə miŋkpəŋa wələ kəm nə a.

28 Miŋkpəŋa wiwə ka jiə bee kpəŋə wi wi mwi feiŋ, tsə i kwili kintəəŋ fuku i bəni a,

29 “Mbəinj dzâ yeiŋ mi widəkə wə wi dzə ka fukuki gia yichi yə mih num fə. Yi kələ i numki a mi wələ kə Kimbwili wə Nyə n̩i kaka a?”

30 Bəni buku i kwili wə ka tsəki i Jisəs.

31 A n̩i kə bwa bə mbaŋ bə Jisəs baan a tsaki Jisəs dzaka i wi a, “Labay, dzí.”

32 Ayakalə, Jisəs chukuli i bə a, “Mih kaŋaki lə biεŋ bidzini i dzi mbəinj kiə kə bi.”

* **4:23** Bəni bədəkə yeiŋ a kiŋ'waka kələ kə Kinj'waka ki Bainŋni, ayaka bədəkə yeiŋ a yi kə kiŋ'waka ki mi wə.

33 Bwa bu bə mbaŋ ka kaiŋyiki dzakayi a bə bə a, “Mi widəkə baan̄ dzə nya lə bieŋ bidzini i wi a?”

34 Jisəs dzaka i bə a, “Bieŋ biŋ bidzini kə i fâki gia yə wi wə wi faan̄ mih kəŋki, bəh i kâasi nəm wi whichi.

35 Ntə mbəiŋ dzakaki fimbəiŋ a baan̄ kifiəŋj kinaa, ka jəbi wi kəhni kpein̄ na? Mih dzaka i mbəiŋ a, mbəiŋ gίŋsi dzékəh i bieŋ ma mbəiŋ tsēŋ yēŋ ası bieŋ kpein̄ i kikhə wə ka bə kâhki.

36 Mi wə wi kəhki kaŋaki lə ŋgəm wi, wi juŋnikì jiəki dzəiŋ i nəni kə ki bi tsə kaa kə, ayaka ka mi wə wi gbəli bəh mi wə wi kəhki bi chiŋnikì laŋki lə i mi wimū wə.

37 Gia yələ chusiki a ndi wələ kə ŋkəŋ wə wi dzakaki a, ‘Mi widəkə si gbəli lə, ayaka mi widəkə kəh.’

38 Mih faan̄ mbəiŋ a mbəiŋ tsâ kâh bieŋ biə mbəiŋ n̄i ka nəm dəkə. Bəni bədəkə nəm, mbəiŋ liə i ndzəŋni bi nəm wibə wə.”

Bəni bə Samalia bəduli jiə shəm i Jisəs wə

39 Bəni bə Samalia bəduli i kwili wiwə wə n̄i jiə shəm i Jisəs wə kəm bə gia yə miŋkpəŋa wiwə n̄i dzaka i bə, a wi fuku ŋgaiŋ gia yichi yə ŋgaiŋ n̄i kə num ŋgaiŋ fə.

40 Ayakadəiŋ, jəbi wə bə n̄i dzə yēŋ Jisəs, tsa a bəh bə n̄o. Wi bum, bəh bə n̄o kaŋ yifa.

41 Bəni bəduli ka chu jiə shəm i Jisəs wə kəm bə ndzaka wi.

42 Bəni bəwə dzaka i kpəŋa wiwə a, “Buku ka jiə dəkə shəm i wi a kəm gia yə wə si dzaka shəŋ. Buku mwi si wəkə lə bəh bintuni bibuku, ka kiə lə a mi wələ kə Mbwili wi mbi wələ ŋkəŋ.”

Jisəs chuku wainj mi wimbum

43 Kaŋ yiwə yifa tsə, Jisəs nyə ka tsəki i Galili.

44 Wi mwi n̄i k̄o num wi dzaka l̄ a b̄e si k̄oksi k̄e mi wi ntum wi Nyɔ i tumi ki wə.

45 Jəbi wə wi n̄i tsə buku i Galili, bəni b̄e fεiŋ dzo wi bindzəŋ, k̄om b̄o n̄i k̄o b̄o yεiŋ gia yə wi n̄i f̄ i bini wə i Jelusaləm, k̄om b̄o t̄e n̄i k̄olə i bini biwə wə.

46 Jisəs ka bi chu fiəni tsə i Kana i kimbu ki Galili wə di biə wi n̄i fiəni mwi i mbih. A n̄i k̄o tikwili widək̄o num i kwili wi Kafanaum wə, wainj wi winyukuni gwεiŋ.

47 Jəbi wə tikwili wiwə n̄i wək̄o a Jisəs buku l̄ i Judea ka dzə i Galili, wi tsə i wi, kwuŋ kaŋ a wi sh̄i dzâ chûku wainj wi ŋgainj, a wi si num l̄ a dzaka ki kpi wə.

48 Jisəs ka dzaka i wi a, “Mbεiŋ kabə num maka mbεiŋ yεiŋ kinchəsi k̄e ki chusiki kiŋkəkn̄i ki Nyɔ, i yεiŋ t̄e gia yi dzaka ki wəmni, mbεiŋ bi ma lansi jiə shəm i mih.”

49 Mi wimbum wiwə dzaka i wi, “Ba wuŋ, dzâ b̄e k̄omsi nyâ, ka wainj wuŋ ma kpi.”

50 Jisəs chukuli i wi a, “Wə tsâ, wainj wa ni baan l̄ wiwəm.” Mi wiwə n̄i bum gia yə Jisəs dzaka i wi, nyə ka tsəki.

51 Si wi n̄i shiki, wi bəh bwa bu b̄e nəm baŋsi, b̄o fuku i wi a wainj wi k̄olə wiwəm.

52 Wi ka bikə i b̄o jəbi wə wi ni yisi i bəniki. B̄o dzaka i wi a, “A n̄i k̄o i ŋgbu aka mbiəŋə wimu nshifək̄o, gwu yi yakani yiwə bee wi.”

53 Tii wainj wiwə ka kwaka asi k̄o na jəbi wə Jisəs si dzaka i wi a, “Wainj wa ni baan l̄ wiwəm.” Wi bəh juŋ yi yichi ka jiə shəm i Jisəs.

54 Gia yələ kə yi kəomsini yə yi chusiki kiŋkəksi yə Jisəs nǐ fə asi wi buku i Judea ka dzə i Galili.

5

Jisəs chuku mi num wi gwəiŋ i jía mbanjtia ntsə nyāŋ

1 Si yəmaka nǐ tsə, bini bi Bəju bidəkə num i Jəlusalem, Jisəs yaka tsə feiŋ.

2 Dzəŋə yi mwi yidəkə num feiŋ i Jəlusalem bə bəŋə i já yi Hibulu wə a Betesda, ayaka yi num kəmsi tsə i Dzaka Ki mbaiŋ ki Shwáŋ wə. Bə nǐ kə bə maa kidi ki shini feiŋ kite,

3 bəni bə jwəiŋ nǐ shi kwu kə a feiŋ bəduli nalə, a nǐ kə num bimfəkə, bəh bə bə nǐ gbəki nyaniki bəh bə bə nǐ kpiyi wa wimu. [Bə nǐ shiki nøyiki feiŋ wəkəli i jəbi wə mwi miwə ni dza nəŋni.

4 Chinda wi Bah widəkə nǐ fəki wi dza dzə i jəbi jəbi wə, wi liə nəŋni mwi miwə. Mi wi ninshinj wə wi yisi liə yəiŋ kintəəŋ i jəbi wə chinda wiwə nəŋni mwi miwə, ma wi ni bənih i jwəiŋ yiwə wə, kəŋ a numki na yi naiŋ jwəiŋ.]*

5 Mi widəkə nǐ kələ feiŋ num wi gwəiŋ i jía mbanjtia ntsə nyāŋ.

6 Jəbi wə Jisəs nǐ dzə feiŋ yəiŋ wi, kiə a wi nə feiŋ na i jəbi wi dəəŋ wə, ka bikə i wi a, “Wə kəŋki lə i bənih a?”

7 Mi wi jwəiŋ wiwə chukuli a, “Tikwili, mih kaŋaki kə mi widəkə wə wi kə i ləkəsi mih i bəkə yələ wə jəbi wə yi nəŋni. Asi num jəbi wə yi nəŋni, mih ka nəŋki i liə num mi widəkə si yisi liə lə i ninshinj.”

* **5:4** Kə fa wə bə fəli ka num i binjwakti bikpu bidəkə wə kə.

⁸ Jisəs dzaka i wi a, “Dzâ bəiŋ, dzâ kiga ka, wə tsâki.”

⁹ Akisəkə, mi wiwə ka bənih, dzə kiga ki ka tsəki. A n̄i kə chəkə biwə num chəkə bimbam.

¹⁰ Bəju ka dzaka i mi wə bə n̄i chuku a, “Daiŋ kə chəkə bimbam nchi bum kə a wə ḡiŋ kiga ka.”

¹¹ Wi chukuli i bə a, “Mi wə wi si chuku mih si dzaka a mih dzâ kiga kəŋŋi mih tsâki.”

¹² Bə bikə i wi a, “Akə ndə wiwə wi si dzaka i wə a wə dzə kiga ka ma wə tsəki a?”

¹³ Mi wə bə n̄i chuku, n̄i lansiki kiəki kə mi wə wi chuku wi, kəm Jisəs n̄i kə wi dza liə tsə i kintəəŋ ki mbəŋ wi bəni bə bə n̄i kə fəiŋ.

¹⁴ Si yəmaka n̄i tsə, Jisəs yəiŋ wi i juŋ yi fəni yi gia mə, dzaka i wi a, “Tseňiŋ si wə kə wə bənih lə. Kiə wə ma chu fəki chu. Wə ka baanj a fəki chu, gia yi gumini yidəkə ni gbə i wə fuŋ tsə yələ.”

¹⁵ Mi wiwə nyə tsə fuku i Bəju a, akə Jisəs wə wi si chuku ŋgaiŋ.

¹⁶ Bəju ka yisi ka bwaŋki gvu i Jisəs chəiŋ, kəm wi n̄i chuku mi wiwə a num chəkə i bimbam wə.

¹⁷ Jisəs dzaka i bə a, “Ba wuŋ si nəm jəbi whichi, mih tə nəmki ayaka.”

¹⁸ Ndzaka wələ fə Bəju ka fiəni nəŋki wi na bəh ŋga i wô, kəm a n̄i kəkə shəŋ a chəkə bimbam wi n̄i bwiŋ. Wi n̄i bəŋki tə Nyə a Ba wi, chu fəkəni a ŋgaiŋ kə a liŋ bəh Nyə.

Nga biə Nyə nya i Waiŋ wi

¹⁹ Jisəs dza dzaka i bə a, “Mih fukuki ŋkəŋ i mbəiŋ a mih Waiŋ kəkə fə gia yidəkə i ŋga mbiŋ wə. Mih fəki shəŋ a gia yə mih yəiŋ Ba wuŋ fə. Gia yə Tii Waiŋ fəki, akə a yə Waiŋ fəki tə,

20 kəm Tii Waiṇ wiwə kəŋki lə Waiṇ ka chusi i Waiṇ gia yichi yə wi Tii Waiṇ fəki. Wi kəiŋ i chu chusi gia i wi yi tsə yələ, ka wi fəki, mbein̄ yein̄ dzaka wəm mbein̄.

21 Si Tii Waiṇ dzasiki bəni i kpi wə nya nəni i bə, kə a liŋ si Waiṇ nyaki nəni i na ndə wə wi kəŋki.

22 I kpəiŋsi yein̄ kə a Tii Waiṇ sakaki kə mi widəkə. Wi kə num wi nya bənsaka bəchi i Waiṇ kaŋ,

23 ka bəni bəchi kəksiki Waiṇ a liŋ si bə kəksiki Ba wi. Mi kabə num wə wi kəksiki kə Waiṇ, yaka wi kəksiki kə Ba wi wə wi faaŋ wi.

24 Mih fukuki ŋkəŋ i mbein̄ a mi wə wi wəkə ja yin̄, ka bum i mi wə wi faaŋ mih, kə wə wi kaŋaki nəni kə ki bi tsə kaa kə. Wəmaka bi chu kaŋa kə nsaka. Wəmaka mi kə wi buku lə i kaŋ yi kpi wə, ka liə i nəni wə.

25 Mih fukuki ŋkəŋ i mbein̄ a jəbi dzəki lə, num wi dzə lə, a bəni bə bə kə bə kpiyi lə bi wəkə ja yi Waiṇ Nyɔ, ayaka bə bə bi wəkəki, bə bi kwati lə nəni.

26 Yi kə yakadəiŋ kəm si nəni nyəki dzəki i Ba, yi kə a liŋ si wi nya ŋga biwə i Waiṇ wi a nəni nyəki dzəki tə i wi.

27 Wi kə wi nya tə ŋga i Waiṇ a wi təiŋyiki bənsaka, kəm akə wi mi wə yəli wi kə Waiṇmi.

28 Kiə dzaka ma wəmkı mbein̄ kəm yi. Jəbi dzəki lə wə bəni bəchi bə bə kə i júm kintəəŋ bi wəkəki ja yin̄,

29 bə bukuyi i júm wə, ma bə bə n̄i fəki gia yindzəŋni bi bukuyi liə i nəni kə ki bi tsə kaa kə, ma bə bə n̄i fəki gia yichu bi bukuyi lə ma bə saka bə, bə gbə nsaka.

30 Mih kəkə i fə gia yidəkə i ŋga mbiŋ wə. Mih sakaki bənsaka biəli asi mih wəkəki, dzəh yə mih

təin̄ki yein̄ num yi chəŋ, kəm mih nəŋki kə i fəki num gia yə a kəŋki mih. Mih fəki num gia yə, mi wə wi faan̄ mih kəŋki.

Gia yə yi chusiki mi wə Jisəs kə

31 Mih ka fiəni beeŋ nsaka wuŋ, ma gia yə mih dzakaki ma yi ma numki chəŋ.

32 Ayakalə, mi widəkə kələ wə wi been̄ki nsaka wuŋ, ayaka mih kiəki lə a gia yə wi dzakaki kəm mih kə ŋkəŋ.

33 Mbəin̄ n̄i faan̄ bəni i Jən̄, wi tsə beeŋ nsaka kəm ŋkəŋ.

34 Yi kəkə a mih nəŋki a mi wiwəm dzâkaki mi wə mih kə wi. Ayakalə, mih dzakaki lə ka mbəin̄ kələ bi bəin̄.

35 Jən̄ n̄i kə aka naka ki baiŋsiki num bə baiŋsi ki bəli ki nya baiŋni, mbəin̄ n̄i kəŋki a numki i baiŋni biwə kintəəŋ, a jəbi wi juli wə, laŋ.

36 Fięŋ fidəkə kələ fiə fi chusiki mi wə mih kə wi fi tsə Jən̄. Yi num a, nəm wə Ba wuŋ kə wi nya a mih nâm kâasi, a num gia yələ mih fəki lə, yi chusiki a faan̄ Ba wuŋ mih.

37 Ba wuŋ wə wi faan̄ mih akə wi mwi tə wi kə mbeeŋ nsaka wuŋ. Mbəin̄ ka num wəkə dəkə lə ja yi, ayaka mbəin̄ ka num yein̄ dəkə si wi kə.

38 Mbəin̄ kaŋaki kə tə ja yi i shám yimbəin̄ wə, kəm mbəin̄ ka jiə dəkə shəm i mi wə wi faan̄.

39 Mbəin̄ nəŋki i Kiŋwakti ki Nyə mə kəm mbəin̄ kwakaki a, akə yein̄ di biə mbəin̄ bi kwatiki fięŋ fiə fi kə i fəki a mbəin̄ kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə. Gia yə yi kə i Kiŋwakti kələ mə yi dzakaki num kəm bə mih.

⁴⁰ Ayakalə, mbeinj ka chu nəŋki i dzə i mih i kwati nəni.

⁴¹ Mih nəŋki kə kiŋkəksi kə ki nyəki dzəki i mi wiwəm wə.

⁴² Ayakalə, mih kiəki lə mbeinj. Mih kiə a mbeinj kanjaki kə na kiŋkəŋ ki Nyə i shóm yimbəinj wə.

⁴³ Mih dzə i yeli wi Ba wuŋ wə, mbeinj nəki dzə kə mih. Asi kə mi wiðəkə si wi dzə i yeli wi wə, ma kə wəmaka mbeinj si dzə.

⁴⁴ Mbeinj kə i nyani dəinj i bum i mih, mbeinj num bəni bə bə nəŋki kiŋkəksi kə ki nyəki dzəki a i mbeinj wə, nəŋ kə kiŋkəksi kə ki nyəki dzəki num i Nyə a num a ki shəŋ.

⁴⁵ Mbeinj ma kwakaki a, akə mih wə mih bi təyiki chwəŋ kimbəinj i Ba wuŋ wə. Akə Muses wə mbeinj jɪə mfi bimbəinj i wi, a num wi wə wi təyiki chwəŋ kimbəinj i Ba wuŋ.

⁴⁶ A n̄i kə a mbeinj bum i Muses wə ŋkəŋ, ma mbeinj bum mih kəm wi n̄i nyaka kəm mih.

⁴⁷ Ayakalə, na si mbeinj n̄i ka bum dəkə gia yə wi n̄i nyaka, mbeinj kə i nyani dəinj i bum gia yə mih dzakaki a?"

6

*Jisəs saŋsi bəni bənchuku bəte
(Matiə 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Si yəmaka n̄i tsə Jisəs nyə tsə daŋ kinchwəŋ kimbum ki Galili, tsə i waka wiðəkə wə. Bəkə yələ kə yə bə bəŋki tə a yi Tibelias.

² Mbaŋ wi bəni kwu i wi chəinj kəm bə n̄i kə bə yəŋ bənchəsi bə bə chusiki kiŋkəknı ki, si wi n̄i fəki i bəni bə bə n̄i gwəinjki bəh jwəinj wi chukuki bə.

3 Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nyə yaka tsə shinum i ŋkwuŋ bein.

4 A n̄i kɔ jəbi wiwə wə, Dzini bi Bəju bi Ntsədaŋ n̄i kɔ bi si kɔmsi dzə.

5 Jəbi wə Jisəs n̄i l̄ dzákəh, ka yein si mbaŋ wi bəni dzəki i wi wə, wi ka bikə i Filib a, “Bukumbein ki nyaniki dəin ka bə taŋ biein bidzini biə bəni bələ kɔ i dzi a?”

6 Wi n̄i bikəki yakadəin məmsi Filib məmsini, kɔm wi mwi n̄i kiəki l̄ gia yə wi kɔ i fə.

7 Filib chukuli i wi a, “Bədanali gi yifa kɔkə i kpein na ka bə taŋ biein bidzini biə mi wimu i bə wə kɔ i kwati twesi twesi.”*

8 Wain wi mbaŋ widəkɔ yəli wi n̄i kɔ Andulu a num wainnih Samən Bita ka dzaka i wi a,

9 “Wain wi nyukuni widəkɔ kɔlə fa wi kaŋa chəkɔ yi bləd yite bəh bwəkɔ yifa, ayakalə yələ kɔ i fə na nə bəh ŋkaiŋni bəni bəduli bələ a?”

10 Jisəs dzaka a, “Mbein dzâka bəni nûmyi kuku.” A n̄i kɔ mfwaŋ num fein nalə, bə ka dzaka a bə numyi, bənyuku shəŋ n̄i kɔ bənchuku bəte.

11 Jisəs ka dzə chəkɔ yi bləd yə, nya kiyəŋni i Nyə, ka gaa i bəni bə bə n̄i numyi fein. Wi fə a liŋ bəh bwəkɔ yiwə. Ayaka mi wichi kwati asi wi n̄i kɔŋki.

12 Bə dzi fwuli, wi dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mbein jûŋni biŋka biə ka fiəŋ fidəkɔ ma lâka kilələ.”

13 Ayakadəin, bə ka junŋni biŋka bi bləd biə bi n̄i besi i chəkɔ yi bləd yə wə yite, bi jikə káh jwəfi ntsə yifa.

14 Jəbi wə bəni bəwə n̄i yein gia yələ yi chusiki

* **6:7** Danali n̄i kɔ kpə wə bə n̄i gəmki wain wi nəm yein i chəkɔ wə.

kinjəkn̄i ki yə wi fə, ka dzaka a, “Mi wələ lansi kɔ
ŋkəŋ Mi wi Ntum wi Nyɔ wə wi n̄i kaŋaki i bi dzâ i
mbi wələ wə.”

¹⁵ Jəbi wə Jisəs n̄i kiə a bəni bədəkə nəŋki i dzə
kwa ŋgainj bəh ŋga, i təm ka ŋkuŋ wibɔ, wi baka gwu
fiəni yaka tsə i ŋkwuŋ bεiŋ ka numki fεiŋ wi mbəŋ.

Jisəs nyani i mwi bεiŋ

(*Matiɔ 14:22-33; Mak 6:45-52*)

¹⁶ Aka dzə num i fijəbi, bwa bu bə mbaŋ shi tsə i
kinchwɔ kimbum wə,

¹⁷ liə i ŋgwuki mə yisi i daŋki tsəki i Kafanaum. I
jəbi wiwə wə n̄i kə biŋ ji lə, Jisəs kεiŋ maka wi dzə
buku i bə wə.

¹⁸ Bəkə dza ka fəyiki, kəm fuŋni kiləkəli n̄i tsəki lə.

¹⁹ Jəbi wə bə ni na ŋgwuki tsə buku ka bəmay
bətali yudəkə ka bənaa, bə dza təkəli yεiŋ Jisəs si wi
nyaniki dzəki i mwi bεiŋ wi kəmsi dzə i ŋgwuki wibɔ
wə. Ndzanj kwa bə.

²⁰ Ayakalə, wi dzaka i bə a, “Kiə mbeinj ki lwâ kə.
Akɔ mih.”

²¹ Si bə wəkə yakadəiŋ, ka kəŋki i dzə wi i ŋgwuki
wiwə mə. Akisəkə, ŋgwuki wiwə tsə buku i bəkə
kpəŋ i di biə bə n̄i tsəki.

²² Chəkə buku wə, bəni bə bə n̄i baanj i kiwuŋ ki
bəkə kəyaka wə ka yεiŋ a, asi baanj a ŋgwuki wimū
fεiŋ, bə kiə a Jisəs si ka liə dəkə ŋgwuki wə bwa bu bə
mbaŋ si liə yεiŋ, a bwa bu bə mbaŋ si dza nyə a bə
bə.

²³ Ayakalə, bəŋgwuki bədəkə n̄i dza i kimbu ki
Tibelias daŋ dzə, i kəmsi i di biə Bah n̄i dzə bleđ ka
nya kiyəŋni yεiŋ i Nyɔ, bəni dzi.

24 Si bəni bəwə ni yεiŋ a Jisəs nabə bwa bu bə mbaŋ n̄ kəkə fεiŋ, bə ka liεyi i bəŋgwuki mə bə daŋ tsə i Kafanaum i nəŋ Jisəs.

Jisəs kə bieŋ bidzini biə bi nyaki nəni

25 Jəbi wə bə n̄ tsə yεiŋ wi i kiwuŋ kidəkə kəyaka wə, bə bikə i wi a, “Labay, wə si dzə fa yibwiŋ?”

26 Jisəs chukuli i bə a, “Mih fukuki ηkəŋ i mbεiŋ a, mbεiŋ nəŋki kə mih kəm mbεiŋ yεiŋki mih fə kinchəsi kə ki chusiki kiŋkəkn̄i kiŋ. Mbεiŋ nəŋki mih kəm mbεiŋ ni dzi chəkə yi bled yə ka fwuli.

27 Kiə mbεiŋ ma nəmk̄i a i kwāti bieŋ bidzini biə bi kə i bəkə. Mbεiŋ nəmk̄i i kwāti num bieŋ bidzini biə bi bi baŋki a fεiŋ i tsəbuku i nəni kə ki bi tsə kaa kə. Biələ kə biə mi wə yeli wi kə Waiŋmi wi ni nya i mbεiŋ. A num wi wə Nyə Ba kə wi jiə kaŋ yi i wi wə i chusi a ηgaiŋ bum wi.”

28 Bə ka bikə i wi a, “Na gia yə buku kaŋaki i fēki, ka yi numki a buku fəki num nəm wi Nyə, akə yi naiŋ?”

29 Jisəs chukuli i bə a, “Nəm wi Nyə kə wələ, a mbεiŋ j̄lə shám yimbεiŋ i mi wə wi faaŋ.”

30 Ayakadəiŋ, bə ka bikə i wi a, “Gia yə yi kə yi chusi kiŋkəkn̄i ka, yə wə kə i fə a buku yεiŋ, ka buku jiə shám yibuku i wə kə yi naiŋ? Gia yə wə kə i fə kə na nə a?”

31 Bətii bəbuku n̄ dziki mana i chwa, yi num asi bə nyaka a, ‘Wi n̄ nya bə bəh bieŋ bidzini biə bi n̄ nyə i bieŋ bə dzi.’”

32 Si bə dzaka yakadəiŋ, Jisəs ka chukuli i bə a, “Mih fukuki ηkəŋ i mbεiŋ, a kəkə dəkə Muses wə wi n̄ nya bieŋ bidzini biə bi nyəki dzəki i bieŋ i mbεiŋ.

Akə num Ba wuŋ wə wi nyaki bieŋ bidzini bi ŋkoŋ
biə bi nyəki dzəki i bieŋ.

³³ Mbəiŋ kəki a bieŋ bidzini bi Nyə kə biə bi nyə
bieŋ shi dzə ka nyaki nəni i bəni i mbi wələ wə.”

³⁴ Bə dzaka i wi a, “Bah, ma wə nyâki buku bəh
bieŋ bidzini biwə jəbi wichi.”

³⁵ Jisəs ka dzaka i bə a, “Akə mih bieŋ bidzini
biwə bi nyaki nəni. Na ndə wə wi dzə i mih, dzəŋ
bi chu wəo kə wi. Ayaka na ndə wə wi jiə shəm yi i
mih, kindəŋ bi chu wəm kə wi.

³⁶ Ayakalə, mih fuku lə i mbəiŋ a mbəiŋ yeŋ mih,
ayaka mbəiŋ keiŋ ki jiə kə shəm i mih.

³⁷ Bəni bəchi bə Ba wuŋ kə wi nya i mih, bə ni
dzəki i mih. Ayaka mi wə wi dzə i mih, mih bi kəŋŋ
kə wi.

³⁸ Mih nyə bieŋ dzə fa kuku. Mih ka dzə dəkə i fâ
num gia yə mih kəŋki. Mih dzə i fâ num gia yə mi
wə wi faaŋ mih kəŋki.

³⁹ Gia yə mi wə wi faaŋ mih kəŋki kə yələ a, kiə
mih bi ma lâksi na mi wimu i bəni bə wi nya i mih,
ayakalə a mih bi bw̄li bə num bwilini i kpi wə i
chəkə bi gəksini wə.

⁴⁰ Mbəiŋ kiə a gia yə Ba wuŋ kəŋki kə yələ a, yi
num a na ndə wə wi kə wi yeŋ waiŋ wi, ka jiə shəm
i wi, wəmaka bi kwatiki lə nəni kə ki bi tsə kaa kə,
ayaka mih bi dzasi wi i kpi wə i chəkə bi gəksini
wə.”

⁴¹ Bəju ka yisi i shwiŋyiki wi kəm wi n̄i kə wi
dzaka a, ŋgaiŋ kə bieŋ bidzini biə bi nyə bieŋ ka
shi dzə i fa kuku.

⁴² Bə ni shwiŋyiki bikəyi a, “Ntə wələ kə a Jisəs
wə waiŋ Yəsəf wə a? Ntə ba wi bəh nih wi kə a bə

bukumbεiŋ kiəki bə a? Yi ka nyani dəiŋ i liə ka wi dzakaki a ŋgaiŋ nyə num bεiŋ?”

43 Jisəs chukuli i bə a, “Mbεiŋ ki shuŋyi kə a mbεiŋ mbεiŋ.

44 Mi widəkə kəkə i dzə i mi h wə məŋni si Ba wuŋ wə wi faaŋ mi h guku dzə bəh wi i mi h wə. Ayaka ka mi h bi dzasi wi i kpi wə i chəkə bi gəksini wə.

45 Bəni bə ntum bə Nyə n̩ nyaka a, ‘Nyə ni laniki lə bə bəchi.’ Ayakadəiŋ mi wichi wə wi wəkə nlani wi Ba wuŋ wi kiə, yi ni numki a wi ni dzə lə i mi h wə.

46 Mi h dzakaki kə lə a mi widəkə kələ num wi num yεiŋ Ba wuŋ. Akə a wi shəŋ wə wi nyə dzə i Nyə wə, wi kə num wi yεiŋ Ba wi.

47 Mi h fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a, mi wə wi kə num wi bum, wi bi kwati lə nəni kə ki bi tsə kaa kə.

48 Mi h kə bieŋ bidzini biə bi nyaki nəni i bəni.

49 Bətii bəmbεiŋ n̩ dzi mana i chwa, ayakalə ka dzə kpi a kpini.

50 Biεiŋ bidzini biələ kə biə bi nyə bεiŋ ayaka ka dzə, a mi wə wi ka dzi bi wi bi chu kpi kə.

51 Akə mi h biεiŋ bidzini biwə biə bi nyə bεiŋ, biə bi nyaki nəni i bəni. Mi ka dzi i biεiŋ bidzini biələ, wi bi baan lə wiwəm jəbi wichi kingəksi kəbi. Ayaka biεiŋ bidzini biwə biə mi h bi nyaki ka bəni bə mbi wələ bi kwati nəni akə num gwu yiŋ.”

52 Bəju ka dza yisi i gukuliki a bə bə bikə a, “Mi wələ kə nyani dəiŋ ka wi nya gwu yi a bukumbεiŋ dziki a?”

53 Jisəs ka dzaka i bə a, “Mi h fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a, a kəbi a mbεiŋ dzi lə gwu yi mi wə yəli wi kə Wainjmi, ka chu mu tə mwa mu, ma mbεiŋ ma ni kanjaki nəni i mbεiŋ mə.

54 Mi wə wi dziki gwu yiŋ chu mu mwa məŋŋi
wi kaŋaki lə nəni kə ki bi tsə kaa kə. Ayaka mih bi
bwiliki lə wi i kpi wə i chəkə bi gəksini,

55 kəm gwu yiŋ kə na bieŋ bidzini, mwa məŋŋi
num na bieŋ bi muni.

56 Mi wə wi dziki gwu yiŋ chu mu mwa məŋŋi wi
nəki i mih wə mih tə nə i wi wə.

57 Ba wuŋ wə wi faaŋ mih wi kaŋaki lə nəni, mih
tə kaŋaki lə nəni kəm Ba wuŋ. Ayakadəiŋ, mi wə wi
dziki gwu yiŋ bi kaŋaki lə tə nəni kəm mih.

58 Biələ kə bieŋ bidzini biə bi nyə bəiŋ dzə. Bi kəbi
ka biə bətii bəmbeŋ n̄i dži ka dzə kpi a kpini. Mi wə
wi dziki bieŋ bidzini biələ wi bi baan a wiwəm jəbi
wichi kiŋgəksi kəbi.”

59 Gia yələ kə yə Jisəs n̄i dzakaki i jəbi wə wi n̄i
laniki bəni i juŋ yi tsani mə i Kafanaum.

Bəni bə Jisəs bə mbaŋ bəduli gbəyi i jum wə

60 Bəni bə Jisəs bə mbaŋ bəduli n̄i wəkə nlani wələ
ka dzaka a, “Wələ kə ndzaka wi ləkə! Akə ndə i bum
ŋkaiŋni wi ndzaka wələ lə a?”

61 Ayakalə, Jisəs kíə a bəni bu bə mbaŋ shwiŋyiki
a bə bə kəm ndzaka wiwə, ka bikə i bə a, “Gia yələ
mih dzaka, yi nəŋni lə shəm yimbəiŋ a?

62 A kabə num yaka mbeŋ bi fə nə i jəbi wə mbeŋ
bi yəiŋ mi wə yeli wi kə Wainŋmi wi fiəni yaka tsə i
di biə wi n̄i yisi kə a?

63 Kin'waka ki Nyə kə fiəŋ fiə fi nyaki nəni. Nyam
yi gwu kaŋaki kə na gia yidəkə i fə. Ndzaka wə mih
dzakaki i mbeŋ lə kə Kin'waka, a num fiəŋ fiə fi
nyaki nəni.

64 Ayakalə, mbeŋ bədəkə ka bum dəkə ndzaka
wiwə.” Jisəs n̄i dzaka yələ kəm wi ni kiəki lə i

kin'yisi wə bəni bə ka jiə dəkə shóm i wi wə, wi kia tə mi wə wi ni taŋni wi.

⁶⁵ Wi chu dzaka i bə a, “Akə gia yə mih si kə mih dzaka lə i mbεiŋ a, mi widəko kəkə i dzə i mih maka Ba wuŋ nya dzəh i wi.”

⁶⁶ Asi yəmaka n̄i tsə, bəni bu bə mbaŋ bəduli ka gbɔyi i jum wə na chu nyaniki bəh wi.

⁶⁷ Jisəs dza bikə i bwa bu bə mbaŋ, bə jwəfi ntsə bəfa a, “Mbεiŋ tə kɔŋki lə i dza nyə a?”

⁶⁸ Samən Bita chukuli i wi a, “Bah, buku kə i tsə i ndə. A kaŋa wə ndzaka wə wi nyaki nəni kə ki bi tsə kaa kə,

⁶⁹ num buku bum, chu kiə a wə kə wə wi Bainki num wi wə wi nyə i Nyə wə.”

⁷⁰ Jisəs dzaka i bə a, “Ntə a sabi mih mbεiŋ bələ jwəfi ntsə bəfa a? Ayakalə, mi widəko i mbεiŋ kintəəŋ kə ɳkpeli.”

⁷¹ Jisəs n̄i dzakaki yakadəiŋ a num kəm Judas waiŋ Samən Iskaliət. Wi n̄i kə i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwəfi ntsə bəfa, a num wi wə wi kaŋaki i ni taŋni Jisəs.

7

Jisəs yaka tsə i Jəlusalem i Dzini bi Bintəŋ wə

¹ Si yəmaka n̄i tsə, Jisəs ka baŋ a nyaniki a i kimbu ki Galili wə. Wi n̄i ka chu tsə i ki Judea wə, kəm Bəju n̄i nəŋki i wə wi.

² Dzini bi Bəju biə bə n̄i bɔŋki a Dzini bi Bintəŋ bi ni kiniki dzəki lə.

³ Bwa bə nih bə Jisəs ka dzaka i wi a, “Bēe di biələ ma wə tsə i Judea ka bəni ba bə mbaŋ ni yēiŋ nəm wə wə nəmki.

4 Mi kabə nəm nnəm nəŋ a bəni kíə wi, wi kəkə i nəmki wi nyumi nyumi. Si wə fəki gia yələ lə, tsâ chūsi gwu ya i mbi.”

5 Bwa bə nih wi bə n̄i dzakaki yakadəiŋ kəm bə n̄i ka lansi jɪə dəkə shəm yibə i wi.

6 Jisəs chukuli i bə a, “Jəbi wuŋ ka kpəiŋ dəkə. I mbəiŋ jəbi wichi si num wi kpəiŋnini.

7 Bəni bə mbi wələ kəkə i bainjəki mbəiŋ. Ayakalə, bə bainjəki mihi kəm mihi dzakaki i bə a kimfə kibə kə kichu.

8 Mbəiŋ yâkaki tsâki fimbəiŋ i Dzini biwə wə. Mih yakaki kə mfiŋ fəiŋ. Jəbi wuŋ ka dzə kpəiŋ dəkə.”

9 Si wi dzaka yakadəiŋ, ka baan mfih i Galili.

10 Ayakalə, jəbi wə bwa bə nih wi n̄i yaka tsə i Dzini biwə wə, wi baan bəŋ yaka tsə fəiŋ. Jəbi wə wi ni yakaki wi n̄i ka yaka n'yaka wə bəni kə yeiŋki wi, wi n̄i yaka mfih num i nyumi wə.

11 A n̄i kə Bəju si nəŋ lə wi i Dzini biwə wə, bə ka bikəki a, “Bə winaiŋ na?”

12 Bəni ka chumyiki dzakaki kəm wi nalə, bədəkə dzaka a, “Wi kə mi wi ndzəŋni.” Bədəkə dzaka a, “Wi fwəkyiki bəni.”

13 Ayakalə, mi widəkə fəiŋ nəki dzaka bwili kə kəm wi, kəm bə n̄i lwaki kifwu ki Bəju.

Jisəs lani bəni i di bi bini wə

14 Si kaŋ yi dzini yiwə ni tsə buku i fintəŋ, Jisəs tsə liə i juŋ yi fəni gia mə ka laniki bəni.

15 Kifwu ki Bəju wəkə yaka num bəh ɻkaŋyi, ka bikəyiki a, “Mi wələ nyani dəiŋ na ka wi kiəki gia yələ məŋni si wi lani Kiŋwakti ki Nyə.”

16 Jisəs ka dza chukuli bɔ a, “Nlani wələ mih laniki lə kəkə wuŋ. Akə wi mi wə wi faan̄ mih.

17 Mi kabə nəŋki num i fəki gia yə Nyə kəŋki, wi ni ka kiə a nlani wələ nyəki dzəki num i Nyə wə, ma mih laniki num i ŋga biŋ wə.

18 Mi wə wi dzakaki i ŋga bi wə wi si nəŋ yeli wimbum i wi wə. Ayakalə, mi wə wi si nəŋ yeli wimbum num i yeli wi mi wə wi faan̄ wi, wəmaka kɔ mi wi ŋkəŋ ayaka ntəkə bidəkɔ kəbi i wi wə.

19 Ntə Muses n̄i nya bənchi i mbəiŋ na? Ayakalə, na mi widəkɔ i mbəiŋ kintəəŋ jiəki kə bənchi bəwə! Mbəiŋ nəŋki i wəo mih kəm nə?”

20 Bəni bəwə chukuli i wi a, “Wə kaŋaki lə chinda wi ŋkpeli i wə wə. Mi wə wi nəŋki i wəo wə kə ndə a?”

21 Jisəs chukuli i bɔ a, “Mih n̄i fə nəm wimu, mbəiŋ num bəh ŋkaŋyi kəm yi.

22 Muses n̄i kɔ wi nya nchi a mbəiŋ suuŋki bwa. Na yaka wi n̄i ka buku dəkə num i Muses. Wi n̄i buku num i bətii bəmbəiŋ. Mbəiŋ ka suuŋki bwa na i chəkə bimbam wə.

23 Bə ka suuŋ mi i chəkə bimbam ka bə ma bwiŋ nchi wi Muses, mbəiŋ kabə bəksi təo kəm mih a mih chuku mi, wi bənih kaasi a num i chəkə bimbam kəm nə?

24 Mbəiŋ ma chiŋki sakaki təiŋki nsaka maka mbəiŋ tseŋiŋ ndzəŋ. Mbəiŋ sakaki num i dzəh yi chəŋ wə.”

Bəni məŋniki a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka

25 Bəni bə Jəlusalem bədəkɔ ka dza bikə a, “Wələ kəkə a mi wə bə si nəŋki i wəo wi a?

26 Mbəiŋ yēŋ bə wi lə fa, wi dzakaki i bəni kintəəŋ, na mi dzaka kə gia yidəkɔ i wi. Yi kələ

i numki a kifwu ki tumi si lansi kiə a mi wələ kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka a?

27 Ayakalə, bukumbēij kiəki lə di biə mi wələ buku. Ayaka jəbi wə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka bi dzəki mi widəkə bi kiə kə di biə wi buku.”

28 Ayakadəiŋ, si Jisəs n̄i laniki bəni i juŋ yi fəni gia mə wi dza ka wam bəh ŋga a “Mbeinj kiəki lə mih kiə tə di biə mih buku. Ayakalə, mih ka dzə dəkə i ŋga biŋ wə, wi wə wi faaŋ mih kə mi wi ŋkəŋ, ayaka mbeinj kiə kə wi.

29 Mih kiəki lə wi kəm mih nyə i wi wə a num wi wə wi n̄i faaŋ mih,”

30 Si wi dzaka yakadəiŋ, bəni bədəkə ka nəŋki i kwa wi. Ayakalə, mi widəkə nəki kəm kə wi bəh kanj, kəm jəbi wi n̄i keiŋki ki kpeinj kə.

31 Ayakalə, bəni bəduli jiə shəm i wi dzakayi a, “Jəbi wə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka bi dzə, ma wi bi chu fə kinchəsi kə ki chusiki kiŋkəkn̄i ki Nyə tsə yə mi wələ fəki lə a?”

Bəfaaŋ bəni bəjum a bə tsâ kwâ Jisəs

32 Jəbi wə Bəfalasi n̄i wəkə si mbaŋ wi bəni chumyiki dzakayiki kəm Jisəs, bə bəh bətii mfə gia bəmbum ka faaŋ bəni bə jum a bə tsâ kwâ wi.

33 Si bə tsə, Jisəs dzaka i bə a, “Mih ni num lə bəh mbeinj a i jəbi wə twəsi, ma mih ka fiəni tsə i mi wə wi n̄i faaŋ mih.

34 Mbeinj ni baan̄ nəŋ lə mih mbeinj kəbi i chu yeinj i mih wə. Di biə mih tsəki mbeinj kəkə i dzə feinj.”

35 Kifwu ki Bəju ka dzakaki a bə bə a, “Mi wələ nəŋki i tsə faiŋ wə bukumbēij ni nəŋ wi bə kəbi i ni chu yeinj i wi wə a? Wi nəŋki i tsə i kitumi kə bəni

bəbuku waŋ tsə i nəki feinj, i tsə laniki bəni bə tumi
bəwə a?

³⁶ Gia yə wi dzakaki a, ‘Mbeinj ni baanj nəŋ lə mihi
mbeinj kəbi i chu yeinj i mihi wə, ayaka di biə mihi
tsəki mbeinj kəkə i dzə feinj,’ yəmaka kə a nə?”

Jisəs kaka bəni bəh mwi mə mə nyaki nəni

³⁷ A n̄i kə asi num chəkə bi gəksini bi Dzini, a num
chəkə bi dzini bimbumbi wə, Jisəs dza num beinj
wam bə ja yiləkəli a, “Na ndə wə kindəŋ wəmkı wi,
wi dzə i mihi wi mū.

³⁸ Mi wə wi kə wi jiə shəm i mihi yi bi num num
asi Kinjwakti ki Nyə dzakaki a, ‘Mwi mə mə nyaki
nəni mə ni bukuki i wi shəm shi lə kəkəko.’”

³⁹ Yələ kə Jisəs n̄i dzakaki kəm Kinj'waka kə bəni
bə bə n̄i kə bə jiə shəm i wi bi kwatiki. A n̄i kə i
jəbi wələ wə bə keinj maka bə nya Kinj'waka kiwə i
bə, kəm Jisəs n̄i keinjki maka bə yaksi wi ka wi liə i
kinjəknı ki wə.

Bəni gali gwu kəm Jisəs

⁴⁰ Jəbi wə bəni n̄i wəkə gia yələ Jisəs n̄i dzaka,
bədəkə ka dzakaki a, “Mi wələ kə na Mi wi Ntum
wi Nyə wə.”

⁴¹ Bədəkə dzaka a, “Wələ kə Kimbwili wə Nyə
n̄i kaka.” Ayakalə, bədəkə bikə fibə a, “Yaka kə
Kimbwili wə Nyə n̄i kaka kaŋaki i bi būku num i
Galili a?

⁴² Ntə Kinjwakti ki Nyə dzakaki a Kimbwili wələ bi
bukuki num i chwəŋkijun ki Nkun Dəbit wə, i kwili
wi Bəteləhem wə, a num kwili wi Dəbit a?”

⁴³ Si bəni bəwə dzaka yakadəinj, kinjəali ka num
i kintəeŋ kibə wə kəm Jisəs.

⁴⁴ Bə bə bədəkə ka nəŋki i kwa wi, ayakalə mi
widəkə nəki kəm kə wi bəh kaŋ.

Kifwu ki Bəju məŋni Jisəs

⁴⁵ Bəni bə jum bə ka fiəni dzə i bətii mfə gia bəmbum bəh Bəfalasi, bə bikə i bəni bə jum bəwə a, “Mbeinj ka dzə bəh wi fa kəm nə?”

⁴⁶ Bəni bə jum bəwə chukuli i bə a, “Mi widəkə n̄i ka num dzaka dəkə ka mi wələ”

⁴⁷ Bəfalasi bikə i bə a, “Yaka ka wi bəŋ tsə fwəkyi tə mbəinj?

⁴⁸ Mbeinj yeinj lə si kifwu ki tumi nabə Bəfalasi si bə jiə shəm i wi wə a?

⁴⁹ Akə a mbanj wələ wi kiəki kə nchi wi Nyə. Ləinj kə i bə fuŋ.”

⁵⁰ Nikədəmus wə wi n̄i kə mi widəkə i mbanj wi Bəfalasi wə, num wi n̄i yisi tsə yeinj Jisəs i jəbi widəkə wə n̄i kələ feinj. Wi bikə i bə a,

⁵¹ “Nchi wibukumbəinj bum a bə kələ i təinj nsaka wi mi maka bə yisi wəkələ wəkə gia yə wi fə a?”

⁵² Bə ka bikə i wi a, “Wəbəŋ buku tə i Galili a? Nəŋ i Kijwakti ki Nyə mə bindzəŋ ma wə ni yeinj a mi wi ntum wi Nyə widəkə bi lansi buku kə i Galili.”

⁵³*[Bə ka nyə, mi tsə i wiuzu, mi tsə i wiuzu.

8

Bə dzə bəh miŋkpəŋa widəkə i Jisəs si bə kwa wi bəh mi widəkə

¹ Jisəs dza mfih ka tsə i Nkwuŋ yi Keinj yi Ərif wə.

² Chəkə buku wə, wi chu fiəni tsə i junj yi fəni yi gia mə. Bəni bəchi ka junjniki kəmsi dzəki i wi wə, wi shinum i kuku ka yisi i laniki bə.

³ Bəni bə bə n̄i laniki bənchi bəh Bəfalasi nyə dzə bəh miŋkpəŋa widəkə si bə kwa wi, wi nə bə mi

* ^{7:53} Biŋwakti bikə bidəkə biduli kaŋaki kə kimbu kələ 7:53-8:11.

nyuku widəkə. Si bə n̄i dzə bəh wi, ka təm wi i bə nshinj,

⁴ dzaka i Jisəs a, “Mi wi Lanini, miŋkpajja wələ kə num bə si kwa wi, wi nə bəh minyuku widəkə.

⁵ I bənchi wə kə num Muses n̄i dzaka a wələ miŋkpajja kə wə bə kaŋaki i tūmyi a tumyini bəh kitəh a wi kp̄i. Wə dzaka n'ya a nə a?”

⁶ Bə n̄i fəki yakadəiŋ taan lə Jisəs taanji ka wi flini bəh ndzaka ma bə ka ni kwāti gia yə bə ki j̄ləki i wi funj. Ayakalə, Jisəs ŋgwuŋ shi kuku ka nyakaki gia i kuku bəh wainjkpanj.

⁷ Bə baan a numki feiŋ i bikəyiki gia i wi. Wi giŋsi yaka gwu yi i beiŋ ka dzaka i bə a, “Mi kabə num i mbeiŋ kintəeŋ wi kaŋa kə chu, wi n̄um mi wi ninshinj i yisi tūm wi bəh təh.”

⁸ Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, ka chu fiəni ŋgwuŋ shi i nyakaki gia i kuku bəh wainjkpanj.

⁹ Si bə wəkə gia yə Jisəs dzaka, bə yisi i gaaliki a fimu fimu yisi num bəh bəkukuli. Bə gaali, a dzə num baan a miŋkpajja wiwə feiŋ i Jisəs nshinj.

¹⁰ Jisəs fiəni giŋsi gwu i beiŋ, ka bikə i miŋkpajja wiwə a, “Miŋkpajja, bə bə naiŋ? Mi widəkə ka baan dəkə wə wi dzaka a wə kaŋaki i kp̄i a?”

¹¹ Wi chukuli a, “Mi widəkə məŋ dəkə, Bah.” Jisəs ka dzaka a, “Mih kəkə i chu dzaka tə a wə kaŋaki lə i kp̄i. Wə tsâ, ayakalə kiə wə ma chu fəki chu.”]

Jisəs kə baiŋni i mbi wə

¹² Jisəs chu dzaka i bəni a, “Mih kə baiŋni bi mbi wələ. Na ndə wə wi bieli mih wi ni nyaniki kə i jisi wə. Wi ni kaŋaki lə baiŋni biə bi nyaki nəni i bəni.”

¹³ Bəfalasi ka dzaka i wi a, “Wə beeŋki kiəki nsaka wa. Gia yə wə dzakaki yi kəkə chəŋ.”

14 Jisəs chukuli i bə a, “Mih kabə beeŋki na nsaka wuŋ, gia yə mih dzakaki kə chəŋ, kəm mih kiəki lə di biə mih nyə, kiə tə di biə mih tsəki. Ayakalə, mbeinj kiəki kə di biə mih nyə nabə di biə mih tsəki.

15 Mbeinj sakaki bəni ka bəni bəwəm. Mih saka kə mfinj mi.

16 Ayakalə, mih si kə i saka na mi, yaka mih sakaki i dzəh yi chəŋ wə, kəm mih sakaki kə mih mbəŋ. Mih sakaki bəh Ba wuŋ wə wi faanj mih.

17 I kiŋwakti kimbeinj ki bənchi wə kə bə nyaka a, bəni bəfa ka beeŋ nsaka i gia wə, yaka yi kə ŋkəŋ.

18 Mih beeŋki nsaka wuŋ, ayaka Ba wuŋ wə wi faanj mih beeŋ tə nsaka wuŋ.”

19 Bə ka bikə i wi a, “Bə Ba wa nainj?” Jisəs chukuli a, “Mbeinj kiəki kə mih nabə Ba wuŋ. Mbeinj kabə kiə mih, ma mbeinj ni kiəki tə Ba wuŋ.”

20 Jisəs n̄i dzakaki gia yiwə yichi si wi laniki bəni i juŋ yi fəni yi gia mə, num wi num kəmsi i di biə bə n̄i nyaki kpə i juŋ yi fəni yi gia mə. Ayakalə, mi na kwa wi, kəm jəbi wi n̄i kə maka wi kpəinj.

Jisəs chusi a wi nyə beinj

21 Jisəs chu dzaka i bə a, “Mih ni nyə lə, ayaka mbeinj num i ni baanj nəŋki mih, mbeinj ka bi kpiyi i chu bimbəinj wə. Di biə mih tsəki mbeinj kəkə i dzə feinj.”

22 Bəju ka bikə a, “Wi ni wəo lə gwu yi ma, si wi dzakaki a ŋgainj tsəki i di biə bukumbəinj kəkə i dzə feinj na?”

23 Jisəs dzaka i bə a, “Mbeinj kə bəni bə fa kuku, mih nyə mfinj i beinj. Mbeinj kə bəni bə mbi wələ. Mih kəkə mi i mbi wələ.

24 Mih kə mihi yisi dzaka lə a mbein bi kpiyiki lə i kintəen kichu bimbein wə. Mbein kiə a mbein bi kpiyi i kintəen kichu bimbein wə i jəbi wə mbein ka bum dəkə a, akə mihi wiwə.”

25 Bə bikə i wi a, “Akə wə ndə?” Jisəs chukuli a, “Mih kə mi wə mihi si dzakaki i mbein i kin'yisi wə.

26 Mih kañaki lə gia yiduli yə mihi kə i dzaka kəm mbein bəh già yiduli yə mihi kə i sakaki mbein yein wə. Ayakalə, mi wə wi faan mihi akə mi wi ɣkəj. Gia yə mihi fukuki i mbi wələ wə kə yə mihi wəkə i wi.”

27 Si wi dzaka yakadəin, bə n̄i ka wəkə kiə dəkə a wi dzakaki kəm Ba wi.

28 Ayakadəin, Jisəs ka dzaka i bə a, “Jəbi wə mbein bi gijsiki mi wə yeli wi kə Wainmi i bəin, ma mbein ka bi kiə a, akə mihi wiwə, ayaka a mihi fəki kə già yidəkə i ɣga biŋ wə, a mihi dzakaki lə num asi Ba wuŋ lani mihi.

29 Mi wə wi faan mihi wi kə buku wi. Wi ka bee dəkə mihi a mihi numki mihi mbəŋ, kəm mihi si fə già i jəbi wichi a num yə yi ndzəŋki i wi.”

30 Si Jisəs ni dzakaki già yiwə yakadəin, bəni bəduli jiə shəm i wi.

Nkəŋ bwiliki lə bəni i mfa wə

31 Jisəs ka dzaka i Bəju bə bə n̄i jiə shəm i wi a, “Mbein ka baan a ja yiŋ wə, mbein numki na bəni mbəŋ bə mbaŋ nkəŋ,

32 mbein ka ni kiə nkəŋ, ma nkəŋ biwə ni bwili mbein i mfa wə.”

33 Bə chukuli i wi a, “Buku kə chwəŋkijuŋ ki Ablaham, buku ka num, num dəkə mfa i mi widəkə. Yiniani dəin ka wə dzakaki a buku bi buku lə i mfa wə a?”

34 Jisəs chukuli i bə a, “Mih fukuki ηkəŋ i mbəiŋ a mi wichi wə wi fəki chu kə mfa i chu wə.

35 Mfa kəkə i bi baan̄ mi i chwəŋkijun̄ kə wi kə yεiŋ wə kpamu. Asi baan̄ a waiŋ yεiŋ dzu mi wi chwəŋkijun̄ kiwə wə kpamu.

36 Ayakadəiŋ, Waiŋ ka bwili mbəiŋ i mfa wə, ma yi numki a mbəiŋ buku lə i mfa wə ηkəŋ.

37 Mih kiəki lə a mbəiŋ kə kimbwə ki Ablaham, ayakalə mbəiŋ bá nəŋ i wəɔ̄ mihi kəm ja yiŋ kaŋaki kə di i mbəiŋ wə.

38 Mih dzakaki num gia yə mihi yεiŋ i Ba wuŋ, mbəiŋ fə fimbəiŋ num gia yə mbəiŋ wəkə i ba wimbein̄.”

39 Bə chukuli i wi a, “Ba wibuku kə Ablaham.” Jisəs dzaka i bə a, “Asi kə a mbəiŋ numki bwa bə Ablaham, ma mbəiŋ fəki lə gia yə wi n̄ fəki.

40 Mih kə mi wə mihi kə mihi fuku gia yi ηkəŋ i mbəiŋ yə mihi wəkəki i Nyə. Ayakalə, i liə mbəiŋ bá nəŋ i wəɔ̄ mihi, yələ num kə gia yə Ablaham n̄ fəki.

41 Mbəiŋ fəki num gia yə tii wimbein̄ fəki.” Bə dzaka i wi a, “Bə n̄ ka bwə dəkə buku i kuku. Buku kaŋaki a Ba wimu, a num Nyə.”

42 Jisəs dzaka i bə a, “Asi kə a Nyə numki tii wimbein̄, ma mbəiŋ kəŋki lə mihi, kəm mihi nyə i Nyə kρəŋ ka mihi numki fa. Mih n̄ ka dzə dəkə i ηga biŋ wə. A faan̄ wi mihi.

43 Akə kəm nə mbəiŋ wəkəki kə gia yə mihi dzakaki a? Akə kəm mbəiŋ nəiŋki i wəkə ja yiŋ.

44 Mbəiŋ kə bwa bə tii wimbein̄ ηkρəli, yi num a gia yə mbəiŋ kəŋki i fəki kə yə tii wimbein̄ kəŋki. I yisi i kin'yisi wə wi n̄ kə η'wəɔ̄yi bəni. Wi kaŋaki kə gia yidəkə i fə bəh ηkəŋ, kəm wi kaŋaki kə ηkəŋ i wi

wə na twesi. Jəbi wə wi nyiki ntəkə, wi dzakaki asi nəni ki kə, kəm wi kə mi wi ntəkə a num wi tii ntəkə.

45 Ayakalə, mih dzakaki yiŋ a num ŋkəŋ, akə già yə mbeinj bumki kə mih.

46 Akə ndə i mbeinj kintəeŋ wə wi kə i chusi chu biə mih fə a? Si mih dzakaki ŋkəŋ i mbeinj, Aka fə nə a mbeinj ma bum mih a?

47 Mi wə wi kə mi wi Nyə si shi wəkəli a già yi Nyə. Gia yə mbeinj kəŋki kə i wəkəli già yi Nyə akə kəm mbeinj kəkə bəni bə Nyə.”

Jisəs n̄i kələ na ka Ablaham numki

48 Bəju ka dzaka i Jisəs a, “Buku si ka dzaka ŋkəŋ i wə a, a wə kə mi wi Samalia chinda wi ŋkpeli num i gwu ya wə a?”

49 Jisəs chukuli i bə a, “Chinda wi Satan kəkə i mih wə. Mih kəksiki lə mfiŋ Ba wuŋ, ayakalə mbeinj kəksi kə mih.

50 Yi kəkə a mih nəŋki yeli wimbum i mih wə. Mi widəkə kələ wimu wə wi nəŋki wi, a num wi wə wi təinjyiki bənsaka.

51 Mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj a na ndə kabə wəkə ja yiŋ, wi bi yεiŋ kə kpi.”

52 Bəju dzaka i wi a, “Buku kiə lə i liə a chinda wi ŋkpeli kələ i gwu ya wə. Ablaham n̄i kpi, bəni bə ntum bə Nyə kpiyi tə, wə kabə dzaka a mi wə wi wəkə gia ya, wi bi lansi musi kə kpi.

53 Wə tsəki lə tii wibuku Ablaham wə wi n̄i kpi, tsə tə bəni bə ntum bə Nyə bə bə n̄i kpiyi tə a? Wə kwakaki a wə kə na nə?”

54 Jisəs chukuli a, “Mih kabə kəksi num gwu yiŋ, ma kiŋkəksi kiwə numki kiləlo. Wə wi kəksiki mih

kɔ Ba wuŋ, a num wi wə mbɛiŋ dzakaki a, akɔ Nyɔ wimbɛiŋ.

⁵⁵ Ayakalə, mbεiŋ kiə kə wi. A kiəki a mih wi. Mih ka dzaka a mih kiəki kə wi, ma yi numki a mih kə mi wi ntəkə aka mbεiŋ. Ayakalə, mih kiəki lə wi, mih wɔkə già yi.

56 Ba wimbein Ablaham n̄ k̄ b̄h kinsanlı a
ŋgaiŋ bi yεin̄ l̄ chok̄a biŋ̄. Ayaka wi dzə yεin̄ bi, ka
numki b̄h kinsanlı.”

57 Bəju ka dza bé dzaka i wi a, "Wə kə maka wə buku jía mbanjhi, num wə n̩ yein lo Ablaham a?"

⁵⁸ Jisōs chukuli bō a, "Mih fukuki njōŋ i mbeinj a, na ka Ablaham numki, Mih num."*

⁵⁹ Bə wəkə yakadəinj, ka dzə kitəh a bə tumyi Jisəs yεinj. Jisəs nyumi gwu yi ka buku i jun yi fəni yi giae yiwə mə.

9

Jisəs wəli dzəkəh yi mi num bə nî bwə wi kimfəkə

¹Si Jisəs dza ka nyaniki nnyaki, wi yεinj minyuku widəkə num bə n̄i bwə wi kifəkə.

² Bwa bu bə mbəŋ bikə i wi a, “Labay, a n̩i fə ndə chu ka bə bwə mi wələ kifəkə a? A n̩i fə mi wiwə ma ba wi bəh nih wi a?”

³ Jisəs chukuli i bə a, "Yi kəkə a, mi wələ nabə ba wi bəh nih wi n̄i fə chu. Bə n̄i bwə wi yakadəiŋ ka bə bi yeiŋ nəm wi Nyə i gwu yi wə.

4 Bukumbēin kaŋaki i nômkî nâm wi mi w  wi faan mih a kein nshi. Nch k  dz ki l , a num j bi w  mi wid k  k k  i nâm fi n fid k .

* **8:58** Yeli wələ a, "Mih num" akə yeli wə Nyə n̄i dzaka i Muses a, akə wi ɳgain (Kimbun 3:14).

5 I tsə buku na winaiŋ jəbi wə mih kə i fa mbi wələ wə, mih kə bainjni bi mbi wələ.”

6 Si Jisəs dzaka ndzaka wələ yaka, ka chuh midzinj i kuku, nayi nshwainj bəh mə ka fianjsi dzákəh yi mi wiwə yεinj,

7 ka dzaka i wi a, “Tsə wəkə i di bi Limi bi Siləam wə.” (Yeli wələ Siləam kə a, “Bə faanj.”). Wi ka tsə wəkə, bə fiəni dzə yεinj.

8 Bəni bə bə n̄i nəki kəmsi i wi kpəŋ bəh bəni bə bə n̄i shiki yεinjki wi, ka mi wi nywani ka kainyiki a, “Ntə wələ kə a mi wə wi ni shiki numki i kuku wi nywa bieinj a?”

9 Bədəkə ka dzakaki a, “Akə wi.” Bədəkə a, “Aayi wi bwəsiki wi bwəsini.” Mi wiwə ka dzaka i bə a, “Akə mih mi wiwə.”

10 Ayakadəinj, bə ka bikə i wi a, “Dzákəh ya nyani dəinj ka yi bainj a?”

11 Wi chukuli a, “Mi wə bə bəoŋki a Jisəs si nayi nshwainj ka fianjsi i dzákəh yinj wə, ka dzaka a mih tsə i Siləam mih wəkə. Mih ka tsə wəkə, dzákəh yinj ka bainj.”

12 Bə bikə i wi a, “Bə wi naiŋ?” Wi chukuli a, “Mih kiəki kə.”

Kinjali dza i kintəəŋ ki Bəfalasi wə kəm ɳga bi Jisəs

13 Bə ka dza dzə mi wə wi ni shi kə kifəkə yaka ka tsə bəh wi i Bəfalasi.

14 Chəkə biə Jisəs ni na nshwainj chu wəli dzákəh yi mi wiwə yεinj, a n̄i kə num i chəkə bi mbam wə.

15 Bəfalasi bəwə chu bikə i wi si wi nyani ka dzákəh yi bainj. Wi chukuli i bə a, “Wi si fianjsi dzákəh yinj bəh nshwainj, mih ka tsə wəkə yi, ka mih yεinjki di.”

16 B̄efalasi b̄ew̄ ka dzaka a, “Mi w̄l̄ ka nȳ d̄ek̄ i Nȳ w̄, k̄m wi n̄mki i ch̄k̄ bi mbam w̄.” B̄ed̄k̄ dzaka fib̄ a, “Mi w̄ wi f̄eki chu wi k̄ nyani d̄eij na ka wi f̄eki biel̄ binch̄esi bī bi chusiki kin̄k̄kn̄ ki Nȳ a?” Ayaka kin̄gaali ka dz̄ i b̄o kint̄eñ.

17 B̄o chu fīni bik̄ i mi wiw̄ a, “W̄ dzaka m̄fia a n̄ k̄m mi w̄l̄ si wi si w̄eli dz̄ek̄h ya?” Wi chukuli i b̄o a, “Mi w̄l̄ k̄ mi wi ntum wi Nȳ.”

18 B̄eju n̄l̄ ka bum d̄ek̄ a mi w̄l̄ n̄l̄ k̄ num wi f̄ek̄, ka b̄e w̄eli dz̄ek̄h yi. B̄o nyani l̄ ka bi ts̄ b̄oñ ba wi b̄eh nih wi, b̄o dz̄.

19 B̄o bik̄ i b̄o a, “W̄l̄ k̄ a waiñ wimbeij w̄ mb̄eij dzakaki a b̄e n̄l̄ bw̄ wi, num wi f̄ek̄ l̄ a? Wi nyani d̄eij na ka wi yein̄ki di i lī a?”

20 Nih wi b̄eh ba wi chukuli a, “Buku kīeki l̄ a wal̄ k̄ na waiñ wibuku num b̄e n̄l̄ bw̄ wi kimf̄ek̄.

21 Ayakal̄, buku kīeki k̄ a yi jik̄ na d̄eij na ka wi yein̄ki di i lī. Ayaka buku kīe k̄ t̄ mi w̄ wi w̄eli dz̄ek̄h yi. Mb̄eij b̄ik̄ num i wi. Wi si num l̄ i mi. Wi num i fuku b̄eh dzaka ki.”

22 Nih wi b̄eh ba wi n̄l̄ dzakaki yakad̄eij k̄m b̄o n̄l̄ lwaki l̄ B̄eju, yi num, num B̄eju n̄l̄ jī a, mi ka m̄om i dzaka b̄eh dzaka ki a Jis̄os k̄ Kimbwili w̄ Nȳ n̄l̄ kaka, b̄o k̄l̄ñ bw̄li w̄emaka mi i juñ yi tsani m̄a.

23 Ak̄o gia ȳ nih wi b̄eh ba wi n̄l̄ dzaka a wi si num l̄ i mi, a b̄o b̄ik̄ num i wi.

24 I ñkaiñni kifa w̄, b̄o chu b̄oñ mi w̄ wi n̄l̄ k̄ wi f̄ek̄, ka dzaka i wi a, “Dzâka gia yi ñk̄ñ ma kin̄k̄ksi ts̄ i Nȳ. Buku kīeki yibuku a mi w̄l̄ k̄ mi w̄ wi f̄eki chu.”

25 Wi chukuli a, “Yaka wi f̄eki l̄ chu, mihī kīeki k̄. Gia yimu ȳ mihī kīeki k̄ a, mihī ni k̄ kimf̄ek̄, i

liə mih yeinjki lə di.”

²⁶ Bə chu bikə i wi a, “Wi si fə dəinj bəh wə? Wi si fə dəinj ka wi wəli dzékəh ya?”

²⁷ Wi chukuli i bə a, “Mih si fuku lə i mbəinj, mbəinj na kəŋ dəkə i wəkəli. Mbəinj bá chu nəŋ i wəkə fə nə a? Mbəinj tə nəŋki i num bəni bu bə mbaŋ a?”

²⁸ Ayaka bə təyi num təyini dzaka a, “Akə wə mi wi wi mbaŋ. Buku num fibuku bəni bə mbaŋ wi Muses.

²⁹ Buku kiəki a Muses kə num Nyə n̄i dzakaki lə bəh wi. Ayakalə, i wələ mi buku kiəki kə di biə wi buku.”

³⁰ Mi wiwə chukuli a, “Yəbəey, akə gia yi kaiŋni! Mbəinj dzakaki a mbəinj kiəki kə di biə wi buku a? Ayakalə, wi wəli dzékəh yinj.

³¹ Buku kiəki lə a Nyə si wəkə kə ntsa wi mi wə wi fəki chu. Ayakalə, na winaiŋ mi wi yaksiki Nyə, fəgia yə wi kəŋki, Nyə wəkəki lə ntsa wi.

³² I yisi na si mbi n̄i yisi, bə ka num wəkə dəkə a, mi num wəli dzékəh yi mi num bə n̄i bwə wi, wi num kimfəkə.

³³ Así kəkə a mi wələ numki a wi nyə i Nyə wə, ma wi si ka fə yələ gia lə.”

³⁴ Bə dzaka i wi a, “Wə kə num bə n̄i bwə wə na i chu kintəəŋ mwi, wə bə nəŋ i lani buku a?” Si bə dzaka yakadəinj, ka kəŋŋ wi i bə kintəəŋ.

Mi wə wi kə kimfəkə i bieinj bi Nyə wə

³⁵ Jisəs ka bi wəkə a bə kəŋŋ bwili mi wə i bə kintəəŋ, wi ka nəŋ yeinj wi, bikə i wi a, “Wə jiə alə shəm ya i mi wə yeli wi kə Wainjmi a?”

³⁶ Wi bikə a, “Mi wiwə kə ndə, ba wuŋ? Fūku mih, ka mih j̄lə shəm yinj i wi.”

³⁷ Jisəs dzaka i wi a, “Wə yeinj lə wi. Akə wi wə mbeinj wi dzakaki i liə.”

³⁸ Mi wiwə ka dzaka a, “Bah mih jiə.” Si wi dzaka yakadəinj, ka tum binyu i wi nshij nya kiŋkəksi i wi.

³⁹ Jisəs dzaka a, “Mih dzə i fa mbi wələ wə ka bə saka bəni, ka bə bə yeinjki kə di ni yeinjki, ka bə bə yeinjki di ni fiəni bimfəkə.”

⁴⁰ Si Jisəs dzaka yakadəinj, Bəfalasi bədəkə bə bə n̄i kə kəmsi i wi kpəŋ wəkə yakadəinj ka bikə i wi a, “Buku tə kə bimfəkə a?”

⁴¹ Jisəs dzaka i bə a, “Asi kə a mbeinj numki bimfəkə, ma kaŋ yimbeinj kə yiyeə i kimbu kichu wə. Ayakalə, i liə si mbeinj dzakaki a mbeinj yeinjki lə di, chu bimbeinj ni baanj a numki i kifwu kimbeinj wə.”

10

Jisəs kə ntəkn̄i wi shwáŋ wi ndzəŋni

¹ “Mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj a, mi wə wi liəki i mbainj wi shwáŋ wə, maka wi liə num i dzaka ki mbainj wə, wi yaka lə yakani ka wi liə i mbainj wə, wəmaka mi kə ji, wi num mi wə wi ləkəki bieinj bəh ŋga.

² Ayakalə, mi wə wi si nchəni shwáŋ si shi liə mfih num i dzaka ki mbainj wə.

³ Wəmaka mi kə mi wə, mi wə wi si chəniki dzaka kimbainj si wəli dzaka kimbainj i wi, wi liə ka bəəŋki shwáŋ yə yi kə n'yi i yəli wə, yi wəkə ja yi, wi ka dzo buku bəh yi.

⁴ Jəbi wə wi bwili n'yi yichi i biŋ, wi ni tsəki i yi nshij wi bəəŋ yi yi biəli wi, kəm yi kiəki lə ja yi.

5 A kabə num mi wi dzəni yi kəkə i biəli wi. Yi ni yəkə geinj lə geinjni, kəm yi kiəki kə ja yi mi wi dzəni.”

6 Jisəs n̄i ti ndi wələ i bə yakadəinj, bə nəki wəkə kiə kə gia yə wi dzaka i bə i ndi wiwə wə.

7 Ayakadəinj, Jisəs chu dzaka i bə a, “Mih fukuki ɳkəŋ i mbəinj a, akə mih dzaka ki mbainj di biə shwáŋ tsəki.

8 Bəni bəchi bə bə n̄i yisi dzə i mih, a n̄i kə num bəji bəh bəni bə bə ni ləkəki bieinj i bəni bəh ɳga. Ayakadəinj, shwáŋ yiwə nəki wəkəli kə gia yə bə ni dzakaki.

9 Akə mih dzaka ki mbainj. Mi ka tsə i mih wə ka wi liə wi bi bəinj. Wi bi numki aka shwaŋ yə yi bukuki tsə dzi fiəni dzə liə i mbainj mə.

10 Ji si dzə a i chwə, bəh i wə, bəh i bəkəli bieinj. Mih dzə mfiŋ a bəni kwati nəni, a num nəni kə ki kə na kichili.

11 Akə mih ntəkn̄i wi shwáŋ wi ndzəŋni. Ntəkn̄i wi shwáŋ wə wi ndzəŋki si nya lə nəni ki i kpi kəm shwáŋ yi.

12 Mi wə bə dzə num dzəni i nnəm wə, wi num kə ntəkn̄i wi shwáŋ wiwə, shwáŋ yiwə chu kəbi n'yi, wi si yεinj jəbi wə kuula dzəki, wi yatəkə shwáŋ yiwə wi yəkə geinj, kuula wiwə baan̄ kwayi shwáŋ saŋ gaali yidəkə.

13 Wi si yəkə kəm bə dzə wi dzəni aka mi wi nəm, wi kaŋa kə jəbi kəm shwáŋ yiwə.

14 Mih kə ntəkn̄i wi shwáŋ wi ndzəŋni. Mih kiəki lə shwáŋ yə yi kə yiŋ, shwáŋ yiŋ kiə tə mih,

15 a liŋ asi Ba wuŋ kiəki mih, mih kiə tə Ba wuŋ, mih nya nəni kəŋŋi i kpi kəm shwáŋ yiŋ.

16 Mih kaŋaki lə tə shwáŋ yidəkə yə yi kəkə i mbaŋ wələ wə. Mih kaŋa i tsə dzəh bəh yi tə a yi wəkəki ja

yinj, ka mbaŋ wi shwáŋ yiwɔ fiəni chu wimu, ma ntókni wi shwáŋ yiwɔ numki a wimu.

¹⁷ Mih kɔ num mih n̄i nya nəni kəŋŋj i kpi ka mih bi fiəni dzɔ nəni kəŋŋj. Akə gia yə Ba wuŋ kəŋŋki mih.

¹⁸ Mi widəkɔ dzəki kə nəni kəŋŋj i mih. A nyaki mih nəni kəŋŋj i ŋkəŋ wuŋ wə. Mih kaŋaki lə ŋga i nya nəni kəŋŋj i kpi, mih kaŋa ŋga i fiəni dzɔ nəni kəŋŋj. Gia yələ kɔ gia num a dzaka Ba wuŋ a mih fə."

¹⁹ Jisəs dzaka gia yiwɔ yakadəiŋ, kiŋgaali chu num i kintəeŋ ki Bəju wə.

²⁰ Bɔ bəduli ka dzakayiki a, "Wi kaŋaki lə chinda wi ŋkpeli, wi dzaki lə. Mbein wəkəliki nə i wi a?"

²¹ Ayakalə, bədəkɔ dzakayi a, "Fa kɔkə bəndzaka bə mi wə wi kaŋaki chinda wi ŋkpeli. Chinda wi ŋkpeli kələ i wəli dzékəh yi kifəkə a?"

Jisəs chusi a ŋgaiŋ kɔ waiŋ Nyɔ

²² A dzə num i jəbi widəkɔ wə bə n̄i fəki Dzini bidəkɔ i fiəni kwaka si bə n̄i wəli juŋ yi fəni yi gia i Jelusalem,*

²³ Jisəs tsə bé ghani nnya i kintəeŋ ki juŋ yi fəni yi gia wə, i gbəŋ wi Sələmən wə. A num i jəbi wi fiəkə wə. ²⁴ Bəju dza dzə juŋni fiəli wi, bikə i wi a, "Wə ni bee buku a buku baanj nūmkı kíə kə fwu wibuku i tsâ bûku dəiŋ a? A kabə num a wə kɔ Kimbwili wə Nyɔ n̄i kaka, wə fûku i buku chəŋj."

²⁵ Jisəs chukuli i bə a, "Mih kɔ num mih dzaka lɔ i mbəiŋ, mbəiŋ na bum yinj. Bənəm bə mih fəki i yeli wi Ba wuŋ wə akə bə bə bə chusiki mi wə mih kɔ wi.

* **10:22** Dzini biələ n̄i kɔ i kwaka si bə n̄i wəkə juŋ yi fəni gia si midəkɔ wə wi n̄i kɔkə mi wi Ju n̄i dzə bifii dzə kum yεiŋ.

26 Ayakalə, mbein̄ ka bum dəkə, kəm mbein̄ kəkə i mbaŋ wi shwáŋ yiŋ wə.

27 Shwáŋ yiŋ si wəkə lə ja yiŋ. Mih kiə yi, ayaka yi biəl̄i mih,

28 mih nya yi bəh nəni kə ki bi tsə kaa kə. Ayaka yi bi lansi laka kə. Mi widəkə kəbi wə wi bi lansi ləkə yi i mih kaŋ.

29 Ba wuŋ wə wi nya shwáŋ yiwə i mih tsəki lə mi wichi, mi widəkə kəkə i ləkə yi i wi kaŋ.

30 Buku Ba wuŋ kə fięŋ fimu.”

31 Bəju chu dzə kitəh i tumyi wi yεiŋ.

32 Jisəs bikə i bə a, “Mbein̄ yεiŋ lə bənəm bə ndzəŋni bəduli bə Ba wuŋ dzaka a mih fəki. Akə winaiŋ wə mbein̄ nəŋki i tumyi mih bəh kitəh kəm wi a?”

33 Bə chukuli i wi a, “Buku tumyiki kə wə kəm bə nəm wi ndzəŋni wə wə fəki. Buku tumyiki wə kəm wə bəkəlik i yeli wi Nyə. Wə kə a liŋ mi wiwəm, dzaka a wə kə Nyə.”

34 Jisəs chukuli i bə a, “Ntə bə nyaka i Kin̄wakti kimbein̄ ki bənchi wə a, Nyə dzakaki yεiŋ a, ‘Mih dzakaki a mbein̄ kə bənyə’ a?

35 Nyə bənəŋki bəni bə a bənyə, a num bə bə ja yiwə n̄i tsəki i bə, ayaka buku kiəki a gia yə yi kə i Kin̄wakti ki Nyə mə kəkə bi kwuni.

36 Si yi kə yakadəiŋ, akə kəm nə wə mbein̄ dzakaki i mi wə Ba wi kə wi saiŋbwili wi ka faaŋ i fa mbi wələ wə, a wi bəkəlik i yeli wi Nyə, kəm wi dzaka a ŋgaiŋ kə waiŋ Nyə a?

37 Mih kabə num mih fə kə bənəm bə Ba wuŋ, mbein̄ ma bum mih.

38 Ayakalə, mih kabə fəki num bə, kəŋ yi numki a mbein̄ ka bum dəkə i mih, mbein̄ bum num i bə,

ka mbεiŋ ni kiə na bindzəŋ a Ba wuŋ kə i mih wə, mih num i Ba wuŋ wə.”

³⁹ Bəju ka nəŋki i chu kwa wi, wi təsi buku i kaŋ yibə wə.

⁴⁰ Jisəs chu tsə ndaŋ Bəkə yi Jədan tsə i kiwuŋ kə Jən n̄i yisi i juliki bəni i bəkə, ka numki fεiŋ.

⁴¹ Bəni bəduli ka nyəki dzəki yεiŋki wi. Bə dza dzaka a, “Jən n̄i ka kεiŋsi fə na gia yidəkə yə yi chusiki kinjəkn̄i ki Nyə. Ayakalə, gia yichi yə wi n̄i dzakaki kəm mi wələ n̄i kə na ɳkəŋ.”

⁴² Ayakadəiŋ, bəni bəduli jiə shəm i Jisəs wə fεiŋ.

11

Kpi yi Lasalus nseŋ Jisəs

¹ Mi widəkə n̄i kələ yeli wi num Lasalus, wi dza yisi jwεiŋ. Wi num mi i kwili wi Bətani wə, wi n̄i nəki fεiŋ bəh jémi yi Meli bəh Mata.

² Meli wələ wə waiŋnih wi Lasalus n̄i gwεiŋki lə, akə wə wi n̄i fiaŋsi gvu yi Bah bəh fiaŋsi bi tseŋə yindzəŋni, ka sə bəh juŋ yi yifwu.

³ Si wi n̄i gwεiŋki yakadəiŋ, jémi yi ka faaŋ ntum i Jisəs a, “Bah, wə wi kə shəm ya gwεiŋki lə.”

⁴ Si Jisəs wəkə ntum wiwə, ka dzaka a, “Jwεiŋ yələ kəkə yi kpi. Yi kə i chusi num kinjəkn̄i ki Nyə, ka Waiŋ Nyə ni kwati yeli wimbum i yi wə.”

⁵ Jisəs n̄i kəŋki lə Mata bəh waiŋnih wi Meli bəh Lasalus nalə.

⁶ Ayakalə, jəbi wə wi n̄i wəkə a Lasalus gwεiŋki lə, wi chu nə baan i di biə wi n̄i kə i kaŋ yifa wə.

⁷ Si yəmaka n̄i tsə, wi ka dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Bukumbεiŋ fləni chū i Judea.”

8 Bə ka bikə i wi a, “Labay, ntə akə a ŋgbu ŋgbu si Bəju ni nəŋki i tumyi wə bəh kitəh a wə kpí, wə bá chu nəŋ i fiəni tsə i feiŋ na?”

9 Jisəs chukuli i bə a, “Ntə chəkə kaŋaki mbiəŋə jwəfi ntsə bəfa? Mi kabə nyaniki nshifəkə, wi kəkə i damti i bieinj beinj, kəm baiŋni bi mbi wələ baiŋki lə i wi.

10 Ayakalə, na ndə wə wi nyaniki nchəkə, wi kələ i damti, kəm wi kaŋaki kə baiŋni i wi.”

11 Si wi dzaka yakadəinj, ka dzaka i bə a, “Nsəinj wibukumbəinj Lasalus gbo kinu. Ayakalə, mih ki tsəki lə feiŋ i yəmsi wi i kinu kiwə wə.”

12 Bwa bu bə mbaŋ ka dzaka i wi a, “Bah, yi kabə num a wi gbo kinu, ma wi ni bənih.”

13 Jisəs n̄i dzakaki num kəm kpi yi Lasalus, ayakalə, bwa bu bə mbaŋ wəkə yaka ka kwakaki a wi dzakaki kəm kinu ŋkəŋ.

14 Jisəs ka fuku baiŋsi yi i bə a, “Lasalus kə num wi kpi l̄o.

15 Ayakalə, mih kə bəh kinsanli kəm bə mbeinj, a mih ni kəkə feiŋ, ka mbeinj ni j̄lə shəm i mih. Ayakadəinj, bə tsə bûku feiŋ.”

16 Təməs wə bə n̄i bəəŋki yeli wi widəkə a Bimanjsi, ka dzaka i bwa bə mbaŋ bədəkə bə a, “Bukumbəinj tsə tə ka bukumbəinj ni kpí bəh wi.”

Jisəs bwili Lasalus i kpi wə

17 Jisəs tsə buku feiŋ, ka wəkə a Lasalus kə num wi nə l̄o i jum kintəŋŋ kaŋ yina.

18 Bətani wələ n̄i kə ka bəmay bəfa i kəmsi tsə i Jəlusalem.

19 Bəju bəduli n̄i dzə i Mata bəh Meli i kwasi nshəinj bəh bə kəm kpi yi waiŋnih wibə.

20 Jəbi wə Mata n̄i wəkə a Jisəs si dzə wə, wi ka buku tsə a bə wi baŋsi, ayakalə Meli baŋ dzu.

21 Mata tsə dzaka i Jisəs a, “Bah, a ni kə a wə numki fa, ma waiŋnih wuŋ ni ka kpi dəkə.

22 Ayakalə, mih kiəki lə a i liə, na finə wə bikə i Nyə wi ni nya i wə.”

23 Jisəs dzaka i wi a, “Waiŋnih wa ni fiəni dza lə i kpi wə.”

24 Mata ka dzaka i wi a, “Mih kiəki lə a wi bi fiəni dza lə i chəkə bi gəksini biə bəni bi dzaki i kpi wə.”

25 Jisəs dzaka i wi a, “Akə mih wə mih bwiliki bəni i kpi wə, a num mih wə mih nyaki nəni. Mi wə wi jiə shəm yi i mih bi baŋ lə wiwəm, kəŋ yi numki a wi kpi,

26 ayaka na ndə wə wi keiŋki wiwəm ka jiə shəm yi i mih, bi kpi kə. Wə bum alə yakadəiŋ a?”

27 Wi bum a, “Aaŋ Bah, mih bum a wə kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka. Wə kə Waiŋ Nyə wə wi n̄i kanjaki i bi dzə fa mbi wələ wə.”

28 Si Mata dzaka yakadəiŋ, ka tsə bəŋŋi Meli waiŋnih wi, dzaka i wi a kuku kuku a, “Mi wi lanini si num lə fa, ayaka wi bəŋŋi wə.”

29 Si Meli wəkə yakadəiŋ, ka saka dza bəiŋ i tsə yεiŋ wi.

30 A n̄i kə maka Jisəs dzə liə i kwili wiwə wə. Wi n̄i keiŋki a di biə Mata ni tsə yεiŋ wi.

31 Bəju bə bə n̄i kə bəh Meli i dzu kwasi nshəiŋ bəh wi, ka yεiŋ si wi saka dza bəiŋ buku biŋ, bə ka biəlikı wi kwaka a wi tsəkə i jum bəiŋ i tsə dəki feiŋ.

32 Jəbi wə Meli n̄i tsə buku i di biə Jisəs ni kə, yεiŋ wi, ka gbə i gvü yi wə dzaka a, “Bah, a ni kə a wə numki fa, ma waiŋnih wuŋ ni ka kpi dəkə.”

33 Si Jisəs yεinj si wi dəki, bəh Bəju bə bə n'i biəli wi bən̄ də tə, già yiwə nya ŋgəkə i shəm yi wə nalə, gwu kpi wi nalə.

34 Wi ka bikə a, “Mbεinj ləə fainj wi a?” Bə dzaka i wi a, “Bah, dzə yεinj.”

35 Jisəs də.

36 Bəju yεinj yakadəinj ka dzaka a, “Mbεinj yεinj si wi ni kəŋki wi.”

37 Ayakalə, bə bədəkə dzaka lə a, “Ntə wələ kə wi wə wi n'i wəli dzékəh yi kimfəkə a? Kəm nə wə wi ni ka yεlih fwu wi mi wələ i kpi wə a?”

38 Shəm chu nəŋni Jisəs na bəh ŋga. Wi dza tsə buku i jum bεinj. Jum yələ n'i kə num taa wə bə n'i ban̄ dzaka kiwə bəh təh wimbum.

39 Jisəs dzaka a, “Mbεinj giŋsi təh wə.” Mata jəmi yi mi wi kpili dzaka i Jisəs a, “Bah, i liə ni numki num wi si fwuli lə. I liə si num lə kaŋ yina si wi ni kpi.”

40 Jisəs bikə i wi a, “Mih si dzaka alə i wə, a wə ka jiə shəm ya i mih, ma wə ni yεinj mbum biə bi kə bi Nyə a?”

41 Ayakadəinj, bə ka giŋsi təh wiwə. Jisəs giŋsi dzékəh yi i bεinj ka dzaka a, “Ba wuŋ, mih nyaki kiyəŋni i wə si wə wəkə ntsa wuŋ.

42 Mih kiəki lə na bindzəŋ a wə si wəkə lə ntsa wuŋ i jəbi wichi wə. Ayakalə, mih dzakaki yələ kəm bəni bələ bə kə fa, ka bə bùm a, a faaŋ wə mih.”

43 Si wi dzaka yakadəinj, ka wam bəh ja yiləkəli a, “Lasalus, bùku!”

44 Ayaka mi wi kpili wiwə dza buku dzə, kaŋ yi bəh gvu yi num bə lim bəh kinchumni ki mbuŋ, lim tə shi bi bəh kinchumni ki mbuŋ. Jisəs ka dzaka i

bə a, “Mbεiŋ shwâ wi, mbεiŋ bēe wi tsâki.”

*Kifwu ki tumi jiə kimfasi i wəə Jisəs
(Matiə 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Jəbi wə Bəju bəduli bə bə n̄i dzə i Meli yεiŋ gia yə Jisəs fə, ka jiə shəm i wi wə.

⁴⁶ Ayakalə, bədəkə tsə fibə ka yεiŋ num Bəfalasi, fuku i bəgia yə Jisəs fə.

⁴⁷ Bətii mfə gia bəmbum bəh Bəfalasi ka junni kifwu ki tumi dzaka i bə a, “Bukumbεiŋ ki fəki dəiŋ na? Mi wələ fəki binchəsi biduli biə bi chusiki kinjəkn̄i ki Nyə.

⁴⁸ Bukumbεiŋ ka bee a wi tsəki a bəh yi i ninshin̄, ma bəni bəchi ni jiə shəm i wi, ayaka ma bəni bə Lum bə bə sakaki bukumbεiŋ ni dza dzə bəkəli di bibukumbεiŋ bi baiŋni bəh tumi kibukumbεiŋ.”*

⁴⁹ Ayakalə, mi widəkə i bə kintəeŋ yəli wi num Kayfas, wə wi n̄i kə fwu wi bətii mfə gia i jia yiwə wə ka dza dzaka mfihi i bə a, “Mbεiŋ kiəki kə na gia yidəkə lə kpaaa.

⁵⁰ Mbεiŋ kiəki kə a yi ndzəŋki lə i mbεiŋ a mi wimū kpī i bəni bəchi, tsə a kitumi kichi laka num lakani a?”

⁵¹ Kayfas n̄i dzakaki gia yələ num kə i mfi bi wə. Si wi n̄i kə fwu wi bətii mfə gia i jia yiwə wə, dzaka yakadəiŋ laka num ntum wi Nyə, a Jisəs n̄i kanjaki lə i kpi i kitumi ki Bəju wə.

⁵² A num kə a kitumi kiwə shəŋ, kpi yi n̄i kanjaki i junni bwa bəchi bə, bə kə bə Nyə i kitumi kidəkə wə, ka bə numki i fiεŋ fimu wə.

* **11:48** Bə n̄i lwaki yakadəiŋ kəm a n̄i kə a Bəju bum a Jisəs kə Kimbwili, bə ni ka dza yisi i bəŋgakə bə bəni bə Lum bə bə sakaki bə ka wi bwili bə i kaŋ bəni bə Lum wə.

53 I yisi chəkə biwə wə, kifwu kitumi ka yisi i fasiki si bə bi wəəki Jisəs.

54 Ayakadəinj, Jisəs nəki chu nyani kə i kintəənj ki Bəju wə. Wi dza nyə mfih feinj bəh bwa bu bə mbaŋ ka tsə nəki i kwili widəkə wə wi kə kəmsi i tumi ki mishambu kə bə nī bəəŋki a Efələm.

55 Dzini bi Bəju bi Ntsədaŋ nī kə num bi si kəmsi dzə lə, bəni ka nyəki dzəki i bimbu wə dzə i Jelusaləm i dzə wəkə kishi kibə ka bini biwə ni dzə kpəinj.

56 Bə tsə yisi i nəŋki Jisəs bikə a bə bə i jəbi wə bə nī numyi i bəinj i juŋ yi fəni yi gia mə dzaka a, “Mbəinj kwakaki a nə? A wi ni dzə kə i dzini biələ wə a?”

57 A nī kə bətii mfəgia bəmbum bəh Bəfalasi tsəsi ja a na ndə kabə kiəki di biə Jisəs kə, wi fə ma bə kīə, ka bə ni kwâ wi.

12

Meli fiaŋsi Jisəs i Betani (Matiə 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 A nī baanj a kaŋ yisə ka Dzini bi Ntsədaŋ yisi, Jisəs nyə tsə i kwili wi Betani wə i di biə Lasalus wə Jisəs nī dzasi i kpi wə nī kə.

2 Si wi tsə feinj, bə fə bieinj bidzini i tati wi yεinj. Mata num mi wə wi nī gaaki, Lasalus num mi widəkə i mbaŋ wi bəni bə bə ni shinum ka dziki bəh Jisəs.

3 Meli dza dzə finsəkə fi fiaŋsi fidəkə bi tsəŋə yindzəŋni, shuku i gvu yi Jisəs wə, ka sə bəh juŋ yi yifwu. Fiaŋsi biələ nī ləkəki lə i kpo wə nalə, num bə nī kεinjsi bəh fieŋ fidəkə a fi fi bə bəəŋ a nad. Si wi shuku yakadəinj, kintəənj ki juŋ kiwə kichi dza ka fwuliki a tsəŋə yindzəŋni.

4 Judas Iskaliot wə wi n̄i kɔ mi i mbaŋ wi bwa bə Jisəs, (wə wi n̄i nyani lə dzə taŋni Jisəs) dza dzaka lɔ a,

5 “A fə nə a bə ma taŋni fiaŋsi biɛlə i bənchuku gi yitali,* i nya kpɔ wiwɔ i bəni bə kifuu a?”

6 Judas ni dzaka yakadəin yi kɔbi a wi kwakaki kɔm bəni bə kifuu. Wi n̄i kɔ ji a num wi mi wibɔ wi kiba, wi n̄i shiki ləkəki lə kaŋ yεiŋ wi gamti gwu yi yεiŋ wə.

7 Jisəs dzaka a, “Bēe wi məŋ. Wi jiə fiaŋsi biɛlə lə i bi kεiŋsi chəkə biŋ bi ləəni yεiŋ.

8 Bəni bəkifuu ni shiki numki lə bəh mbεiŋ jɔbi wichi ayakalə, mihi ni numki kə bəh mbεiŋ jɔbi wichi.”

9 Jəbi wə mbaŋ wi Bəju n̄i wəkə a Jisəs kɔ fεiŋ, bɔ ka dzə fεiŋ. Bə n̄i dzəki kə a kɔm Jisəs shəŋ. Bə n̄i dzəki tə i yεiŋ Lasalus wə Jisəs n̄i dzasi i kpi wə.

10 Ayakadəinj, bətii mfə gia bəmbum ka fasiki a bɔ ni wəo lə Lasalus tə,

11 kɔm a n̄i kɔ kɔm wi, Bəju bəduli n̄i beeki bɔ ka jiə shəm yibɔ num i Jisəs.

Jisəs liə i Jelusaləm ka Nkuŋ

(Matiɔ 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Chəkə buku wəo, mbaŋ wi bəni wə wi n̄i dzə i dzini biɛlə wə ka wəkə a Jisəs si num i dzəh wi dzə i Jelusaləm.

13 Bɔ ka dzə biali yi sóm buku tsə i dzə wi i dzəh. Bɔ ka tsəki wili dzakayi a, “Lilili, kiŋkɔksi kɔ i Nyɔ wə əə! Nyɔ kɔ wi jiə kimboiŋsi i mi wə wi dzəki i yεli wi Bah wə əə! Akɔ wi Nkuŋ wi Islae əə!”†

* **12:5** Bənchuku bələ gi yitali kɔ i jaa yi Glik wə a “denarii 300”

† **12:13** Lilili wələ kɔ i ja yi Glik wə a Həsanna.

14 Jisəs nəŋ wainj njakas, yaka yeinj bεiŋ. Ayaka yi ka num asi bə nyaka a,

15 “Bəni bə Sayəŋ, kiə mbεiŋ ma lwâki.

Mbεiŋ tsəiŋ, N̄kuŋ wimbεiŋ si wi dzəki, num wi yaka i wainj njakas bεiŋ.”

16 Bwa bə Jisəs bə mbaŋ n̄i ka kiə dəkə gia yə già yiwo n̄i chusiki i kin'yisi wə. Jəbi wə wi n̄i liə i mbum bi wə, bə ka kwaka a bə n̄i nyaka gia yələ num kəm wi, ayaka yi num bəh wi asi bə n̄i nyaka.

17 Mbaŋ wə wi n̄i kə bəh Jisəs i chəkə biə wi n̄i bəoŋ Lasalus i jum mə, bwili wi i kpi wə bə n̄i tsəki fuku tsəgia yə bə n̄i yeinj.

18 Fwu wi già wə mbaŋ wələ n̄i buku tsə i dzə wi i dzəh a n̄i kə kəm bə n̄i kə num bə wəkə a wi n̄i kə wi fə già yə yi chusiki mbum bi Nyə.

19 Ayakadəiŋ, Bəfalasi ka dzakayiki a bə bə a, “Si mbεiŋ yeinj a? Gia yidəkə chu kəkə yə bukumbεiŋ kə i fə. Mbi whichi kə num wi kwu lə i wi cheinj.”

Bəglik bədəkə ka nəŋki i yeinj Jisəs

20 Bəni bədəkə n̄i kə i mbaŋ wi bəni bə bə n̄i yaka tsə i Jəlusalem i tsa Nyə i jəbi wi dzini biələ wə, a num Bəglik.

21 Bəglik bələ tsə yeinj Filib wə wi ni buku dzə i kwili wi Besayda wə i kimbu ki Galili wə, dzaka i wi a, “Kukuli, buku nəŋki i yēinj Jisəs.”

22 Filib ka tsə fuku yi i Andulu, bə wi ka tsə fuku i Jisəs.

23 Jisəs chukuli i bə a, “Jəbi dzə kpeinj wə bə ni yakasi mi wə yeli wi kə Wainjmi i liə i mbum bi wə.

24 Mih fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a, ɳgəkə wi fięj ka baanj i gbə i nshwaiŋ wə i kpi, ɳgəkə wiwə ni baanj

a wi. Ayakalə, wi ka kpi, ma wi ni wum mintam miduli.

²⁵ Na ndə wə wi kɔŋki nəni ki nalə ni laksi lə nəni kiwɔ, ayaka na ndə wə wi baiŋŋki nəni ki fa mbi wələ wə wi jiəki num jiəni i bi kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə.

²⁶ Mi kabə nəmki i mih, wi kaŋaki i bɪəliki mih, na faiŋ wə mih kə, mi wuŋ wi nəm kaŋaki i nūmki tə feiŋ. Mi wə wi nəmki i mih, Ba wuŋ ni kɔksi wi.”

Jisəs dzaka kəm kpi yi

²⁷ Jisəs dza dzaka a, “I liə shəm yiŋ fumsiki lə mih. Mih kɔ i dzakaki a nə? A Ba wuŋ, bwili mih i kintəeŋ ki jəbi wi ŋgəkə wələ wə a? Aayi, akə kəm jəbi wələ mih n̄i dzə.

²⁸ Ba wuŋ, fâ yəli wa kaŋa mbum.” Si wi dzaka yakadəiŋ, ja shi dzə i bein a, “Mih fə lə wi wimbum, mih kein i ni chu fə.”

²⁹ Mbaŋ wə wi n̄i kə feiŋ wəkə ja yiwo, ka dzaka fibə a, “A wamyiki dzan.” Bədəkə dzaka a, “A dzakaki chinda wi Nyɔ i wi.”

³⁰ Jisəs chukuli a, “Ja yələ dzə kəm bə mbəiŋ. Yi ka dzə dəkə kəm mih.

³¹ I liə si num lə jəbi wə bə ki sakaki mbi wələ. I liə si num jəbi i shisi kɔŋŋi bwili ŋkuŋ wə wi sakaki mbi wələ.

³² Ayakalə, yiŋ num a jəbi wə bə bi giŋsiki mih i bein fa kuku, mih ni guku bəni bəchi ma bə dzə i mih wə.”

³³ Jisəs n̄i dzakaki yakadəiŋ, wi chusi num ŋkaiŋni yi kpi yə wi bi kpiki.

³⁴ Mbaŋ wi bəni bəwɔ chukuli i wi a, “Buku wəkəki i Kiŋwakti ki Bənchi wə a, Kimbwili wə Nyɔ n̄i kaka bi fiəli lə. Wə nyani dəiŋ i dzakaki a, bə

kanjaki i bi giŋsi mi wə yeli wi kə Waiŋmi i bεiŋ a?
Wəmaka mi wə yeli wi kə Waiŋmi kə winain a?”

³⁵ Jisəs dzaka i bə a, “Baiŋni ni numki bəh mbeinj a jəbi wi juli wələ wə. Mbeinj nyāniki si baiŋni biwə kεiŋki bəh mbeinj, ka jisi bi ma gaka mbeinj. Mi wə wi si nyani i jisi wə si kiə kə di biə wi tsəki.

³⁶ Si baiŋni biwə kə bəh mbeinj, mbeinj jłə shəm i baiŋni biwə wə, ka mbeinj bi num bwa bə baiŋni.”

Jayi Jisəs ni saka lə mi wə wi nəiŋ i dzə ja yiwo

Si Jisəs dzaka gia yələ lə, ka nyə tsə nyumi gwu yi i bə.

³⁷ Namana yaka, si wi n̄i kə wi fə lə binchəsi biduli biə bi chusiki kiŋkəkn̄i ki i bə nshinj, ayaka bə nəki jiə kə shəm i wi.

³⁸ Yi n̄i num yakadəiŋ ka yi kpεiŋ asi Isaya mi ntum wi Nyə n̄i dzaka a,

“Bah, akə ndə wə wi kə num wi bum gia yə buku dzakaki a?

Ayaka a num i bə ndə Bah chusi ɳga bi bitsεiŋ a?”

³⁹ Ayakadəiŋ, bə n̄i kəkə i jiə shəm i wi, kəm Isaya n̄i kə wi chu dzaka i di bidəkə wə a,

⁴⁰ “Wi banj dzékəh yibə,

fə shəm yibə də,

ka bə ma yεiŋki di bəh dzékəh yibə,

kəbi i kiə bəh shəm yibə,

ka bə fiəni dzə i mih a mih chuku bə.”

⁴¹ Isaya n̄i dzakaki gia yələ kəm wi n̄i kə wi yεiŋ lə mbum bi Jisəs, ka dzakaki kəm wi.

⁴² Na ayaka si bəni n̄i ka jiə dəkə shəm i Jisəs, a n̄i kə bəni bəduli na bə bə n̄i kə kifwu i tumi wə n̄i jiə shəm i wi, ayakalə bə nəiŋ i dzaka bəh dzaka kibə, kəm bə n̄i lwaki Bəfalasi ka bə ma ni kəŋŋi bə i juŋ yi tsani wə.

43 Bə n̄i lwaki yaka k̄om b̄o n̄i k̄əŋki i kwatiki kinjək̄ksi ki b̄əni tsə k̄e ki dzəki i Nyə.

44 Jisəs dza wam bəh ḥga dzaka a, “Mi wə wi jiə shəm i mih, wi ka jiə dəkə a mih shəŋ. Wi jiə num i mi wə wi faaŋ mih.

45 Mi ka yεiŋ mih, yaka wi yεiŋ num mi wə wi faaŋ mih.

46 Mih dzə fa i mbi wələ wə ka baiŋni, ka na ndə wə wi jiə shəm yi i mih ni baaŋ k̄e i jisi wə.

47 Mi ka wəkə ja yin̄, nəki jiə k̄e, mih ni saka k̄e wi, k̄om mih ka dzə dəkə i saka b̄əni b̄e mbi wələ a b̄o gb̄o nsaka. Mih n̄i dzə i bwili b̄o num bwilini.

48 Mi wə wi məŋni mih ka nəiŋ i dzə ja yin̄, wi kaŋaki l̄e gia yə yi bi sakaki wi. Ja yə mih k̄o mih dzaka i wi ak̄o yi yə yi bi sakaki wi, wi gb̄o nsaka i chək̄o bi gəksini wə.

49 Yi k̄o yakadəiŋ k̄om mih dzakaki k̄e i ḥga biŋ wə. Ba wuŋ wə wi faaŋ mih ak̄o wi wə wi dzaka a mih dzâkaki, a nya wi gia yə mih kaŋaki i dzâkaki, fuku si mih k̄o i dzâkaki.

50 Mih kiəki l̄e a gia yə wi dzaka a mih dzakaki ak̄o yə yi nyaki nəni k̄e ki bi tsə kaa k̄e. Ayakadəiŋ, gia yə mih dzakaki ak̄o yə Ba wuŋ k̄o wi dzaka a mih dzâkaki.”

13

Jisəs wəkə gvuyi bwa bu bə mbəy

1 A dzə num i buku dza i chək̄o bi Dzini bi Ntsədaŋ wə, Jisəs k̄iə a jəbi wi kpεiŋ i bee mbi wələ, i fləni tsə i Ba wi kpəŋ. Si wi n̄i k̄əŋki b̄əni b̄e b̄o n̄i k̄o mbu i mbi wələ wə, wi k̄əŋ b̄o tsə bwili fwu.

² A dzə num si bə n̄i dziki i fijəbi, num ŋkpeli j̄iə l̄o kin̄kwaka i sh̄em yi Judas wə wain̄ Samən Iskaliot, a wi taŋni Jisəs.

³ Si Jisəs n̄i k̄o wi si kiə l̄o a Ba wi nya biein̄ bichi i wi kaŋ, bəh a wi n̄i nyə i Nyə wi fiəni tsə i Nyə,

⁴ wi ka dza i biein̄ bidzini bein̄, baa bəmbuŋ bu bə nimbein̄, dzə batali ka kaŋa i bweli ki wə,

⁵ ka dza shuku mwi i naka ki mwi mə, yisi ka wəkəki gvu yi bwa bu bə mbaŋ, so bəh batali wə wi si kaŋa i bweli ki wə.

⁶ Wi wâkə ka dzə buku i Samən Bita wə, wi bikə i wi a, “Bah, wə nəŋki i wəkə gvu yiŋ a?”

⁷ Jisəs chukuli i wi a, “Gia yə mih fəki wə kəkə i kiə i liə. Wə bi kiəki yi num i jum wə”

⁸ Bita dzaka i Jisəs a, “Wə bi lansi wəkə kə gvu yiŋ.” Jisəs chukuli i wi a, “Mih ka baan̄ i wəkə wə, wə ma ni kaŋaki gia yidəkə bəh mih.”

⁹ Samən Bita ka dzaka i Jisəs a, “Bah, a kabə num yaka, ma wəkə shəŋ a gvu yiŋ, wəkə tasi bəh tsəiŋ yiŋ bəh fwu wuŋ yein̄.”

¹⁰ Jisəs dzaka i wi a, “Mi wə wi k̄o wi wəkə l̄o gwu yi wi bain̄ki l̄e gwu yichi wi kaŋaki kə i chu wâkə gwu, a kəbi a gvu yi. Mbəiŋ k̄o mbəiŋ si bain̄ l̄o, ayakalə a kəbi mbəiŋ bəchi bə mbəiŋ bain̄ki.”

¹¹ Jisəs n̄i dzakaki yakadəiŋ kəm wi n̄i k̄o wi si kiə l̄o mi wə wi ni taŋni wi. Akə gia yə wi n̄i dzaka a, “A kəkə mbəiŋ bəchi bə mbəiŋ bain̄ki.”

¹² Jəbi wə Jisəs n̄i wəkə kaasi gvu yibə, wi l̄oh bəmbuŋ bu, fiəni chu i di bi wə, ka bikə i bə a, “Mbəiŋ kiə gia yə mih fə i mbəiŋ l̄e a?

¹³ Mbəiŋ bəəŋki mih a Mi wi Lanini chu bəəŋ a Bah, mbəiŋ bəəŋki num ŋkəŋ, kəm akə fiəŋ fiə mih

kɔ.

¹⁴ Mih ka Bah wimbεiŋ chu num Mi wimbεiŋ wi Lanini, mih wəkə gvu yimbεiŋ, mbεiŋ tə kanjaki i wōkəki gvu yi mi bəh mi.

¹⁵ Mih fə lə i chusi i mbεiŋ a mbεiŋ fəki tə asi mih fə i mbεiŋ.

¹⁶ Mih fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a, waiŋ wi nəm si mbəm tsə kə tikwili wi, mi wə bə faaŋ wi si kəknı tsə kə wə wi faaŋ wi.

¹⁷ Mbεiŋ kabə kiə gia yələ kabə fə yi, kinsaŋli kimbum ni numki kimbeiŋ.

¹⁸ Mih dzakaki kə num i mbεiŋ bəchi. Mih kiəki lə bəni bə mihi kə mihi babwili. Ayakalə, yi kə a gia yə yi kə i Kiŋwakti ki Nyə wə kanjaki i dzə kpεiŋ si bə n̄i nyaka a, ‘Mi wə wi dzi biεiŋ biŋ bidzini, wi chumki gvu yiŋ.’

¹⁹ Mih fukuki gia yələ i mbεiŋ i liə, ka yi bi dzə num, ka yi bi ka num mbεiŋ bi bum a akə na mihi wiwɔ.

²⁰ Mih fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a mi wə wi dzə na ndə wə mihi faaŋ, wi dzə num mihi. Ayaka mi wə wi dzə mihi wi dzə num mihi wi dzə num mihi.”

Jisəs chusi mi wə wi ni tanjni wi

²¹ Si Jisəs dzaka gia yələ lə, shəm yi dza ka nyaki wi bəh ɳgəkə. Wi dza dzaka baiŋsi a, “Mih fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ a mi widəkə i mbεiŋ kintəəŋ ni tanjni lə mihi.”

²² Bwa bu bə mbaŋ dza ka tsεiŋki taliki gwu a wi dzakaki num mi winaiŋ a.

²³ Mi widəkə i mbaŋ wi bwa bə Jisəs mə, wə Jisəs n̄i kəŋki ni yəkəli kəmsi i Jisəs wə dzi.*

* ^{13:23} I num dziki, Baju si num, num bə yəkəli kimbu kimu ka bə dziki.

²⁴ Samən Bita lasi wi dzaka i wi a wi bikə a akə ndə a.

²⁵ Wi yəkəli tsə i Jisəs wə bikə i wi a, “Bah, akə ndə?”

²⁶ Jisəs chukuli i wi a, “Akə mi wə mih ni gbəe bləd mih n'yəkə i mwi mijwa mə mih nya i wi.” Ayakadəinj, wi ka n'yəkə bləd i mwi mijwa mə gbəe nya i Judas waiṇ Samən Iskaliöt.

²⁷ Asi Judas dzə bləd wiwə yakadəinj, Satan ka liə i wi mə. Jisəs dzaka i wi a, “Kəmsi fâ gia yə wə nəŋki i fâ.”

²⁸ Mi widəkə i mbaŋ wibə wə n̄i ka kiə dəkə gia yə wi dzaka i wi yakadəinj.

²⁹ Bədəkə n̄i kwakaki a, asi Judas kə mi wə wi jiəki kiba, ayaka a Jisəs dzakaki i wi a wi tsə tāŋ biεiŋ biə bə kəŋki i dzi Dzini biələ yεiŋ, yudəkə a wi tsə nyâ fiεiŋ i bəni bə kifuu.

³⁰ Si Judas dzə bləd wiwə yakadəinj dzi, ka buku akisəkə nyə. Ayaka a n̄i kə num nchəkə.

Jisəs təfi kpi yi i bwa bu bə mbəŋ

³¹ Si Judas buku tsə yakadəinj, Jisəs baŋ dzaka a, “Akə i liə bə kə i yisi i yεiŋki kinjəkni ki mi wə yeli wi kə Waiṇmi, na i yεiŋ tə mbum biə bi kə bi Nyə i gwu yi wə.

³² Bə ka yεiŋ mbum bi Nyə i gwu yi wə, ma Nyə ni chusi tə mbum bi Waiṇ wi i wi Nyə wə. Ayaka wi ni chusi lə akisəkə.

³³ Bwa bəŋ, mih ni num lə bəh mbεiŋ a i jəbi wi juli wə. Ayaka mbεiŋ num i ni baŋ nəŋki mih chu kəbi i yεiŋ i mih wə. Asi mih n̄i dzaka i Bəju, yi kə a liŋ si mih dzakaki i mbεiŋ i liə a, ‘Di biə mih tsəki mbεiŋ kəkə i dzə feiŋ’

³⁴ Mih nyaki nchi wələ i mbəinj, num nchi wimfianj, a mbəinj bāaj mbəinj kâjniki. Mbəinj kâjniki a liŋ asi mih kəŋ mbəinj.

³⁵ Mbəinj baaj ka kâjniki yakadəinj, yələ ni fə bəni bəchi kiə a mbəinj kə bwa bəŋ bə mbaaj.”

Jisəs dzaka a Bita ni naij lə ɳgaij

(*Matiə 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Samən Bita ka bikə i Jisəs a, “Bah, wə tsəki i fainj a?” Jisəs chukuli a, “Di biə mih tsəki wə məŋ i biəli mih i liə. Wə bi baaj biəliki lə.”

³⁷ Bita fiəni bikə i wi a, “Bah, ako kəm nə mih məŋ dəkə i biəli i liə a? Mih ni nya lə nəni kəŋj i kpi kəm wə.”

³⁸ Jisəs bikə i wi a, “Wə kələ i nya nəni ka i kpi kəm mih a? Mih fukuki ɳkəŋ i wə a, ka kwəkə ni təŋki num wə nəinj mih kiŋkani kitali.”

14

Jisəs kə Dzə yə yi tsəki i Nyə wə

¹ Jisəs chu dzaka i bwa bu bə mbaaj a, “Kiə mbəinj ki bēe kə a shəm yimbəinj fūmsiki mbəinj. Mbəinj jīə shəm i Nyə wə, bəh i mih tə.

² I Ba wuŋ dzu, bəlum bəduli kələ. Asi məŋ a yi numki yaka, ma mih ka fuku dəkə a mih tsəki i keiŋsi di i mbəinj.

³ Jəbi wə mih ka tsə keiŋsi di i mbəinj, mih ni fiəni dzə dzə mbəinj bukumbəinj numki, ka di biə mih kə, mbəinj ni nūmkə tə feiŋj.

⁴ Mbəinj kiəki lə dzəh yə yi tsəki i di biə mih tsəki.”

⁵ Təməs ka dzaka i wi a, “Bah, buku kiəki kə di biə wə tsəki. Buku kə i nyani na dəiŋ i kiə dzəh yiwə a?”

6 Jisəs chukuli a, “Akə mih dzəh, a num mih ŋkɔŋ, a num mih nəni. Mi kəkə i tsə i Ba wuŋ maka wi tsə dzəh i mih wə.

7 Asi kə a mbεiŋ kiəki mih ma mbεiŋ kiəki lə tə Ba wuŋ. Ayaka i yisi i liə yi kə a mbεiŋ si kiə lə wi, mbεiŋ chu yeiŋ tə wi.”

8 Filib dzaka i wi a, “Bah chūsi Ba wa i buku, ma buku yēiŋ wi ka buku fwuli.”

9 Jisəs chukuli wi a, “Filib, buku mbεiŋ nə nalə wə kiə kə mih filib? Mi wə wi yeiŋ mih, wi yeiŋ lə Ba wuŋ. Wə nyani dəiŋ na i chu dzaka a mih chūsi Ba wuŋ i mbεiŋ a?”

10 Yaka wə ka bum dəkə a mih kə i Ba wuŋ mə, Ba wuŋ num i mih mə a? Ndzaka wə mih dzakaki i mbεiŋ kəkə a mih dzakaki i ŋga biŋ wə. Ba wuŋ wə wi kə i mih wə akə wi wə wi fəki bənəm bu.

11 Mbεiŋ bûm mih a mih kə i Ba wuŋ mə, Ba wuŋ num i mih mə. Mbεiŋ kabə num maka mbεiŋ bum mih kəm gia yə mih dzakaki, mbεiŋ bûm kəm bə bənəm bə mih fəki.

12 Mih fukuki ŋkɔŋ i mbεiŋ a mi wə wi kə wi jiə shəm i mih, wi ni fəki tə bənəm bə mih fəki. Ayaka wi ni numki i fə bənəm tsə na bə mih fəki, kəm mih si tsə lə i Ba wuŋ wə.

13 Na finə fiə mbεiŋ bikə i yeli wuŋ wə, mih ni fə, ka Tii Waiŋ ni numki i kaŋa yeli wimbum kəm Waiŋ.

14 Mbεiŋ ka bikə na finə i yeli wuŋ wə, ma mih ni fə.

Jisəs kaka bəni bu bə Kinj'waka ki Baiŋni

15 Mbεiŋ kabə kəŋ mih, mbεiŋ ni j̄ləki bənchi bəŋ,

¹⁶ mih ni tsa Ba wuŋ wi ni nya mbεiŋ bəh Mi wi Gamtini widəkə wə wi bi numki mbεiŋ bə jəbi wichi.

¹⁷ Mi wələ kə Kin'waka ki ɳkəŋ. Wi kəkə mi wə bəni bə kə bə mbi wələ kə i dzə wi kəm bə yεiŋki kə i wi wə nabə i kiə wi. I yimbεiŋ wə, mbεiŋ kiəki lə wi, kəm wi nəki mbεiŋ bə, ayaka wi ni numki i mbεiŋ mə.

¹⁸ Mih ni beeka kə mbεiŋ a mbεiŋ bāaŋ ka bwa bəŋkwu. Mih ni fiəni dzə baan lə bəh mbεiŋ.

¹⁹ Baan a twəsi lə bəni bə kə bə mbi ma ni chu yεiŋ i mih wə. Ayakalə, mbεiŋ ni yεiŋ lə i mih wə. Si mih kə wiwəm, mbεiŋ tə ni numki bəwəm.

²⁰ A bi numki chəkə biwə, mbεiŋ bi kiə a mih kə i Ba wuŋ mə, mbεiŋ num i mih mə, ayaka mih num i mbεiŋ mə.

²¹ Mi wə wi kiəki bənchi bəŋ wi jiə, akə mi wə wi kəŋki mih. Mi wə wi kəŋki mih Ba wuŋ kəŋki lə wi. Mih tə ni kəŋki wi, mih ni chusi gwu yin i wi.”

²² Judas widəkə (a kəbi wə bə n̄i bəɔŋki a Iskaliət) bikə i wi a, “Bah, yi ni nyani na dəiŋ a wə ni numki i chusi gwu ya num i buku, a kəbi i bəni bə kə bə mbi wələ a?”

²³ Jisəs chukuli i wi a, “Mi kabə kəŋki mih, wi ni j̄ləki ndzaka wuŋ, Ba wuŋ ni kəŋki wi, buku Ba wuŋ ni dzə i wi wə buku ni nəki bəh wi.

²⁴ Mi wə wi kəŋki kə mih, wəmaka mi si jiə kə ndzaka wuŋ. Ndzaka wə mbεiŋ wəkəki a kəkə wuŋ. Akə wi Ba wuŋ wə wi faaŋ mih.

²⁵ Gia yələ kə yə mih dzakaki i mbεiŋ mih kəiŋ bəh mbεiŋ.

²⁶ Ayakalə, Mi wi Gamtini wə wi kə Kin'waka ki Baiŋni wə Ba wuŋ bi faaŋ i yeli wuŋ wə bi lani lə

mbεiŋ bəh gia yichi, wi chu fə mbεiŋ i kwaka gia yichi yə mih n̄i kə mih dzaka l̄ i mbεiŋ.

²⁷ Mih jiə kimbəiŋni a ki nûm bəh mbεiŋ. Mih nyaki kimbəiŋni kə akə kəŋŋi i mbεiŋ. Mih nyaki kə kimbəiŋni kələ i mbεiŋ si bəni bə bə kə bə mbi si nya. Mbεiŋ ki bee kə shóm yimbein a yi fumsiki mbεiŋ nabə i kaŋa ndzaŋ.

²⁸ Mbεiŋ wəkə l̄ si mih dzakaki a mih si nyə lə, mih num i bi fiəni dzə num bəh mbεiŋ. Asi kə a mbεiŋ kəŋki mih, ma mbεiŋ lāŋki laŋni, kəm mih tsəki num i Ba wuŋ wə, si Ba wuŋ kə wi kəkn̄i tsə mih.

²⁹ I liə mih fuku gia yələ i mbεiŋ ka yi bi num, ayaka ka yi bi dzə kpein̄, mbεiŋ ka bi bum mih.

³⁰ Mih ni chu baan̄ kə a dzakaki bəh mbεiŋ nalə, kəm ȷkuŋ wə wi sakaki mbi wələ si dzə l̄. Yi kəkə a wi kaŋaki l̄ ȷga i mih bεiŋ.

³¹ Ayakalə, mih fəki num asi Ba wuŋ kə wi dzaka a mih fəki ka bəni bə bə kə bə mbi wələ ni k̄iə a mih kəŋki l̄ Ba wuŋ. Mbεiŋ dzâ bεiŋ bə nyâ.”

15

Jisəs kə kpein̄ bəni bu num cha yiwə

¹ “Akə mih kpein̄ wi laani wi mintam mi ȷkəŋ, Ba wuŋ num mi wə wi kεiŋsiki kpein̄ wi laani wiwə.

² Cha yichi i mih wə yə yi wumki kə mintam, wi si gba bwili l̄ yi, yə yi wumki mintam wi si kεiŋsi kaŋŋi l̄ yi ka yi baiŋki yi wum mintam miduli.

³ Ndzaka wə mih kə mih dzaka i mbεiŋ l̄ wi fə l̄ mbεiŋ kabə baiŋki.

⁴ Mbεiŋ bani baan̄ i mih wə, mih tə ni numki i mbεiŋ wə. Cha kəkə i wumki mintam a yiyi a kəbi a yi bani baan̄ i kpein̄ wiwə wə. Yi kə tə a liŋ asi

mbεiŋ kɔkə bi fə gia yidəkə maka mbεiŋ bani i mih wə.

⁵ Akə mih kpεiŋ wi laani wi mintam wiwə, mbεiŋ num cha yiwo. Mi wə wi bani baan i mih wə, mih tə num i wi wə, wəmaka mi kə aka cha yə yi wumki mintam miduli, kəm mih kabə kəbi, mi kəkə i fə gia yidəkə.

⁶ Mi wə wi ka baan dəkə i numki a bəh mih, wi kə aka cha yə bə ni gba təkə yi a yi wəm. Nkaiŋni yi cha yələ kə yə bə si juŋni ləo i gbuku wə a yi fiki.

⁷ Mbεiŋ ka bani baan a numki i mih mə, ja yiŋ num i mbεiŋ mə, mbεiŋ kələ i bikə na finə fiə mbεiŋ nəŋki, ma bə ni fə yi i mbεiŋ.

⁸ Mbεiŋ kabə num cha yə yi wumki mintam miduli, yi nyaki yeli wimbum i Ba wuŋ, yi ni ka chusiki a mbεiŋ kə bəni mbəŋ bə mbəŋ.

⁹ Asi Ba wuŋ kəŋki mih akə ayaka si mih kəŋki mbεiŋ. Mbεiŋ bani baan a i numki i kiŋkəŋ kəŋŋ kintəeŋ.

¹⁰ Mbεiŋ ka jiəki bənchi mbəŋ, mbεiŋ ni baan a numki a kiŋkəŋ kəŋŋ kintəeŋ, asi mih jiə bənchi bə Ba wuŋ, ka chu baan a numki i kiŋkəŋ ki mə.

¹¹ Mih dzakaki gia yələ i mbεiŋ lə kakinsanlı kəŋŋ ni nūmki i mbεiŋ mə, mbεiŋ ka ni kaŋaki kinsanlı num ki jikə.

¹² Nchi wuŋ kə wələ wə wi kə a mbεiŋ kəŋniki asi mih kəŋki mbεiŋ.

¹³ Kiŋkəŋ kidəkə chu kɔkə kə ki tsəki kə a mi nyâ nəni ki i kpí kəm bə nséin yi.

¹⁴ Mbεiŋ kabə fəki gia yə mih dzakaki a mbεiŋ fəki, yaka kə a mbεiŋ kə nséin yiŋ.

¹⁵ Mih ni chu bəŋki kə mbεiŋ a bwa bə nəm, kəm bwa bə nəm si kiə kə gia yichi yə tikwili wibə fəki.

Mih si bəɔŋ lə mbeinj a nséinj yiŋ kəm gia yichi yə mih wəkə i Ba wuŋ kə num mih fə lə mbeinj kiə yi.

16 A n̄i ka sainjbwili dəkə mbeinj mih. A n̄i sainjbwili mih mbeinj, bwili jiə a mbeinj tsə n̄umki ka chá yə yi wumki mintam, mintam mə mə bi tsə kaa kə. Mbeinj kabə fəki lə, ma na finə fiə mbeinj bikə i Ba wuŋ, i yeli wuŋ wə wi ni nya i mbeinj.

17 Nchi wə mih nyaki i mbeinj kə a wələ, a mbeinj kōŋniki.

Jisəs fuku a mbi wələ ni baiŋŋki lə bəni bu

18 Bəni bə bə kə bə mbi wələ kabə baiŋŋki mbeinj, mbeinj kiəki a bə n̄i yisi baiŋŋ mih na ka bə baiŋŋki mbeinj.

19 Mbeinj kabə num bəni bə bə kə bə mbi wələ, ma bəni bə mbi wələ ni kōŋki mbeinj ka bəni bəbə. Ayakalə, mbeinj kəkə bəni bə mbi wələ, mih baa mbeinj i kintəəŋ ki bəni bə mbi wələ wə. Akə gia yə bəni bə mbi bələ baiŋŋki mbeinj.

20 Mbeinj kwâka ndzaka wə mih si dzaka i mbeinj, a waiŋ wi nəm si mbəm tsə kə tikkwili wi. Bə ka bwaŋki gvu i mih cheinj, ma bə ni bwaŋki tə i mbeinj cheinj. Bə ka wəkəki ndzaka wuŋ, ma bə ni wəkəki tə wimbeinj.

21 Yələ yichi kə gia yə bə bi fəki i mbeinj kəm mih, kəm bə kiəki kə mi wə wi faaŋ mih.

22 A n̄i kə a mih n̄i ka dzə dzaka i bə, ma yi numki a bə kaŋaki kə ŋgbə widəkə. Ayakalə, i liə bə kaŋaki kə gia yidəkə yə bə kə dzaka kəm chu bibə.

23 Mi wə wi baiŋŋki mih wi baiŋŋki lə tə Ba wuŋ.

24 A n̄i kəkə a mih n̄i fə ŋkaiŋni bənəm bədəkə i bə kintəəŋ bə mi widəkə keiŋki ki fə kə, ma bə ka kaŋa

dəkə ηgəkə widəkə. Ayakalə, bə kə bə yεiŋ, bə kεiŋ baiŋŋ mih bəh Ba wuŋ.

²⁵ Yələ kə i fə a ja yiwə dzə kpεiŋ asi bə n̄i nyaka i Kin̄wakti ki Bənchi bəbə wə a,
‘Bə baiŋŋ mih kilələ.’

²⁶ Ayakalə, Mi wi Gamtini wə mih ni chiŋsi bi dzə lə, num wi buku dzə i Ba wuŋ wə. Mi wi Gamtini wələ akə num Kin̄'waka ki ȳkəŋ kə ki nyə dzə i Ba wuŋ wə. I jəbi wə wi ni dzə wi ni num mbēen nsaka wuŋ.

²⁷ Mbεiŋ tə bi nūmki bəmbeeŋ nsaka bəŋ, kəm mbεiŋ kə num bukumbεiŋ n̄i kələ i kin'yisi wə bəh i dzə buku bidaiŋ.”

16

¹ “Mih dzakaki gia yələ yichi i mbεiŋ ka mbεiŋ bi ma gbə i kimbum kimbeŋ wə.

² Bə bi kəŋŋki lə mbεiŋ i júŋ yi tsani mə. Yi ȳkəŋ kə a, jəbi dzəki lə wə na ndə wə wi bi wəəki mi i mbεiŋ wə, wi ni kwakaki a ȳgaiŋ fəki num nəm wi ndzəŋni i Nyə.

³ Bə bi fə yakadəiŋ, kəm bə ka kiə dəkə Ba wuŋ nabə mih.

⁴ Mih dzakaki gia yələ yichi i mbεiŋ lə, ka jəbi wiwə bi dzə kpεiŋ mbεiŋ bi kwaka a mih n̄i kə num mih dzaka lə yi i mbεiŋ.

Nəm wə kiŋ'waka ki baiŋni bi dzə i fəki

Mih n̄i ka fuku dəkə gia yələ i mbεiŋ i kin'yisi wə kəm mih n̄i shi kə a bəh mbεiŋ.

⁵ I liə si num a mih fiəniki tsəki i wi wə wi n̄i faan mih. Ayakalə, mi widəkə i mbεiŋ kintəəŋ na bikə i mih a mih tsəki faiŋ na.

6 Mbεiŋ kɔ a nshεiŋ nshεiŋ kɔm mih dzaka gia yələ i mbεiŋ.

7 Na si yi kɔ yakadəiŋ lə, mih fukuki ɳkɔŋ i mbεiŋ a, akɔ num gia yindzəŋni i mbεiŋ a mih nyə. Mih ka baaŋ maka mih nyâ, ma Mi wi Gamtini wə bi ma dzâ. Ayakalə, mih ka nyə, mih bi ka chin̄si wi i mbεiŋ.

8 Jəbi wə wi bi dzəki, wi bi tɔyi gia yi bəni bə bɔ kɔ bə mbi wələ, fə bɔ yεiŋ chu bibɔ, fə bɔ yεiŋ gia yə yi kɔ nəni ki chəŋ, fə tə a bɔ yεiŋ yə yi kɔ i nsaka wi Nyɔ wə.

9 Wi bi fə a bɔ yεiŋ chu bibɔ si bɔ n̄i ka jiə dəkə shəm i mih,

10 fə a bɔ yεiŋ gia yə yi kɔ i nəni ki chəŋ wə si mih tsaki i Ba wuŋ, mbεiŋ kɔbi i ni chu yεiŋ i mih wə.

11 Wi bi fə lə ka bɔ yεiŋ gia yə yi kɔ i nsaka wi Nyɔ wə kɔm ɳkuŋ wi mbi wələ kɔ num nsaka kwa wi.

12 Mih kεiŋki mih kaŋa na gia yiduli i dzaka i mbεiŋ ayakalə, yi kɔbi i liə ndzəŋ i bintuni bimbεiŋ wə i liə.

13 Jəbi wə, Kin'waka ki ɳkɔŋ bi dzəki, wi bi gamti mbεiŋ a mbεiŋ kiə ɳkɔŋ bichi. Wi bi dzakaki kə num i ɳga bi wə. Gia yichi yə wi kɔ wi wəkɔ akɔ yə wi bi dzakaki, wi fuku i mbεiŋ gia yichi yə yi kɔ i bi dzə.

14 Wi bi chusi lə mbum biŋ, si wi bi dzəgia yə akɔ yin̄ wi fuku i mbεiŋ.

15 Biεiŋ bichi biə Ba wuŋ kaŋaki akɔ biŋ. Akɔ gia yə mih dzakaki a wi bi dzəki gia yə yi kɔ yin̄ wi fuku i mbεiŋ.

16 A baan a twesi mbein ma chu yein i mih wə, ayaka bə ni məti a twesi ma mbein ni fiəni chu yein mih.”

17 Si Jisəs dzaka yakadəinj, bwa bu bə mbañ bədəkə dzaka i bədəkə a, “Wi dzakaki a nə i bukumbəinj lə, a baan a twesi bukumbəinj ma chu yein ŋgaij, ayaka a bə ni məti a twesi bukumbəinj ni fiəni chu yein ŋgaij, bə a ŋgaij tsəki i Ba wi ŋgaij na?”

18 Gia yə wi dzakaki lə, a baan a twesi yəmaka kə a nə a? Bukumbəinj ka kiə dəkə gia yə wi dzakaki yakadəinj.”

19 Jisəs dza yein a bə nəŋki i bikə i ŋgaij gia yə wi dzakaki, wi ka bikə i bə a, “Mbein shwiŋyiki a mbein mbein kəm a gia yə mih si dzaka a, ‘A baan a twesi mbein ma ni chu yein mih, ayaka a bə ni məti a twesi ma mbein ni fiəni chu yein i mih’ a?

20 Mih fukuki ŋkəŋ i mbein a, mbein bi dəki lə mindəm wili, bəni bə bə kə bə mbi wələ bi laŋki fibə. Mbein bi numki a i nshəinj wə, ayakalə nshəinj yiwo bi dza fiəni i kinsaŋli wə.

21 Jəbi wə minjkpaŋa si nəmh, wi ka wəkəki ləli, kəm jəbi wi bwəni kpəinj lə. Jəbi wə wi bwə wainj wi, wi na chu kwakaki ləli biwə, kəm wi wəkəki num ndzoŋni a mi wiwəm dzə i mbi wə.

22 Akə asi yi kə i mbein i liə. Mbein kə a nshəinj nshəinj, ayakalə jəbi wə mih bi fiəni dzə yein mbeinj, ka mbeinj bi numki bəh kinsaŋli i shóm yimbəinj wə, kəmaka kinsaŋli bi numki kə mi widəkə kəkə bi dzə i mbeinj.

23 A bi numki i jəbi wiwə wə, mbeinj bi ma chu bikə gia yidəkə i mih. Mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj a, mbeinj ka bikə na finə i Ba wuŋ i yeli wuŋ wə, wi ni

nya fi i mbεiŋ.

²⁴ Na i dzə buku i liə, mbεiŋ ka bikə dəkə fieŋ fidəkə i Ba wuŋ, i yeli wuŋ wə. Mbεiŋ bikə, ma mbεiŋ ni kwati, ka kinsanlı kimbeŋ ni jikə.

²⁵ Mih dzakaki ndzaka wələ num a ɳkwiŋ ɳkwiŋ, ayakalə jəbi dzəki lə wə mih bi chu dzakaki kə i mbεiŋ ɳkwiŋ ɳkwiŋ. Mih bi dzaka baiŋsi lə i mbεiŋ kəm Ba wuŋ.

²⁶ A bi numki i jəbi wiwə wə, mbεiŋ bi bikəki lə fieŋ i Ba wuŋ, i yeli wuŋ wə. Mih dzakaki kə a mih bi nywaki lə fieŋ i Ba wuŋ kəm mbεiŋ.

²⁷ Ba wuŋ mwi kəŋki lə mbεiŋ, kəm mbεiŋ kəŋ mih ka chu bum a mih nyə i wi Ba wuŋ.

²⁸ Mih n̄i nyə i Ba wuŋ wə ka mih dzə i mbi wələ wə, i liə mih beeki mbi wələ i fiəni tsə i Ba wuŋ wə.”

²⁹ Si Jisəs dzaka yakadəiŋ bwa bu bə mbaŋ təbi ka dzaka a, “Aaŋ! I liə wə dzaka bwili chu kəbi ɳkwiŋ ɳkwiŋ!

³⁰ I liə buku yεiŋ lə a wə kiəki lə gia yichi chu wəkəli kə a mi widəkə bikə num bikəni i wə. Gia yələ fə buku ka bum a wə nyə i Nyə wə.”

³¹ Jisəs chukuli i bə a, “Yaka mbεiŋ bum i liə a?

³² Jəbi dzəki lə, num wi si dzə lə, wə mbεiŋ bi gaaliki fimu fimu na ndə tsə i wi dzu, mbεiŋ ni geiŋ bee mih, mih mbaŋ. Ayakalə, mih kəkə mih mbaŋ, kəm Ba wuŋ kələ buku wi.

³³ Mih fukuki gia yələ i mbεiŋ lə si mbεiŋ kə i mih mə, mbεiŋ ni kaŋa lə kimboiŋni. I mbi wələ wə mbεiŋ kaŋaki lə bəŋgəkə, ayakalə mbεiŋ nûmkı bəh shəm yi kaŋani. Kəm mih gaka lə mbi wələ.”

Jisəs tsa i gwuyi bəh i bəni bu

¹ Jəbi wə Jisəs n̄i dzaka kaasi ndzaka wələ, ka dza giŋsi dzékəh yi tsεiŋ i bεiŋ tsa a, “Ba wuŋ, jəbi kpεiŋ l̄o. Chūsi kiŋkəkn̄i ki Wain̄ wa ka Wain̄ tə ni chūsi kiŋkəkn̄i ka.

² Wi kələ i chusı kəm wə nya ŋga i wi i bəni bəchi bεiŋ a wi nyâ nəni kə ki bi tsə kaa kə, i bə bəchi bə wə kə wə nya i wi.

³ Nəni kələ ki bi tsə kaa kə akə num kələ a bə k̄əki wə Nyə a num a wə Nyə wi ŋkəŋ, bəh mih Jisəs Klistus wə wə n̄i faan̄.

⁴ Mih chusı l̄o mbum bia i fa kuku asi mih kaasi nəm wə wə n̄i nya a mih nəm.

⁵ I liə Ba wuŋ, fiəni nyâ mih kiŋkəkn̄i i wə nshin̄ kə mih n̄i kaŋaki buku wə i ninshin̄ ka mbi yisi.

⁶ Mih chusı l̄o wə i bəni bə wə n̄i sabi i fa mbi wələ wə ka nya i mih. Bəni bələ n̄i kə mba, ayaka wə ka nya bə i mih. Bə ka wəkə ja ya.

⁷ I liə bə kiə l̄o a biεiŋ bichi biə mih kaŋaki kə num bi nyə i wə.

⁸ Mih dzakaki lə kəm mih kə mih nya l̄o gia yə wə n̄i nya i mih i bə, bə dzə yi, ka kiə ŋkəŋ a mih nyə dzə i wə wə, ka bum tə a, a n̄i faan̄ wə mih.

⁹ Mih tsaki lə a num i bələ. Mih tsaki kə num i bə bə kə num bə mbi wələ. Mih tsaki num i bələ wə nya i mih, kəm akə bəni ba.

¹⁰ Biεiŋ bichi biə mih kaŋaki akə mbia, biεiŋ bichi biə wə kaŋaki akə mbiŋ. Akə i bəni bələ mbum biŋ chusiki.

¹¹ I liə mih chu məŋ i fa mbi wələ wə. Ayakalə, bə kεiŋki l̄e i fa mbi wələ wə, ayaka mih si fiəni dzə i wə. Ba wuŋ wi baiŋni, j̄iə bə i yeli wa wə nya i

mih, ka bə numki i mi wimu wə asi buku wə kə i mi wimu wə.

¹² Jəbi wə mihi n̄i kə bəh bə, mihi n̄i jiə bə i yeli wa wə wə nya i mihi. Mihi təkni bəh bə mi i bə wə na laka, a kəbi a wə wi n̄i kə num wə wi n̄i kanjaki i laka. Ayaka yələ num ka gia yə bə n̄i nyaka i Kinjwakti ki Nyə wə, a yi dzə kpεiŋ.

¹³ I liə mihi si fiəni dzə i wə wə, mihi dzaka gia yələ mihi kεiŋ i mbi wələ wə ka bə ni kaŋa kinsanlı kə ki kə kəŋŋ num ki jikə i bə wə.

¹⁴ Mihi kə mihi nya ja ya i bə kaŋ, bəni bə bə kə bə mbi wələ ka bə bainjən bə, kəm bə chu məŋ bəni bə mbi wələ, a linj asi mihi kəkə mi i mbi wələ wə.

¹⁵ Mihi tsaki kə lə a wə bwili bə i mbi wələ wə. Mihi tsaki num a wə tōkni bəh bə, kiə bə ki l̄lə kə i kaŋ yi mi wichu wə.

¹⁶ Bə kəkə bəni bə mbi wələ, a linj asi mihi kəkə mi i mbi wələ wə.

¹⁷ Kεiŋsi bə wə jiə chi chi ma bə bainjki i ŋkəŋ kintəeŋ. Ja ya kə ŋkəŋ.

¹⁸ Asi wə n̄i faaŋ mihi i mbi wələ wə, akə a linj asi mihi faaŋ bə tə i mbi wə.

¹⁹ Mihi ka kεiŋsi jiə gwu yinj chi chi kəm bəh bə, ka bə tə kεiŋsi jiə gwu yibə chi chi i ŋkəŋ wə.

²⁰ Mihi tsaki kə a bəni bələ shəŋ. Mihi tsaki tə i bəni bəchi bə bə bi wəkəki ndzaka wibə jiə shəm i mihi wə.

²¹ Mihi tsaki a bə bəchi bi dzə num i mi wimu wə, na asi wə Ba wuŋ kə wə num i mihi wə mihi num tə i wə wə. Mihi tsa a bə tə bi nūmkı i buku wə wə, ka bəni bə mbi wələ bi būm a, a n̄i faaŋ wə mihi.

²² Mbūm biə wə n̄i duksi mihi yεiŋ mihi nya l̄ i bə, ka bə bi nūmkı i mi wimu wə, asi buku wə kə i mi wimu wə,

23 mih kɔ i bɔ mə, wɔ num i mih mə. A bɔ nûmki nalə i mi wimu wə, ayakadəinj ka bəni bè bɔ kɔ bə mbi wələ kīə a, a nî faaŋ wɔ mih, wɔ kəŋ bɔ asi wɔ kɔŋki mih.

24 Ba wuŋ, mih nəŋki a bè wɔ nya i mih a bɔ bi dzâ nûm tə bəh mih i di biə mih kɔ, ka bɔ bi yēŋ kiŋkəkn̄i kə wɔ nî nya i mih kəm bə kiŋkəŋ ka i mih wə na ka mbi wələ yisi.

25 Wəəə Ba wuŋ wi chəŋ, bəni bə mbi wələ kiəki kə wɔ ayakalə, mih kiəki lə wɔ, bəni bəŋ bələ kiə a nî faaŋ wɔ mih.

26 Mih fə lə bɔ kiə wɔ, mih kəiŋ i ni fəki bɔ kiə wɔ, ka kiŋkəŋ ka kə wɔ kəŋ mih yēŋ numki i bɔ mə, mih tə num i bɔ mə.”

18

Bəfaaŋ bəni bəjum bɔ tsə kwa Jisəs

(Matiə 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jəbi wə Jisəs nî tsa kaasi, wi bəh bwa bu bə mbaŋ ka nyə feiŋ, tsə ndaŋ kaŋŋ yə bə nî bəŋki a Kidlən ka tsə i waka widəkə wəyaka wə, khə wi kəiŋ yi mitam num feiŋ, bɔ bwa bu bə mbaŋ ka liə feiŋ.

2 A nî kɔ Judas wə wi nî taŋni Jisəs kīə tə di biwə, kəm Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nî kəmsiki tsəki lə feiŋ.

3 Ayakadəinj, Judas ka tsə feiŋ bəh mbaŋ wi bəni bə jum bəh bəni bədəkə bə bɔ nî tsəiŋki juŋ yi fəni yi gia. Bəni bələ num a faaŋ bətii mfə gia bəmbum bə Bəfalasi bɔ. Bɔ nî tsəki kaŋa gbuku wi baiŋsini bəh naka bi baiŋsini bəh bieinj bi jum.

4 Si Jisəs ni kiə gia yə yi kaŋaki i nûm bəh wi, wi ka buku dzə i ninshinj, bikə i bɔ a, “Mbəiŋ nəŋki num ndə?”

5 Bə ka chukuli i wi a, “Jisəs wi Nasali.” Jisəs ka dzaka i bə a, “Akə mih wiwə.” A n̄i kə Judas wə wi n̄i taŋni wi, wi num i bεiŋ bəh bəni bəwə feiŋ.

6 Jəbi wə Jisəs fuku i bə a, akə ŋgaiŋ wiwə, bə ka chu l̄o bəh jum bəh jum, gbəyi i kuku.

7 Wi ka chu bikə i bə a, “Mbεiŋ nəŋki num ndə a?” Bə chukuli a, “Jisəs wi Nasali.”

8 Jisəs dzaka i bə a, “Mih si fuku l̄o i mbεiŋ a, akə mih wiwə. Yaka mbεiŋ fa nəŋki num mih, mbεiŋ bēe bəni bələ nyâ.”

9 Wi n̄i dzaka yaka i fə a yi dzə kpεiŋ i ja yə wi n̄i kə wi dzaka l̄o i Nyə a, ŋgaiŋ ka laksi dəkə mi wimu i bə wi n̄i nya i ŋgaiŋ.

10 Samən Bita n̄i kaŋaki l̄a nywə wi jum. Wi ka baa nywə i kimbaka wə ka gba chwiŋ təiŋ kintuni ki tsεiŋ yiləkəli yi mfa wi fwu wi bətii mfə gia. Yeli wi mfa wiwə num a Malkus.

11 Jisəs ka dzaka i Bita a, “Fəni ləkə nywə wa i kimbaka wə. Yaka mih ni mu kə bwam wi ŋgəkə wə Ba wuŋ kə wi nya i mih ma?”

Bə dzə Jisəs tsə bəh wi i Anas

12 Fwu wi bəni bə jum bəh mbaŋ wi bəni bə jum bəh bəni bə bə n̄i tsεiŋki juŋ yi fəni yi gia yi Bəju ka kwa Jisəs ka kaŋa wi bəh bəkwu.

13 Bə yisi dzə wi tsə bəh wi i Anas, kəm Anas n̄i kə tii kpə Kayfas wə wi n̄i kə fwu wi bətii mfə gia i jia yiwə wə.

14 Kayfas wələ kə wə wi n̄i yisi nya kintəfi i Bəju a yi ndzəŋki a mi wimu kpi i bəni bəchi fun.

Bita nəiŋ a ŋgaiŋ kiəki kə Jisəs

(Matiə 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Si bə n̄i tsəki bəh Jisəs yakadəinj, Samən Bita bəh wainj wi mbaŋ wi Jisəs widəkə ka biəli Jisəs. Si wainj mbaŋ wi Jisəs wələ n̄i kə fwu wi bətii mfə gia kiə wi, wi ka biəli Jisəs tsə liə i təkə wi fwu wi bətii mfə gia wə.

16 Bita num baan i binj i dzaka ki mbaiŋ kpəŋ. Wainj mbaŋ wi Jisəs wə fwu wi bətii mfə gia n̄i kiəki wi, fiəni buku tsə dzaka i wainjkpaŋni wə wi n̄i tsəiŋki dzaka ki mbaiŋ, dzə liə dzə bəh Bita.

17 Wainjkpaŋni wiwə bikə i Bita a, “Ntə wə kə tə mi wi mbaŋ wi mi wələ a?” Bita chukuli a, “A məŋ mih.”

18 A n̄i kə binj də, bwa bə nəm bəh bəni bə bə n̄i tsəiŋki junj yi fəni yi gia kpa gbuku ka numyi bəiŋ ka bá jəkəki. Bita ka tsə num tə bəiŋ bá jəkə.

*Fwu wi bətii mfə gia ka bikayiki gia i Jisəs
(Matiɔ 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

19 Fwu wi bətii mfə gia ka bikə kimbikə i Jisəs kəm bə bwa bu bə mbaŋ bəh kəm nlani wi.

20 Jisəs chukuli i wi a, “Mih si fuku baiŋsi lə yi i mbi whichi. Mih si lani lə bəni i junj yi tsani wə bəh i junj yi fəni yi gia wə i di biə Bəju bəchi si junjni. Mih ka num dzaka dəkə gia yidəkə i nyumi wə.

21 Wə bikəki gia yələ num i mih kəm nə? Bikə num i bəni bə bə si wəkə si mih dzakaki. Bə kiəki lə gia yə mih si dzaka.”

22 Si Jisəs dzaka yakadəinj, mi widəkə i mbaŋ wi bəni bə bə n̄i tsəiŋki junj yi fəni yi gia num wi num bəiŋ i kəmsi i wi kpəŋ ka wəŋ kanj i kimbaŋ ki wə, bikə i wi a, “Akə dzəh yə wə chukuliki fwu wi bətii mfə gia lə a?”

23 Jisəs bikə i wi a, “A kabə num a mih si dzaka i fikpəŋ, wə chūsi kiŋbə kəŋŋ. A kabə num a mih si dzaka num ŋkəŋ, wə ka twεiŋ lə mih kəm nə?”

24 Anas ka dza chiŋsi Jisəs i Kayfas fwu wi bətii mfə gia. Jisəs n̄i kεiŋki a bəkwu wə.

Bita ka chu nəiŋ a ŋgaiŋ kiəki kə Jisəs

(*Matiə 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

25 Si Samən Bita n̄i kεiŋki num wi num i bεiŋ jəkə gbuku, bəni bikə i wi a, “Ntə wə kə mi widəkə i mbaŋ wi bəni bu wə a?” Bita nəiŋ ka dzaka a, “A məŋ dəkə mih.”

26 Waiŋ wi nəm wi fwu wi bətii mfə gia widəkə chu bikə i Bita a, “Mih si ka yεiŋ mbεiŋ wi i khə wi mbaiŋ wə a?” Waiŋ wi nəm wələ n̄i kə mi i chwəŋkijun ki mi wə Bita si təiŋ kintuni ki.

27 Bita ka chu nəiŋ. A i jəbi wiwə wə kwəkə ka təŋ.

Bə tsə bəh Jisəs i Baylə

(*Matiə 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5*)

28 Bəni ka dzə Jisəs i juŋ yi Kayfas wə ka tsəki bəh wi i ntəŋ wi mi wi Lum wə wi sakaki feiŋ. A n̄i kə a kεiŋ kinchəŋəchəŋ. Jəbi wə bə n̄i tsə bə n̄i ka liə fibə i ntəŋ wi mi wiwə wə, kəm a n̄i kə a bə liə, ma bə n̄i jisi shi bibə, na dzi dəkə Dzini bi Ntsədaŋ.

29 Ayakadəiŋ, Baylə ka buku dzə yεiŋ bə bikə i bə a, “Akə yi naiŋ gia mbεiŋ yεiŋ mi wələ gbə yεiŋ a?”

30 Bə chukuli i wi a, “Asi kə a mi wələ ma numki mi wishu, ma buku ka dzə dəkə bəh wi i nya a bə wɔɔ.”

31 Baylə ka chukuli i bə a, “Mbεiŋ dzə wi, ma mbεiŋ sâka kiə wi a mbεiŋ mbεiŋ asi bənchi bəmbεiŋ nəŋki.” Bəju ka dzaka i wi a, “Buku kaŋaki kə ŋga i wəo mi.”

32 Ndzaka wələ dzə kpεiŋ i ja yə Jisəs n̄i kə wi dzaka l̄ chusi ɳkaiŋni yi kpi yə wi kaŋaki i bi kp̄i.

33 Bayle fiəni liə tsə i ntəŋ wi wə, ka dzaka a bə dzə bəh Jisəs, wi ka bikə i wi a, “Akə wə ɳkuŋ wi Bəju a?”

34 Jisəs bikə i wi a, “Wə dzaka yələ num i kiŋkwaka ka wə, ma a dzaka bəni bədəkə i wə kəm mih a?”

35 Bayle bikə i wi a, “Mih kə mi wi Ju a? Akə bəni ba bə kwili bəh bətii mfə gia bəmbum bə dzo wə ka dzə nya i mih. Wə fə num nə?”

36 Jisəs chukuli i wi a, “ɳkuŋ biŋ kəkə ka bi fa mbi wələ wə. Asi kə a ɳkuŋ biŋ numki ka bi fa mbi wələ, ma bəni bəŋ bə nəm si jwə a bə ki nyâ kə mih i kaŋ yi Bəju wə. Ayakalə, ɳkuŋ biŋ kəkə dəkə biə bi nyə i mbi wələ wə.”

37 Bayle ka bikə i wi a, “Yaka wə kə ɳkuŋ a?” Jisəs chukuli i wi a, “Yi kə asi wə dzaka a mih kə ɳkuŋ. Bə n̄i bwə mih kəm yələ, ayaka mih n̄i dzə i mbi wələ wə kəm bə yələ a mih dzakaki kəm bəh ɳkəŋ. Na ndə wə wi biəliki ɳkəŋ wi wəkəki lə ja yin.”

38 Bayle bikə i wi a, “ɳkəŋ kə nə a?” Si wi dzaka yakadəiŋ ka fiəni buku tsə yεiŋ Bəju i biŋ dzaka i bə a, “Mih ka yεiŋ dəkə ɳgbə wi dəkə i wi wə.

39 Ayakalə, mbeiŋ si kaŋa lə nəni kimbeiŋ kidəkə a i jəbi wi Dzini bi Ntsədaŋ wə mih bw̄li mi wi juŋ yi nsəŋ wimū. Mbeiŋ nəŋki a mih bw̄li num ɳkuŋ wi Bəju wələ a?”

40 Bəju bəwə wili bəh ɳga a, “Aayi, buku nəŋki kə num mi wələ, bw̄li num Balabas!” Balabas wə wi n̄i kə mi i mbaŋ wi bəni bə bə n̄i jwəki Gəmna wi Lum.

19

Bə saka təiŋ a bə w̄o Jisəs

¹ Bayle ka dzə Jisəs nya bə shəli wi bəh ḥgaṇa.

² Bəni bə jum fə kifə ki ḥkuṇ kii bə bwanyi yεiṇ ka bwany i wi fuṇ, dzə mbuṇ wi bəŋkuṇ wi bəkəli, ka tum i wi wə.

³ Bə ka dzə i wi dzaka a, “Mbeεε, jum yi bəkəli. ḥkuṇ wi Bəju.” Si bə nī dzakaki yakadəin twεiṇ wi bəh kaṇ.

⁴ Bayle ka chu buku tsə i biṇ dzaka i bəni a, “Mbeiṇ yεiṇ, mihi ki bwiliki lə mi wələ i biṇ mihi nya i mbeiṇ, ka mbeiṇ kiə a mihi ka yεiṇ dəkə già yə wi gbə yεiṇ.”

⁵ Jisəs ka bukuki dzəki bəh kifə ki bəmbwaṇyi kə i wi fuṇ bəh mbuṇ wi bəŋkuṇ i wi wə. Bayle ka dzaka i bə a, “Mbeiṇ yεiṇ bə mi wiwə lə!”

⁶ Bətii mfə già bəmbum bəh bəni bə bə nī chəniki juṇ yi fəni yi già, yεiṇ wi yakadəin, ka yisi i wiliki a, “Bāṇj wi i kintasi wə, bāṇj wi i kintasi wə!” Bayle dzaka i bə a, “Mbeiṇ dzə la wi bəh kaṇ yimbeiṇ ma mbeiṇ bāṇj i kintasi wə, kəm mihi ka yεiṇ dəkə già yə wi gbə yεiṇ.”

⁷ Bəju bəwə fiəni chukuli i wi a, “Buku kaṇjaki lə nchi wibuku, nchi wiwə chusiki a wi kaṇjaki lə i kpī, kəm wi fə gwu yi a ḥgaṇ kə Waiṇ Nyə.”

⁸ Jəbi wə Bayle wəkə ndzaka wiwə yaka chu num lwa nalə.

⁹ Bə Jisəs fiəni liə tsə i saṇ wi wi shini wə, wi bikə i Jisəs a, “Wə nyə fainj?” Ayakalə, Jisəs nəki chukuli kə già yidəkə i wi.

¹⁰ Bayle bikə i Jisəs a, “Wə dzakaki kə i mihi a? Wə kiəki kə a mihi kaṇjaki lə ḥga i bwili wə, mihi chu kaṇa ḥga i dzaka a bə baṇj wə i kintasi wə a?”

¹¹ Jisəs chukuli i wi a, “Wə si kəkə i kaṇa ḥga i mihi bεiṇ a kəbi a bə nī nya ḥga biwə i wə i bεiṇ.

Ayakadəinj, kəm yələ, mi wə wi nya mih i wə kaŋ, kaŋaki lə chu bi kpali tsə mbia.”

¹² Si Bayle wəkə ndzaka wələ, ka yisi i nəŋki dzəh i yatəkə wi. Ayakalə, Bəju wam bəh ŋga a, “Wə ka məm i bee mi wələ, yi numki a wə kəkə nseinj wi Kaysa ŋkuŋ wimbum wi Lum. Na ndə wə wi fə gwu yi a ŋgainj kə ŋkuŋ wi kə bainjəni wi Kaysa.”

¹³ Jəbi wə Bayle chu wəkə ndzaka wiwə, ka buku bəh Jisəs i biŋ, shinum i kiŋgbəkə ki nsaka wə kə bə n̄i bəəŋki a Di biə bə maa bəh Kitəh, num i já yi Hibulu wə a Gabata.

¹⁴ A n̄i kə Chəkə bi Nsisi bi Dzini bi Ntsədaŋ, jəbi n̄i kə aka mbiəŋə jwəfi ntsə bəfa nshifəkə. Bayle dzaka i Bəju a, “Mbeinj yēinj bə ŋkuŋ wimbeinj lə!”

¹⁵ Bəju bəwə wamyi a, “Nyə bəh wi, nyə bəh wi, bâŋj wi i kintasi wə!” Bayle bikə i bə a, “Mih bâŋj ŋkuŋ wimbeinj i kintasi wə a?” Bətii mfəgia bəmbum chukuli i wi a, “Buku kaŋaki kə ŋkuŋ widəkə a kəbi a Kaysa.”

¹⁶ Bayle ka nya Jisəs i bə a bə tsə bâŋj i kintasi wə.

Bə baŋj Jisəs i kintasi wə

(Matiə 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Bə ka dzə Jisəs, buku bəh wi. Wi giŋ kintasi ki ka tsəki i di biə bə n̄i bəəŋki a ŋkuŋ Kifwu, yi num i já yi Hibulu wə a Gəlgəta.

¹⁸ Bə ka tsə baŋj wi feiŋ i kintasi wə, baŋj tasi bəh bəni bədəkə bəfa i bintasi wə, widəkə i tsəiŋ yiləkəli wə, widəkə i tsəiŋ yi kimiəkə wə, Jisəs num i fintəŋ.

¹⁹ Bayle bəŋ nyaka gia yidəkə ka baŋj i kintasi ki Jisəs wə. Gia yə wi n̄i nyaka yēinj n̄i kə a, “Jisəs wi Nasali, ŋkuŋ wi Bəju.”

20 Bəju bəduli fa gia yə wi nyaka yεinj, kəm di biə bə n̄i baŋj Jisəs i kintasi wə n̄i kə kəmsi tsə i kwili wə, wi n̄i nyaka gia yələ i já yi Hibulu wə bəh yi Latin wə bəh yi Glik wə. **21** Bətii mfə gia bəmbum bə Bəju tsə dzaka i Bayle a, “Kiə wə ki nyāka kə a, ‘Nkuŋ wi Bəju.’ Nyāka a, ‘Mi wələ dzaka a ŋgainj kə ŋkuŋ wi Bəju.’”

22 Bayle chukuli i bə a, “Gia yə mih kə mih nyaka mih nyaka lə.”

23 Jəbi wə bəni bə jum n̄i baŋj Jisəs i kintasi wə, bə ka dzə bəmbun bu gaa i bidi binaa wə ayaka di bimu num i mi wi jum wimu. Bə dzə tə mbuŋ wi nimbeinj. Ayakalə, mbuŋ wələ n̄i kə num bə n̄i tum wi wiyanmi i yisi i məkə wə i shi buku i gvu wə.

24 Ayakadəinj, bə ka dzaka a bə bə a, “Kiə bukumbəinj ki tāŋja kə mbuŋ wələ. Bukumbəinj tā shanj bəh wi, bə yεinj mi wə wi ki kwatiki mbuŋ wiwə.” Gia yələ n̄i num i fə a yi dzə kpēinj asi bə n̄i nyaka i Kinjwakti ki Nyə wə a,

“Bə n̄i gaa bəmbuŋ bəŋ a bə bə,
ka ta shanj bəh mbuŋ wuŋ.”*

Ayakadəinj, yələ kə gia yə bəni bə jum bəwə n̄i fə lə.

25 Bəkanja bədəkə n̄i num bεinj kəmsi fεinj i kintasi ki Jisəs wə. Bəkanja bələ n̄i kə nih Jisəs bəh wainnih nih Jisəs bəh Meli wə kpə Kləbas bəh Meli Mag-dalen.

26 Asi Jisəs dzaka a wi tsεinj ka yεinj nih wi bəh waiŋ wi wi mbaŋ wə wi n̄i kəŋki num bə num kəmsi i wi kpəŋ i bεinj, wi dzaka i nih wi a, “Minjkpanja, tsεinj, fa si num waiŋ wa.”

* **19:24** Nkaiŋni wi shan yələ n̄i kə kitəh num bə chəsi.

27 Si wi dzaka yakadəinj fiəni dzaka tə i waiṇ wi wi mbaṇ wə a, “Tsəinj, fa si num nih wa.” I yisi i jəbi wiwə wə waiṇ wi wi mbaṇ wiwə ka dzə nih Jisəs bə wi tsə ka nəki i wi du.

Jisəs Kpi

(*Matiə 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

28 Si yəmaka n̄i tsə, si Jisəs n̄i kə wi si kiə lə a già yichi kaa, i fə a yi dzə kpəinj asi bə n̄i nyaka i Kinjwakti ki Nyə wə, ka dza dzaka a,
“Kindəŋ wəmkı lə mih.”

29 Kileti kidəkə n̄i kə feinj bəh mbih migbaṇlini yeinj num mə jikə i yeinj mə. Bəni bə jum bəwə ka juli kuncha yeinj ka bwaṇ i kpəinj wi yisəp wə ka bwaṇ ləkə tsə i dzaka ki wə.[†]

30 Jəbi wə Jisəs n̄i dzə mbih miwə ka dzaka a, “Yi kaa lə.” Si wi dzaka yakadəinj, chunṣi fwu wi, kinj'waka ki kaa.

Bə bwaṇ biəli yi Jisəs

31 Si chəkə biwə n̄i kə a chu num Chəkə bi Keiñsini gwu i nya i chəkə bimbam wə, Bəju n̄i nəŋki i fə a biwini biwə ma bāaṇ i bintasi wə i chəkə bimbam wə, (kighə si bimbam biwə n̄i kə bi mbum). Bə ka tsə yeinj Bayle ka tsa wi dzaka a bə tsə bwīnyi kaka bi bəni bə bə n̄i kə i bintasi wə ka bə kəmsi kpīyi ka bə shīsi, dzə bwīli bə.

32 Ayakadəinj, bəni bə jum bə ka bwīnyi kaka bi mi wi ninshiṇ wə, ka bwīnyi tə widəkə wə bə n̄i banjə bəh wi.

33 Ayakalə, jəbi wə bə n̄i dzə buku i Jisəs wə, yeinj num wi si kpī lə, bə nəki chu bwīnyi kə kaka bi.

† **19:29** Hisəp wələ kə yeli wi kpəinj widəkə.

34 Mi widəkə i mbaŋ wi bəni bə jum wə bwaŋ biəli yi Jisəs bəh gəŋ. Si wi bwaŋ yaka, akisəkə mwa bəh mwi tumbuku feiŋ.

35 Mi wə wi n̄i yεiŋ gia yələ kə num wi mbeen nsaka wiwə, ayaka ndzaka wiwə num ɳkəŋ, wi kiə a ɳgaiŋ dzakaki num ɳkəŋ ka mbein kə i bûm.

36 Gia yələ n̄i num i fə gia yə bə n̄i nyaka i Kinjwakti ki Nyə wə dzâ kpēiŋ si bə nyaka a, “A ɳkuŋu ki kimu bi bwŋ kə.”

37 Ayaka yi chu num bə n̄i nyaka i di bidəkə wə i Kinjwakti ki Nyə wə a, “Bəni bi tseŋki lə mi wiwə wə bə bwaŋ.”

Bə ləə Jisəs

(Matiø 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Si yəmaka n̄i tsə Yəsəf wi Alimatisa nyə tsə yεiŋ Bayle ka tsa a wi bûm a ɳgaiŋ dzâ bwili wini wi Jisəs. Yəsəf wələ n̄i kə mi wi mbaŋ wi Jisəs ayakalə wi num a jum wə jum wə kəm wi n̄i lwaki Bəju. Bayle bum, wi ka tsə i dzə bwili wini wiwə.

39 Nikədəmus wə wi n̄i yisi tsə yεiŋ Jisəs chəkə bidəkə nchəkə, wi n̄i tsə tə bəh fiaŋsi bidəkə bi kaŋa tseŋə yindzəŋni num bə chinŋni keiŋsi bəh mæel bəh aləs nji wi ntia wiwə n̄i kə bəkilə mbaŋtia ntsə yitali.

40 Bə wi ka tsə dzə bwili wini wi Jisəs wiwə ka kii bə bəmbuŋ num bə fiaŋsi bəh fiaŋsi biə wi n̄i dzə bəh bi, asi nləə wi Bəju kə i nəni ki tumi kibə wə.

41 A n̄i kə khə wi mbain num kəmsi tsə i di biə bə n̄i baŋŋ Jisəs i kintasi wə. Ayaka khə wiwə num yaka jum yimfian yidəkə num feiŋ maka bə num ləə lə mi yεiŋ.

42 Ayakadəinj, si chəkə biwə nĩ kə Chəkə bi Bəju bi Sisini wi chəkə Bimbam, ayaka jum yiwə num kəmsi feinj, bə ka jiə Jisəs yεinj.[‡]

20

*Bə nəj wini wi Jisəs məj
(Matiə 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

1 A dzə num i chəkə bi ninshinj i shi wə, Meli Magdalen buku dza na kinchəñəchəñə biŋ keinj bi ji, ka tsə i jum bεinj, yεinj num bə dzasi lə təh wə bə nĩ baŋ dzaka kijum yεinj.

2 Ayakadəinj, wi ka yəkə tsə yεinj Samən Bita bəh waiŋ wi mbaŋ wi Jisəs widəkə wiwə wə Jisəs nĩ kənki nalə, ka dzaka i bə a, “Bə bwili Bah i jum mə, buku ka kiə dəkə di biə bə nəsi wi yεinj.”

3 Bita bəh waiŋ wi mbaŋ wi Jisəs wə ka buku i tsəki i jum bεinj.

4 Bə nĩ tsəki yaka yəkə num yəkəni, ayakalə waiŋ wi mbaŋ wi Jisəs widəkə wiwə wə yəkə tsə Bita ka yisi tsə buku i jum bεinj.

5 Si wi tsə buku, ŋgwuŋ shi tsεinj ləkə, ka yεinj shəŋ a bəmbuŋ bə, bə nĩ kii i Jisəs wə bə nə feinj. Si wi tsεinj yakadəinj nəki liə kə yεinj.

6 Samən Bita biəli wi dzə buku feinj, ka liə tsə akisəkə i jum yiwə kintəŋj. Si wi liə, yεinj shəŋ a bəmbuŋ bə bə nə feinj,

7 ayaka kinchumni ki mbuŋ kə bə nĩ kii fwu wi Jisəs yεinj nĩ ka nə chiŋni bəh bidəkə bə. Ayakalə, num bə lim ka jiə a mbi di wə a kiki.

[‡] **19:42** Bə nĩ jiə Jisəs feinj yaka ka chəkə bimbam tsə, bə ka dzə lansi nləə wi i nəni kibə wə.

8 Waiŋ mbaŋ wi Jisəs widəkə wiwə wə wi n̄ yisi tsə buku feiŋ ka bəŋ liə tsə i jum yiwə mə yeiŋ gia yiwə ka bum.

9 A n̄ kə bə keiŋ ki kiə kə fwu wi gia yə yi kə i Kinjwakti ki Nyə mə a Jisəs n̄ kaŋaki lə i dzâ i kpí wə.

Jisəs chusi gwu yi i Meli Magdalen

10 Bwa bə mbaŋ bə Jisəs bə fiəni kwə i kikwili wə.

11 Ayakalə, Meli ka num baŋ bəiŋ i biŋ i jum kpəŋ ka dəki. Si wi n̄ dəki yaka ka dza ŋgwuŋ shi tsəiŋ ləkə i jum yiwə kintəəŋ,

12 yeiŋ bəchinda bə Nyə bəfa num bə ləh bəmbun bə fukuli num bə shinum i di biə bə n̄ nəsi wini wi Jisəs, widəkə n̄ shinum i di biə fwu wi Jisəs n̄ kə, widəkə i di biə gyu yi n̄ kə.

13 Bəchinda bə Nyə bəwə bikə i wi a, “Minjkpaŋa, wə dəki nə a?” Wi chukuli a, “Mih dəki kəm bə giŋ buku bəh Bah wuŋ mih kiə kə di biə bə jiə wi.”

14 Si wi dzaka yakadəiŋ, wi bə nəŋ i fiəni gwu yi ka yeiŋ Jisəs num wi num bəiŋ. Ayakalə, wi nəki kiə kə a, akə Jisəs.

15 Jisəs bikə i wi a, “Minjkpaŋa, wə dəki nə a? Wə nəŋki num ndə a?” Meli ka kwakaki a, yuwidəkə akə mi wə wi tsəiŋki khə wiwə. Wi ka dzaka i wi a, “Tikwili, aka bə num a wə giŋ nyə bəh wi, wə fûku i mih di biə wə jiə wi yeiŋ, ka mih tsə giŋ nyə bəh wi.”

16 Jisəs dza bəŋ wi a, “Meli.” Wi fiəni gwu bəŋ wi i já yibo yi Hibulu wə a, “Labəni,” yi num a, “Mi wi lanini.”

17 Jisəs dzaka i wi a, “Ma kāŋa mih, kəm mih keiŋki ki yaka kə i Ba wuŋ wə. Tsə i bwa bə nih bəŋ ma wə fûku i bə a mih si yaka tsə i Ba wuŋ

wə wi num tə Ba wimbεiŋ, Nyɔ wuŋ num tə Nyɔ wimbεiŋ.”

¹⁸ Meli Magdalen ka tsə fuku i bwa bə Jisəs bə mbaŋ a ɳgaiŋ yeiŋ Bah, ka fukuki tə i bə gia yə wi si dzaka i ɳgaiŋ.

Jisəs chusi gwu yi i bwa bu bə mbaŋ

(Matiɔ 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ A n̄i k̄o i fij̄bi a ch̄k̄o biw̄o, a num ch̄k̄o bi ninshiŋ i shi yiw̄o wə, bwa bə mbaŋ bə Jisəs numuzu num bə baŋ dzaka bifiaŋə, k̄em bə n̄i lwaki Bəju. Jisəs dza tumbuku i bə kintəeŋ, ka bəni i bə a, “Ma kimbəiŋni n̄um bəh mbεiŋ.”

²⁰ Si wi bəni i bə yakadəiŋ, ka chusi kaŋ yi bəh biəli yi i bə. Bwa bə Jisəs bə mbaŋ ka numki bəh kinsanlı nalə si bə yeiŋ Bah.

²¹ Jisəs chu fiəni dzaka i bə a, “Kimbəiŋni n̄um bəh mbεiŋ. Si Ba wuŋ n̄i faaŋ mih, yi k̄o a liŋ si mih ki faaŋki mbεiŋ i liə.”

²² Si wi dzaka yakadəiŋ, ka waka i bə wə ka dzaka a, “Mbεiŋ dz̄o Kin'waka ki Baiŋni.

²³ Mbεiŋ ka dalinya chu bi mi, ma yi numki a Nyɔ dalinya l̄ wi. Mbεiŋ baan̄ ki dalinya k̄e wi, yaka Nyɔ ka dalinya dək̄e wi.”

Jisəs chusi gwu yi i Təməs

²⁴ A n̄i k̄o i jəbi wə Jisəs n̄i dzə i bwa bu bə mbaŋ wə, Təməs wə wi n̄i k̄o i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwəfi ntsə bəfa wə bə n̄i bəəŋki yəli wi widək̄o a bimaŋsi n̄i kək̄e dək̄e bəh bə.

²⁵ Bwa bə mbaŋ bə Jisəs bədək̄o ka dzaka i Təməs a, “Buku si yeiŋ Bah.” Ayakalə, Təməs dzaka mfih i bə a, “A kəbi a mih yeiŋ l̄ dzaka ki bali ki mibaiŋ i kaŋ yi wə, ka jiə wainkpaŋ wuŋ i dzaka biw̄o wə,

jiə tə kaŋ yiŋ i biəli yi wə, mih ma ni lansi bum gia yiwə.”

²⁶ Shi dzə kpεiŋ, bwa bə Jisəs bə mbaŋ chu num i dzu, Təməs num tə bəh bə, dzaka bifiəŋə num bə fah. Ayakalə, Jisəs dzə tumbuku i bə kintəəŋ, ka bəni i bə a, “Kimbəiŋni nūm bəh mbεiŋ.”

²⁷ Si wi bəni i bə yakadəiŋ, ka dzaka i Təməs a, “Jiə wainkpaŋ wa fa i kán yiŋ wə, wə yeiŋ si yi kə, ma wə chu jiə tə kaŋ ya i biəli yiŋ wə. Ma wə ma chu nūmki bəh ɻkaŋyi i būm.”

²⁸ Təməs ka chukuli i Jisəs a, “Bah wuŋ, bəh Nyɔ wuŋ.”

²⁹ Jisəs dzaka i wi a, “Wə bum i liə kəm wə yeiŋ i mih wə a? Ndzəŋni bimbum kə i bəni bə bə ka yeiŋ dəkə i mih wə, ayakalə bum mih.”

Gia yə bə n̄i nyaka kiŋwakti kələ

³⁰ Jisəs n̄i kə wi fə binchəsi bəduli bə bə chusiki ɻga bi Nyɔ i bwa bu bə mbaŋ nshin, maka bə nyaka yi i kiŋwakti kələ mə.

³¹ Ayakalə, yələ bə nyaka kə i fə a mbεiŋ būm a Jisəs kə Kimbwili wə Nyɔ n̄i kaka, num waiŋ Nyɔ. A mbεiŋ ka bum yakadəiŋ, mbεiŋ ni kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə kəm yeli wi.

21

Jisəs chusi gwu yi i bwa bu bə mbaŋ i kinchwə kimbum kpəŋ

¹ Si yəmaka n̄i tsə, Jisəs chu chusi gwu yi i bwa bu bə mbaŋ i kinchwə kimbum ki Tibelias kpəŋ. Yələ kə dzəh yə yi n̄i num:

² Samən Bita bəh Təməs wə bə n̄i bəəŋki a bi-maŋsi, bəh Nataniał wi Kana i kimbu ki Galili wə,

bəh bwa bənyuku bə Səbide, bəh bwa bə mbaŋ bə Jisəs bədəkə bəfa n̄i juŋni kə i di bimu wə.

³ Samən Bita ka dzaka i bə a, “Mih laki bwəkə.” Bə ka dzaka i wi a, “Bukumbein lāa.” Bə buku tsə liə i ŋgwuki mə. Ayakalə, bə nə a bəh tsəŋə nəki kwa kə fiŋj.

⁴ Asi chəkə ni wəɔki dzəki, Jisəs dzə num i bεiŋ i kpa wi bəkə wə, bwa bu bə mbaŋ nəki kiə kə a, akə Jisəs.

⁵ Jisəs ka bikə i bə a, “Bwa mbəŋ, mbεiŋ kwa alə bwəkə a?” Bə chukuli a, “Aayi.”

⁶ Wi dzaka i bə a, “Mbεiŋ tūm gbi i kimbu ki tsəiŋ yiləkəli yi ŋgwuki wə ma mbεiŋ kwa fiŋj.” Bə ka tum, si bə tum, wi gbi bá gaka bə i guku bwili, kəm bə bwəkə yiduli yə yi n̄i kə yeiŋ.

⁷ Waiŋ wi mbaŋ wi Jisəs wə Jisəs n̄i kəŋki ka yeiŋ yakadəiŋ ka dzaka i Bita a, “Akə Bah.” Si Samən Bita wəkə a, akə Bah, ka ləh bəmbun i gwu wə kəm wi n̄i kə a bəh gwu yiyəe. Si wi lə yakadəiŋ ka jin shi i bəkə ka bá tsəki i Jisəs wə.

⁸ Bwa bə mbaŋ bədəkə bə ka biəli wi i ŋgwuki mə ka guküki gbi wiwə num wi jikə bəh bwəkə. A n̄i dəŋəki kə i buku tsə i kpa. A n̄i baan aka bəntəm mbaŋshi.

⁹ Jəbi wə bə n̄i tsə buku i kpa yeiŋ bikaa bigbuku gbuku ghəkə yeiŋ, bwəkə num yeiŋ, bləd num tə yeiŋ.

¹⁰ Jisəs dzaka i bə a, “Mbεiŋ dzâ bəh bwəkə yidəkə yə mbεiŋ kwa.”

¹¹ Ayakadəiŋ, Samən Bita tsə yaka liə i ŋgwuki mə, ka guku bwili gbi wiwə i kpa num wi jikə bəh bifaaŋ bi bwəkə gbi bəh mbaŋshi ntsə yitali (153).

Na si yi n̄i duki yakadəin̄ lə, gbi wiwə n̄i ka təin̄yi dəkə.

¹² Jisəs ka dzaka i bə a, “Mbəin̄ dzə dz̄i.” Na mi wimu i bwa bu bə mbaŋ wə n̄i ka məm na i bikə i wi a, akə wə ndə a? Kəm bə n̄i kə num bə kiə a, akə Bah.

¹³ Jisəs ka tsə dzə bləd wə nya i bə, bəh bwókə yə fein̄.

¹⁴ Yələ n̄i kə kiŋkani kitali si Jisəs n̄i kə num wi chusi gwu yi i bwa bu bə mbaŋ si wi n̄i dza i kpi wə.

Jisəs fləni nya nəm i Bita

¹⁵ Jəbi wə bə n̄i dzi kaasi, Jisəs bəəŋ Bita bikə i wi a, “Samən wain̄ Jən, wə kəŋki lə mih tsə bədəkə bələ a?” Wi chukuli a, “Aaŋ Bah, wə kiəki lə a mih kəŋki lə wə.” Jisəs dzaka i wi a, “Wə sâŋ bwa bəŋ bə shwáŋ.”

¹⁶ Jisəs chu bəəŋ wi i kiŋkani kifa wə bikə i wi a, “Samən wain̄ Jən, wə kəŋki alə mih a?” Wi chukuli a, “Aaŋ Bah, wə kiəki lə a mih kəŋki lə wə.” Wi ka dzaka i wi a, “Wə t̄kniki bəh shwáŋ yiŋ.”

¹⁷ Jisəs chu bəəŋ wi i kiŋkani ki kitali wə bikə i wi a, “Samən wain̄ Jən, wə kəŋki alə mih a?” Si Bita wəkə Jisəs bikə i wi i kiŋkani ki kitali wə yakadəin̄, a wi kəŋki lə ŋgain̄ na, yi nya ŋgəkə i wi. Wi dzaka i Jisəs a, “Bah, wə kiəki lə gia yichi, wə kiə a mih kəŋki lə wə.” Jisəs ka dzaka i wi a, “Wə sâŋ shwáŋ yiŋ.”

¹⁸ Mih fukuki ŋkəŋ i wə a, jəbi wə wə n̄i kein̄ki wain̄ sumi, a n̄i shiki ləəki wə mbuŋ wa wə tsə na faiŋ wə wə kəŋki. Ayakalə, jəbi wə wə ni jwiŋ wə ni gijsiki tsein̄ ya i bein̄ mi widəkə chi chi ləh mbuŋ wa, wi dzə tsə bəh wə i di biə wə kəŋki kə i tsə.”

¹⁹ Jisəs n̄i dzakaki yələ i chusi kaiṇni yi kpi yə Bita ni kaṇaki i bi dzə kpi, yi dzə bəh yeli wimbum i Nyɔ. Si Jisəs dzaka yakadəin ka dzaka i wi a, “Wə b̄ieli mih.”

²⁰ Bita b̄e nəŋ i fiəni gwu yεiŋ a waiŋ wi mbaŋ wə Jisəs n̄i kəŋki wi biəli b̄o. Waiŋ wi mbaŋ wələ k̄o wə wi n̄i num yəkəli i Jisəs wə i jəbi wə b̄o n̄i dziki i fijəbi wi gəksini wə wi bikə i wi a, “Bah, akə ndə wə wi nəŋki i ni taŋni wə a?”

²¹ Jəbi wə Bita yεiŋ waiŋ wi mbaŋ wiwə biəli b̄o, wi bikə i Jisəs a, “Bah, yi mi wələ k̄o a nə a?”

²² Jisəs chukuli i wi a, “A kabə num a mih nəŋki a wi bāaŋ wiwəm i tsə bûku jəbi wə mih bi fiəni dzəki, yəmaka kaṇaki nə i fə bəh wə a? Wə b̄ieli mih.”

²³ Si Jisəs dzaka yakadəin, ndzaka wiwə ka nyani i kintəeŋ ki bəni bə bumni wə, a waiŋ wi mbaŋ wi Jisəs wələ bi kpi k̄o. Ayakalə, Jisəs n̄i ka dzaka dəkə l̄o a wi bi kpi k̄o. Wi n̄i dzaka shəŋ a, “A kabə num a mih nəŋki a wi bāaŋ wiwəm i tsə bûku jəbi wə mih bi fiəni dzəki, yəmaka kaṇaki nə i fə bəh wə.”

Kəm mi wə wi nyaka kīŋwakti kələ

²⁴ Waiŋ wi mbaŋ wələ k̄o wə wi dzakaki kəm gia yələ, a chu num wi wə wi nyaka gia yələ, ayaka buku kiə a gia yə wi dzakaki k̄o yi ŋkəŋ.

²⁵ Gia yiduli yidəkə kələ tə yə Jisəs n̄i fə, a n̄i k̄o a bə nyakaki gia yiwə yichi, ma mih yεiŋki a di kəkə i fa mbi wələ wə whichi bə k̄o i jiə biŋwakti biwə yεiŋ.

**Kin̄wakti ki Nyɔ Min̄kain̄ Mifian̄
Chungmboko: Kin̄wakti ki Nyɔ Min̄kain̄ Mifian̄ (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093